

Vlaams
Parlement

vergadering **23**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 6 februari 2019

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ONTSLAG VAN EEN LID VAN DE VLAAMSE REGERING	5
VERKIEZING VAN EEN LID VAN DE VLAAMSE REGERING	5
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING	5
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in het bestuur	6
Wijziging in de samenstelling	6
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	6
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	6
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement – 1879 (2018-2019) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	6
MEDEDELING VAN EEN FRACTIE	7
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	7
MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING	7
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de Energiekaart	8
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de milieu- en klimaatintenties van de Vlaamse Regering inzake voedings- en landbouwbeleid	11
ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de veiling van radiofrequenties voor het mobiele 5G-netwerk	15
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over politieke beïnvloeding van leerlingen naar aanleiding van het maatschappelijke klimaatdebat	20
ACTUELE VRAAG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitwisseling van leerkrachten tussen de gemeenschappen in Brussel	23
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning van tienerscholen	27

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het organiseren van concerten door uitgeverijen om nieuw lesmateriaal aan te prijzen	30
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de lancering van de website www.mijnrijbewijsb.be	33
ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de langetermijnvoorzichten van het Planbureau voor de mobiliteit in 2040	36
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de staking bij De Lijn in Limburg	38
ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over ecocombi's die niet op de Brusselse ring kunnen	40
ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het hoge aantal jongeren met obesitas	43
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de preventie van genitale verminking	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	50
ONTWERP VAN DECREET betreffende het jeugddelinquentierecht – 1670 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 11	
Algemene bespreking	50
Artikelsgewijze bespreking	66
ONTWERP VAN DECREET betreffende de woonzorg – 1765 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	66
Artikelsgewijze bespreking	74
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Christiaens, Jelle Engelbosch, Mercedes Van Volcem, Lorin Parys, Dirk de Kort en Marc Hendrickx betreffende het onderzoek naar de behoefte aan een regelgevend kader voor leegstandsbeheer van woningen – 1669 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	74
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over het invoeren van overgangsmaatregelen bij de afschaffing van de belastingvermindering voor renovatiewerken aan woningen die verhuurd worden aan een sociaal verhuurkantoor – 1813 (2018-2019) – Nr. 1	
Verslag	76
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over het stopzetten van verminderde onroerende voorheffing voor een bescheiden woning door tijdelijke verwerving van ander onroerend goed – 1814 (2018-2019) – Nr. 1	
Verslag	76

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over de meeneembaarheid van registratiebelasting – 1815 (2018-2019) – Nr. 1 Verslag	76
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over aanpassing van de verkeersbelasting voor milieuvriendelijkere auto's ingeschreven voor 1 januari 2016 – 1816 (2018-2019) – Nr. 1 Verslag	77
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schep en met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement – 1879 (2018-2019) – Nr. 1 Voorstel tot aanvulling van de agenda	77
Bespreking	78
ONTWERP VAN DECREET betreffende het jeugddelinquentierecht – 1670 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 11 Hoofdelijke stemming	82
ONTWERP VAN DECREET betreffende de woonzorg – 1765 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming	82
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Christiaens, Jelle Engelbosch, Mercedes Van Volcem, Lorin Parys, Dirk de Kort en Marc Hendrickx betreffende het onderzoek naar de behoefte aan een regelgevend kader voor leegstandsbeheer van woningen – 1669 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	83
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schep en met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement – 1879 (2018-2019) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	83
MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER	84
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	84
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	86
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	86

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Jelle Engelbosch, Bart Somers: ambtsverplichtingen;

Grete Remen: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Steve Vandenberghe, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

ONTSLAG VAN EEN LID VAN DE VLAAMSE REGERING

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 6 februari 2019 heeft mevrouw Joke Schauvliege ontslag genomen als lid van de Vlaamse Regering.

VERKIEZING VAN EEN LID VAN DE VLAAMSE REGERING

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van een lid van de Vlaamse Regering.

Conform artikel 60, §1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heb ik een voordrachtlijst ontvangen waarop de heer Koen Van den Heuvel als lid van de Vlaamse Regering wordt voorgedragen.

Die lijst is ondertekend door de volstreckte meerderheid van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Bijgevolg verklaar ik de heer Koen Van den Heuvel verkozen tot lid van de Vlaamse Regering.

Overeenkomstig artikel 62 van voormelde wet nodig ik hem uit hier vooraan in het halfroond plaats te komen nemen om er de eed in mijn handen af te leggen.

– *Minister Koen Van den Heuvel legt de grondwettelijke eed af. (Applaus)*

Minister Van den Heuvel, ik geef u akte van uw eedaflegging.

ONDERZOEK VAN DE GELOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, krachtens artikel 5, §2, van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen heeft de heer Koen Van den Heuvel door zijn eedaflegging als lid van de Vlaamse Regering geen zitting meer in het Vlaams Parlement.

De opvolger die in aanmerking komt om hem voor de duur van zijn lidmaatschap van de Vlaamse Regering te vervangen, is de heer Maurice Helsen.

De geloofsbrieven van de heer Maurice Helsen werden reeds goedgekeurd in de plenaire vergadering van 17 juni 2014. Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat sindsdien geen wijziging is opgetreden in de vervulling van de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

Ik roep de heer Maurice Helsen uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig hem uit aan het spreekgestoelte de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: "Ik zweer de Grondwet na te leven."

– *Maurice Helsen legt de grondwettelijke eed af. (Applaus)*

Mijnheer Helsen, namens alle collega's heet ik u van harte welkom in het Vlaams Parlement.

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in het bestuur

De voorzitter: Dames en heren, bij mail van 6 februari 2019 deelt de CD&V-fractie mee dat zij de heer Peter Van Rompuy heeft aangesteld als nieuwe fractievoorzitter. (*Applaus bij CD&V, de N-VA, Open Vld, sp.a en Groen*)

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 6 februari 2019 bevestigen de heer Peter Van Rompuy, voorzitter van de CD&V-fractie, en de heer Maurice Helsen dat de heer Maurice Helsen, vanaf zijn eedaflegging, deel uitmaakt van de CD&V-fractie.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, om de Vlaamse Regering in de gelegenheid te stellen de bevoegdheden van haar leden opnieuw te bepalen, is de plenaire vergadering zolang geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 14.07 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 14.19 uur.*

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 60/17*)

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schep en met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement
– 1879 (2018-2019) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, ik wil een aanvulling van de agenda vragen van een motie betreffende een belangenconflict met betrekking tot de

geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van een decumul-regeling. Die motie is ingediend.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken.

Het incident is gesloten.

MEDEDELING VAN EEN FRACTIE

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, het is natuurlijk jammer dat minister Van den Heuvel op dit moment nog niet hier is. Hij heeft nog een overleg met de minister-president, als ik het goed heb begrepen.

Ik wil van deze gelegenheid gebruikmaken om even aan te stippen dat ik, samen met mijn fractie, beseft dat politiek een mooie maar soms een harde stiel is. Vanuit de Groenfractie wil ik de felicitaties overbrengen naar de nieuwe minister, Koen Van den Heuvel. We kijken uit naar de samenwerking. Heel wat mensen vragen een ambitieus beleid. We hebben nog heel wat dossiers te tackelen. Koen kent die dossiers goed, denk ik. Ze hebben toch te maken met de thema's die van belang zijn. We kijken dus uit naar een samenwerking rond de boskaart, de betonstop en, wie weet, ook zelfs een klimaatwet. De Groenfractie wil een constructieve partner zijn, zoals we dat vorige week in het debat zeer duidelijk hebben aangegeven. (*Applaus bij Groen*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, we hebben net een regeringsbijeenkomst gehouden. Het was de bedoeling dat minister-president Bourgeois nog een verklaring zou afleggen over de bevoegdheidsverdeling binnen de regering.

De voorzitter: Dan schorsen we even de vergadering. U ziet, als mevrouw Crevits iets vraagt, luister ik altijd onmiddellijk.

– *De vergadering wordt geschorst om 14.22 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 14.23 uur.*

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING

De voorzitter: Dames en heren, de minister-president wenst een verklaring af te leggen naar aanleiding van de herschikking in de Vlaamse Regering.

Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, dames en heren volksvertegenwoordigers, de Vlaamse Regering heeft zopas, zoals het hoort, vergaderd in haar nieuwe samenstelling met als nieuwe collega Koen Van den Heuvel, voorheen fractieleider van CD&V. We zijn bijeengekomen en ik hecht eraan namens de hele regeringsploeg mijn korte verklaring vandaag te beginnen met grote woorden van dankbaarheid aan het adres van Joke Schauvliege voor de jarenlange samenwerking en voor de manier waarop ze deel uitgemaakt heeft van onze ploeg.

Wij verwelkomen Koen Van den Heuvel als nieuwe minister. We hebben vergaderd en u weet waarover die vergadering ging. Wij hebben in consensus beslist

dat de bevoegdheden die Joke Schauvliege uitoefende, integraal zullen worden uitgeoefend door onze nieuwe collega Koen Van den Heuvel. Wij wensen hem namens de hele regering en ik neem aan ook namens u allemaal, heel veel succes toe bij dit nieuwe mandaat.

We staan op korte tijd van de ontbinding van het parlement. Het is de vaste bedoeling van deze regering om tot de laatste dag goed te besturen. U weet dat klimaat nu meer dan ooit op de agenda staat. Ik heb daar vorige week een omstandige verklaring over afgelegd, die ik niet zal herhalen, maar het zal de hoofdpoddracht zijn van de nieuwe minister om aan het Vlaams Klimaat- en Energieplan uitvoering te geven, om in dialoog te gaan met de sectoren en om de draad op te nemen zodat we een continuïteit van bestuur kunnen hebben. Succes, Koen. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de Energiekaart

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, een paar jaar geleden hebben wij via een uitgebreide verzameling van schriftelijke vragen opgevraagd wat per gemeente het vermogen is van het aantal zonnepanelen dat geïnstalleerd is bij burgers en bedrijven. Dat hebben we ook gedaan voor de windmolens. We hebben die in kaart gebracht. Waarom vonden we dat nuttig? Omdat dergelijke informatie ons iets kan leren over het feit of er een egale verspreiding van zonnepanelen en windmolens over Vlaanderen is. Zo niet, waar zijn dan de problemen? We konden ook een aantal problemen vaststellen.

Er is een probleem rond grootstedelijke gebieden. Daar zijn per duizend inwoners minder zonnepanelen. Dat is ook logisch want er zijn meer gezinswoningen dan in meer landelijke gebieden. We zien bijvoorbeeld ook dat in Oost-Vlaanderen er beduidend meer windmolens zijn dan in andere provincies en daar is er geen relatie tot het weer, want er is meer wind aan de kust dan bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen of Limburg.

We vonden dat een interessante oefening. Minister, ik was dan ook bijzonder verheugd dat u een Energiekaart hebt gemaakt, een tool die een vervolg is van die schriftelijke vragen, waarbij nu iedereen op zijn eigen gemeente kan klikken en kijken hoeveel zonne-energie en windenergie er is per duizend inwoners, ook met de bedoeling om te kijken of er energiecoöperaties aanwezig zijn enzovoort.

Ik denk dat er nog een paar gebreken aan zitten. Ik heb bijvoorbeeld gezien dat op de tool de cijfers voor zon en wind geüpdatet zijn tot einde 2018 terwijl dat op de algemene website energiesparen.be maar tot november 2018 is. Dat is een maand verschil.

Minister, wat zou de eindfinaliteit van deze Energiekaart moeten zijn?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Gryffroy, u zegt het zelf al: meten is weten. U en ook heel wat andere mensen stellen regelmatig vragen over onze energie.

Wat is er momenteel aan zonne-energie? Hoeveel zonnepanelen liggen er? Hoeveel windturbines staan er in mijn gemeente? Al die vragen en zeker de antwoorden erop zijn heel relevant voor het te voeren beleid, maar ze stellen mensen ook in staat te weten hoever hun gemeente of provincie ten overstaan

van de andere staat. Bovendien zien we heel duidelijk de evolutie van de energietransitie, iets wat we allemaal van nabij willen opvolgen.

De Energiekaart die nu beschikbaar is op de website www.energiesparen.be is nog niet volledig klaar. Dit is een eerste aanzet. We zien nu al hoeveel zonne-energie en windenergie er is of hoeveel coöperaties en dergelijke er zijn, maar we willen die tool in de toekomst zeker nog uitbreiden, onder meer met betrekking tot energie-efficiëntie en dergelijke. Dat lijkt me zeer belangrijk.

Wat we heel specifiek op de Energiekaart kunnen zien, is dat we in 2017 ruim 75 procent van onze doelstellingen inzake groene energie voor 2020 hebben bereikt. Dat is sowieso al een interessant gegeven. We zien ook dat eind 2018 365.744 Vlaamse daken van zonnepanelen waren voorzien, samen goed voor een vermogen van 2759 megawatt, en dat er eind 2018 528 grote windturbines op het vasteland stonden, samen goed voor een vermogen van 1208 megawatt.

De cijfers voor 2018 zijn nog niet volledig. Zoals ik deze ochtend in de commissie heb aangehaald, moeten die cijfers eerst nog worden gevalideerd. Het betreft hier echter een tool die dynamisch werkt en die elke keer opnieuw met nieuwe informatie up-to-date zal worden gebracht.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar ik denk dat we hier twee zaken verwarren. We hebben, voor alle duidelijkheid, de Energiekaart. Daar kunnen we per gemeente, per provincie of voor heel Vlaanderen duidelijk zien hoeveel stuks zijn geplaatst en hoeveel het vermogen is. Daarnaast is er de tool op de website www.stroomvoorspeller.be, waar iemand ogenblikkelijk kan zien of er op een bepaald ogenblik zonne- en windenergie wordt geproduceerd. Vandaag is dat slechts 5,3 procent van onze totale dagbehoefte.

Wat ik in deze tool mis en wat ik op de website www.energiesparen.be niet zie, is niet wat het vermogen is, maar wat de productie is. Dit moet worden uitgedrukt in gigawattuur en niet enkel in gigawatt. Ik stel vast dat we de cijfers slechts tot 31 december 2017 kennen. We zijn nu begin februari 2019 en we hebben voor een periode van dertien maanden nog altijd geen zicht op de productie in gigawattuur. Dat is het getal dat van tel is voor de hernieuwbare-energiedoelstellingen voor 2020. Mijn vraag is dan ook wanneer die productie op de website zal staan en waarom dat zo lang duurt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik denk dat de Energiekaart een nuttige tool is die zicht geeft op de productie van hernieuwbare energie in elke Vlaamse gemeente. Het is op zich al heel goed zicht te hebben op wat er gebeurt, maar de vraag is hoe we de lokale besturen, die nu aan het begin van hun legislatuur zitten, verder kunnen stimuleren en ondersteunen om die productie en het geïnstalleerd vermogen verder op te krikken. In welke bijkomende initiatieven voorziet u om onze lokale besturen ertoe te brengen om meer hernieuwbare energie te produceren?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Gryffroy, vooral uw laatste vraag is relevant. Zijn er mogelijkheden om de data in verband met de effectief geproduceerde kilowatturen en megawatturen aan hernieuwbare energie in reallimedata of toch korter op de bal te kunnen krijgen? Dit kan volgens mij een stimulans zijn om de decentrale productie verder aan te moedigen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, meten is weten, zoals we hier al heel vaak hebben gezegd. De Energiekaart is een tool die aanduidt wat er is, maar ik ben vooral geïnteresseerd in wat er zou kunnen zijn. Ik heb het eens nagekeken en dat bestaat ook. Er bestaat een zogenaamde energiepotentiekaart en het moet de bedoeling zijn de Energiekaart zo dicht mogelijk bij die energiepotentiekaart te krijgen. Wat zult u doen om dit te realiseren?

Minister Lydia Peeters: Bedankt voor de bijkomende vragen, collega's.

Meten is weten. Dat is inderdaad heel belangrijk om beleid te voeren. Enerzijds is ons geïnstalleerd vermogen heel relevant wat dat betreft, maar zoals u terecht zegt, mijnheer Gryffroy, is anderzijds ook wat effectief geproduceerd wordt heel belangrijk. U weet dat wij er als overheid geen vat op hebben hoe vaak de zon schijnt en hoeveel wind er is, maar u vindt al die gegevens alleszins heel duidelijk op de stroomvoorspeller, een andere tool die we als Vlaamse overheid gelanceerd hebben en waar u ook heel wat informatie op terugvindt.

Waarom zien we op de Energiekaart de cijfers van 2017? Alle cijfers die we hebben, zowel van het vermogen als van de productie, moeten ook nog gevalideerd worden. Die worden overgemaakt aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Zodra VITO die allemaal gevalideerd heeft, zullen die ook op de website ter beschikking worden gesteld.

Mijnheer Bothuyne, u vraagt wat we nog meer doen om iedereen over de streep te halen om toch zo veel mogelijk in te zetten op hernieuwbare energie. Ik denk dat we wat dat betreft al heel veel doen als overheid. Deze Energiekaart geeft het verschil aan tussen de diverse lokale besturen in hoever zij staan met hun energieprestaties inzake hernieuwbare energie. Daardoor is het sowieso al een middel om ook lokale besturen aan te porren om toch een tandje bij te steken. Ik wil het u graag meegeven, mijnheer Bothuyne: uw gemeente, Kruisem, heeft op dit ogenblik 12 megawatt geïnstalleerd vermogen inzake zonne-energie. Ik vermeld daar graag de gemeente Dilsen-Stokkem bij. Wij zitten aan 21 megawatt vermogen. En, mijnheer Gryffroy, Melle zit maar aan 5 megawatt. Die zouden dus zeker nog een tandje bij kunnen steken. Ik kan misschien ook nog even het cijfer voor Riemst meegeven, voorzitter. Dat is 10 megawatt. Ook dat kan nog wat omhoog gekrikt worden. *(Opmerkingen)*

Ik ga hier niet alle driehonderd gemeentes benoemen, maar het is alleszins een heel interessante tool om elkaar aan te moedigen om volop in te zetten op hernieuwbare energie. In die zin denk ik dat ik uw vragen heb beantwoord, mijnheer Gryffroy. Ik wil nog duidelijk meegeven dat zodra de cijfers van 2018 helemaal definitief zijn, we die zeker overal op de Energiekaart zullen laten publiceren. Het is een instrument dat dynamisch evolueert. We willen daar straks ook de cijfers inzake energie-efficiëntie meegeven: hoe doen de gebouwen het, zowel de overheidsgebouwen als andere? Die coöperaties zijn ook heel belangrijk. Ik heb daarstraks al gezegd dat we alle mensen mee over de streep willen halen om te investeren in hernieuwbare energie. Als je niet in de mogelijkheid bent om zonnepanelen op je dak te leggen, dan is het toch heel belangrijk om in te zetten op die coöperaties. Ook die cijfers vindt u op de Energiekaart. Ik ben blij en trots dat we deze Energiekaart hebben kunnen lanceren. Ik hoop dat het straks een heel handige tool zal zijn voor iedereen die meer wil weten over de cijfers die we gehaald hebben inzake onze hernieuwbare energie.

Andries Gryffroy (N-VA): De stroomvoorspeller is bedoeld om te weten wat we vandaag of morgen kunnen verwachten aan wind- en zonne-energie, en hij houdt de gegevens bij voor maximaal dertig dagen. De Energiekaart heeft het over vermogen. U hebt zonet de vermogens van een aantal gemeentes opgenoemd. De energiedoelstellingen, zoals geformuleerd voor 2020, spreken over productie.

Als we dan kijken naar de website www.energiesparen.be, kan ik enkel vaststellen dat qua productiecijfers de laatst gekende cijfers van 31 december 2017 zijn. We zijn dertien maanden verder. De Energiekaart is een zeer goede start. Ik ben blij dat we vermogens vrij goed kennen tot november 2018. Maar als je beleid wilt voeren, moet je ook je productie kennen. En dus zou mijn voorstel zijn dat u met de verschillende instanties – VITO, het Vlaams Energieagentschap (VEA), de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) – gaat kijken hoe u dat moet aanpakken om de productiecijfers veel sneller te kunnen valideren, zodat we in februari 2019 niet discussiëren over cijfers van december 2017, maar we kunnen discussiëren over de exacte cijfers.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de milieu- en klimaatintenties van de Vlaamse Regering inzake voedings- en landbouwbeleid

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister Van den Heuvel, ook van mijn kant proficiat met uw aanstelling.

Minister-president, collega's, het eten van vlees heeft veruit de grootste milieu-impact waar individuele mensen vat op hebben. Dat is geen ideologische stelling, dat is wat wetenschappelijke studies doorrekenen.

Tegelijkertijd, en dat weten we allemaal, is vlees een heikele kwestie in de politiek. Mijn collega's weten dat ik al jaren strijd tegen VLAM en zijn vleespromotie, waarbij zogezegd vlees van eigen bodem wordt gepromoot, maar eigenlijk is het de bedoeling om het consumptieniveau van vlees op peil te houden.

VLAM, dat is de overheid. Dat betekent dus dat de overheid eigenlijk campagne voert tegen het klimaat en tegen het milieu. Dat is inderdaad al jaren een doorn in het oog.

Minister-president, mijn vraag is veeleer een oproep tot engagement. Ik twijfel er niet aan dat u een oplijsting zult geven van mogelijke maatregelen die kunnen worden genomen op het vlak van landbouw en voeding, maar ik hoop dat het een coherent beleidspakket wordt, waarin ook duurzame voedingsgewoonten een belangrijke plaats krijgen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Sanctorum, ik ben blij dat de nieuwe minister bevoegd voor het klimaat in de zaal aanwezig is. Ik ga geen lange opsomming geven. Vorige week had ik het genoegen om hier het Vlaams Klimaat- en Energieplan nog eens uit de doeken te doen. Ik heb vier grote lijnen gegeven.

Een: we gaan met de hele regering – elke minister op zijn domein – zo snel mogelijk aan de slag om alle investeringen en maatregelen die we daarin hebben geformuleerd, uit te voeren. We wachten niet op het advies van de Europese Commissie.

Twee: we roepen iedereen op om deel te nemen aan het openbaar onderzoek dat loopt vanaf maart.

Drie: elke minister neemt op zijn terrein de verantwoordelijkheid op om nu met de stakeholders aan tafel te gaan, dus ook de minister bevoegd voor het klimaat en voor de landbouw met de landbouwsector en de milieuorganisaties.

Vier: we gaan de dialoog met de klimaatbetogers voortzetten.

U weet dat we in ons Vlaams Klimaat- en Energieplan duidelijke doelstellingen hebben geformuleerd. De landbouwsector moet in het jaar 2030 min 26 procent doen ten opzichte van 2016, min 27 procent als je vertrekt vanaf 2005. Daar zit een hele reeks maatregelen in die ik in dit korte bestek niet zal opsommen. Dat is ook niet uw bedoeling.

Mijnheer Sanctorum, ik ben het met u eens dat de landbouwsector – dat heb ik vanmorgen ook op de radio gezegd – zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, ook in die transitie. Dat zal moeten gebeuren met adaptatie en met mitigatie. Daar gaan heel wat zaken bij te pas komen. Het gaat uiteraard over minder energieverbruik, minder CO₂- en methaanuitstoot, over vernieuwing in producties en productiemethoden, goederen enzovoort.

Niet meteen voor de landbouw, maar in het algemeen voor iedereen, ben ik er ook van overtuigd dat het gedrag van ons allemaal zal moeten worden aangepast. Dat zou zich veruiterlijken in onze manier van ons te verwarmen, van ons te verplaatsen, maar ook in onze manier van voeden.

Het is dus een omvattend plan. We staan open voor bijkomende maatregelen die we kunnen onderbouwen, die haalbaar en betaalbaar zijn. We hebben dat uiteraard heel goed becijferd. Het Klimaat- en Energieplan zoals we het hebben goedgekeurd, is niet het eindpunt, maar we staan open voor verdere, bijkomende maatregelen in alle sectoren.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister-president, ik ben blij dat u nog eens benadrukt dat de landbouw in Vlaanderen ook die transitie zal moeten ondergaan of opnemen. Mijn probleem met het klimaatbeleid inzake landbouw tot nog toe is dat alleen maar wordt gekeken naar de uitstoot hier, zeg maar, de landbouwmachines die hier uitstoten, de koeien die hier methaan uitstoten.

Maar bij vleesproductie komt er natuurlijk veel meer kijken. Denk maar aan ontbossing wereldwijd ten gevolge van de productie van veevoer. Ik wil dat ook duurzame voedingsgewoonten een belangrijke rol krijgen in dat vernieuwde klimaatbeleidsplan.

Ik wil ook nog even benadrukken – het mag gerust gezegd worden – dat ik heel kritisch was voor die vleesbrochures van VLAM in de scholen, waarmee men kinderen aanzet tot het eten van vlees. Ik had het daar heel moeilijk mee, en ik was blij dat Joke Schauvliege ten minste het overleg organiseerde tussen mij en VLAM om dit opnieuw te bekijken. Ik hoop dat haar opvolger Koen Van den Heuvel dat overleg zal verderzetten, en dat we tot resultaten zullen komen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik sluit me aan bij deze vraagstelling, door nogmaals te onderstrepen dat het in eerste instantie onze plicht en onze verantwoordelijkheid is om mensen gezonde voedingsgewoonten aan te leren, en die gewoontes te promoten. Dat gebeurt – terecht – op een goede manier, onder andere via schoolpakketten van VLAM. Ik verwijs ook graag naar het recente initiatief van www.gezondleven.be.

De eerste boodschap bij gezonde voedingsgewoonten is nog altijd gevarieerde voeding. En binnen die gevarieerde voeding is er ook plaats voor vlees. Ik hoop dat we niet zomaar aan die boodschap voorbijgaan, en dat we niet iedereen met de vinger wijzen die gematigd, en in de juiste verhouding, vlees eet. Dat zou geen gezonde houding zijn.

Ik betreur dan ook het verhaal van en de strijd tegen VLAM, zoals collega Sanctorum aanhaalt. In hun campagnes prijzen zij vooral onze kwaliteitsvolle producten en onze lokale productie aan. En dat is ook belangrijk voor het klimaat. Mijn vraag aan de minister is: blijft u erachter staan dat VLAM – op evenwichtige wijze – onze kwaliteit en onze lokale productie blijft promoten?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Ik wil het pleidooi ondersteunen dat er fundamenteel andere keuzes nodig zijn voor ons landbouwmodel. Ons huidig model is vooral gericht op grootschalige productie, waarbij kwantiteit primeert op kwaliteit, met alle gevolgen van dien voor milieu, klimaat, dierenwelzijn en volksgezondheid. We moeten drastische keuzes maken, en evolueren naar duurzame, kleinschaliger landbouwmodellen met meer garanties op vlak van dierenwelzijn en klimaat. Op Vlaams niveau zijn er ook op vlak van vergunningen enkele moedige keuzes noodzakelijk.

Vandaag is er in Nederland een beperking of een verbod op megastallen. We stellen vast dat die Nederlandse veevoederproducenten allemaal uitwijken naar Vlaanderen. Ook daar moeten we moedige keuzes maken. Die oproep zou ik ook graag willen doen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Het is belangrijk dat we in dit debat alle sprekers aan het woord laten, en dat we dit ruim bekijken. We mogen ook niet naar een gepolariseerd debat gaan. De landbouw heeft de afgelopen tien jaar bewezen dat hij in staat is om heel sterk te evolueren richting de klimaatdoelstellingen. Het is ook een sector die op diverse vlakken inspanningen heeft gedaan, soms meer dan andere sectoren.

Als we spreken over het eten van vlees, de vleesproductie, de intense veehouderij, en alles wat export betreft – de economische belangen –, dan pleit ik ervoor om dat in een breder kader te blijven bekijken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister-president, het is een anachronisme om er bij de Vlamingen voor te pleiten om de voedingsgewoonten te verbeteren en duurzamer met voeding om te gaan. Tegelijkertijd voeren we miljoenen ton soja in uit Zuid-Amerika om te voeren aan onze dieren, die we dan op onze beurt exporteren. We produceren twee keer zoveel dieren – vlees – als we zouden kunnen opeten, in tijden waarin de vleesconsumptie bij de burger vermindert.

Als we iets willen doen aan het klimaat, dan moeten we anders omgaan met onze veestapel, en daarover nadenken. Minister, wat denkt u van een begeleide afbouw, een vermindering van de veestapel? Hoe kunnen we onze landbouwers daar ook in blijven ondersteunen, wetende dat bijvoorbeeld de helft van onze varkensboeren geen boeren zijn, maar integratoren die in dienst werken van een veevoederfabrikant?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik vind de vraag van collega Sanctorum qua timing een beetje vreemd. Het is ook wel een vervolg op het debat van vorige week. Ik heb begrip voor uw kruistocht tegen het eten van vlees, en tegen de landbouw in het algemeen.

Ik wil toch nogmaals duidelijk stellen dat de landbouw bij uitstek een economische sector is. Het is natuurlijk allemaal gemakkelijk gezegd dat we nu de

veestapel gaan verminderen, dat we landbouwbedrijven gaan wegdoen, dat we de export gaan verminderen.

Ik wil trouwens collega Vanderjeugd bijtreden. Ik weet niet of u soms op bezoek gaat op een landbouwbedrijf, maar ik kan u meenemen naar enkele landbouwbedrijven die de laatste jaren, de laatste tien jaar, heel zware financiële inspanningen gedaan hebben, onder andere in verband met milieu en het klimaat.

Maar jullie geven nooit een antwoord op de vraag wat we gaan doen als we de veestapel verminderen. Wat is onze concurrentiepositie nog in de wereld? Wat is onze concurrentiepositie in Vlaanderen? Wat gaat u doen met het jobverlies? Hoeveel geld wilt u er inderdaad tegenaan gooien om die veestapel, om de landbouw te verminderen? Dit is gewoon een opmerking, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): De toekomst van onze Vlaamse land- en tuinbouw ligt in innovatie en in duurzaamheid. De bulkproductie van vlees kan iedereen in de markt doen. Vlaanderen kan zich onderscheiden door in te zetten op nieuwe technologieën en door meerwaarde te creëren. Flanders Food richt zich op die nieuwe opportuniteiten, en verder uiteraard ook op het onderzoek naar alternatieven, bijvoorbeeld het kweekvlees.

Blijft de Vlaamse Regering inzetten op dergelijke innovaties? Welke mogelijkheden ziet u nog op dat vlak?

Minister-president Geert Bourgeois: Zoals ik daarstraks al zei, is er een heel breed scala aan bedenkingen, suggesties en voorstellen gekomen. Ik denk dat de landbouw voor heel grote uitdagingen staat. Er is terecht gezegd dat de band met de consument gemaakt zou moeten worden. Dat is ook wat de industrie doet, wat de economie doet. Je ziet een verschuivend gedragspatroon, zeker bij jonge mensen. Ik denk dat het een uitdaging is voor de landbouw om daarop in te spelen, uiteraard met respect voor de economische waarde van landbouw, met grote zorg voor de leefbaarheid van het landbouwbedrijf. We weten allemaal dat dit de zwakste schakel is in die voedselketen, heel veel producenten staat het water aan de lippen, zo niet hoger. Ze hebben het dus soms bijzonder moeilijk om bijkomende zware investeringen te doen.

Niettemin denk ik dat er geen andere weg is dan deze weg te bewandelen. Het is dus ook een uitdaging voor de landbouw. Net zoals we dat doen in maatschappelijk verantwoord ondernemen, lijkt mij de band tussen consument en landbouwsector eerder een opportuniteit dan een bedreiging te zijn. Ik weet dat heel veel landbouwbedrijven daar inderdaad al op inspelen en zich bewust zijn van een veranderend voedingspatroon en veranderd bewustzijn bij de consument.

Wat de Vlaamse overheid kan doen – maar ik zal niet spreken namens de nieuwe minister van Landbouw – is daarin ook een facilitator te zijn. Zoals ik zei, elke minister gaat nu in overleg met de sectoren, precies om te komen – in het geval van Landbouw – tot een resultaatsverbintenis met tussentijdse monitoring. Als het niet volstaat, worden in 2025 bijkomende maatregelen genomen.

Maar ik denk dat het vooral belangrijk is om heel die verandering gedragen te weten door de landbouwsector en door de samenleving, met inderdaad aandacht voor de diversiteit in de voedingsproducten en met heel veel respect voor de korte keten. Ik denk dat ook daar een opportuniteit zit. We hebben met de Vlaamse Regering – ik heb dat destijds geïnitieerd – het ketenoverleg georganiseerd, met de vraag om zoals in het Verenigd Koninkrijk een bewaker te hebben van voldoende inkomsten voor die mensen in de eerste sector, die vol goede wil zijn, maar die ook wijzen op de armlastigheid waarin de sector zich bevindt. Je kunt

daar niet aan prijsregulering gaan doen wegens EU-regels, maar dit is een groot maatschappelijk vraagstuk. Je kunt die sector maar meekrijgen als er afdoende inkomsten zijn voor de mensen. Je kunt alleen maar werken vanuit een leefbare sector. We weten dat het aantal landbouwers drastisch vermindert: per week verdwijnt er één landbouwer, als ik het goed heb. We gaan naar een grote consolidatie, die dan weer andere vragen oproept. Het is dus een zeer, zeer complex probleem.

Ik kom in de landbouwsector, net zoals in onze economie, net zoals in onze bedrijven, heel veel landbouwers tegen die aan het werken zijn, zowel aan de adaptatie als aan de mitigatie. Ze zijn bereid om maatregelen te nemen, ze weten dat ze geconfronteerd worden met grote droogtes, met grote overstromingen, dat er ingegrepen moet worden in de productie, in het bijhouden van het water en dergelijke meer, en dat er veranderingen moeten komen.

Dat zal evenzeer het geval zijn in de producten die worden voortgebracht, in de manier van produceren, in de duurzaamheid ervan. Het zou een mooie zaak zijn als we een band zouden kunnen leggen tussen aan de ene kant de landbouwsectoren en verantwoordelijke beroepsorganisaties en aan de andere kant de consument. We zouden aan de landbouw duidelijk kunnen maken – maar ik denk dat ze daar wel in mee zijn – dat het voor hen een uitdaging is, een opportuniteit, om in te spelen op die veranderingen in de samenleving die zich heel drastisch en heel snel aan het voltrekken zijn.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik dank u opnieuw voor het antwoord. Het ligt een beetje in het verlengde van de discussie die de afgelopen weken werd gevoerd rond klimaat. Inderdaad, polarisering is niet nodig. Maar we mogen wel de fundamentele vraag stellen wat de rol is van de overheid. En voor mij is het antwoord dan heel duidelijk: het algemeen belang. Punt. Geen andere belangen, het algemeen belang.

Het spijt me, maar als dan in een brochure die wordt verspreid op scholen, het figuurtje Sam Ham aan de kinderen vraagt 'Wat vinden jullie lekker als vleesbeleg op de boterham?' en tegelijkertijd volgens de voedingsdriehoek vleesbeleg in dezelfde categorie valt als snoep, dan is er iets mis. Het spijt me, maar dan is de vleeslobby aan het woord in plaats van een zorgzame overheid. En dat vind ik problematisch.

Dus nogmaals, ik hoop dat ook deze Vlaamse overheid, deze Vlaamse Regering, het aandurft om die duurzame eetgewoonten te bekijken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de veiling van radiofrequenties voor het mobiele 5G-netwerk

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Minister-president, als minister van Telecommunicatie heb ik de 3G in de steigers kunnen zetten, een bundeling sitiesharing, onafhankelijk Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT) en universele dienstverlening. Ik heb toen heel bewust de hoge frequentiebanden vrijgelaten, omdat we toen al – een hele tijd geleden dus – wisten dat, wanneer we een versnelling in data zouden krijgen, het op die banden zou gebeuren.

Dit is vandaag heel actueel. De evolutie van – ondertussen – 4G naar 5G, is geen evolutie, maar een ware révolutie. De snelheid, de betrouwbaarheid, het volume

dat hierdoor kan worden overgedragen, is gigantisch. Je kunt gerust spreken van een vierde industriële revolutie: in gezondheid, transport, mobiliteit, artificiële intelligentie, entertainment. Wij zijn, in ons land, en zeker in Vlaanderen, zo gepositioneerd om heel snel die 5G-technologie uit te kunnen rollen, veel sneller dan andere landen in Europa.

En wat zien we nu? In het overleg tussen de federale regio's vanochtend, geraakte de veiling en dus de uitrol van 5G geblokkeerd vanwege de centen. Het is zoals het verhaal van het vel en de beer: ambras maken over het vel, en de beer loopt nog rond. Schiet die beer toch eerst en verdeel dan het vel, want anders lopen we hopeloos achter.

We weten allemaal dat er binnenkort verkiezingen zijn en dat de regeringsvorming niet simpel zal zijn. Als dit nu stilvalt, dan ga je dit misschien pas in 2020 kunnen veilen en in 2021, 2022, 2023 kunnen uitrollen. Persoonlijk vind ik dit onaanvaardbaar. Ik vind dat dit gewoon niet kan. We zijn een stukje op de wereld waar we een voortrekkersrol kunnen nemen. We hebben de technologie, we hebben de mensen, we hebben Brussel, Antwerpen en andere steden waar we dat kunnen doen.

Minister-president, ik heb een heel concrete vraag voor u. Wetende dat de centen blijkbaar een probleem vormden, bent u bereid om dit overleg onmiddellijk terug op te starten? Bent u bereid om vanuit Vlaanderen het voorstel te doen dat we heel de discussie over de centen opzijzetten en de verdeling uitstellen tot later? We mogen die 5G-revolutie niet tegenhouden. We moeten die veiling laten doorgaan en die nieuwe technologie meteen laten uitrollen.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Daems, ik ben het volledig met u eens dat we 5G nodig hebben. We hebben die nodig voor onze industrie, voor de smart cities, voor e-health, voor domotica enzovoort. We kunnen daarin inderdaad een voorsprong nemen. Samen met u vind ik het dus heel jammer dat er geen akkoord tot stand is gekomen.

Het is voor de derde keer op het Overlegcomité gekomen, zonder enig voorstel vanwege de Federale Regering, zonder dat er tussentijds ook maar wordt gepraat, zonder dat ik vaststel dat de federale minister ook maar enig mandaat geef om daaruit te geraken.

We hebben een bestaande verdeelsleutel van 20 procent voor de gemeenschappen en 80 procent voor het federale niveau, terwijl de studies, de internationale experts zeggen dat de data een minderheid in transmissie worden en dat de transmissie van mediacontent 80 procent wordt.

We willen dus een fundamenteel andere verdeelsleutel. Niet alleen Vlaanderen maar ook de andere gemeenschappen willen dat. Ik betreur dat er geen enkel concreet voorstel komt, want u weet net zo goed als ik dat het niet op het Overlegcomité is dat er ter plekke tot akkoorden gekomen wordt. Er moeten tussentijdse initiatieven genomen worden, er moeten voorstellen komen. Wij staan ervoor open om aan tafel te gaan.

Het gaat over bijzonder veel geld: bijna 700 miljoen euro. De vorige keer zijn we er pas jaren later uitgeraakt, waardoor dat geld niet meer aangewend kon worden. We zouden dat geld graag gebruiken om te investeren. We hebben daar heel veel nood aan. In Vlaanderen moeten er heel veel investeringen gebeuren.

In 2013, bij de laatste verdeling, was afgesproken dat het federale niveau een monitoring zou doen van de evolutie van dat gebruik in die transmissie. Alleen

het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT) kan dat. Die monitoring is er vandaag, anno 2019, nog altijd niet. Ik denk dus dat het op dit ogenblik, met een Federale Regering in lopende zaken en verkiezingen op komst, heel moeilijk is om daar uit te geraken.

Wat ik persoonlijk wel wil bekijken – maar dat moet ik nog bespreken met de collega's – is het voorstel dat Agoria blijkbaar in januari al bezorgd heeft aan de federale minister en dat ik vanmiddag gehoord heb op het nieuws. Agoria stelt voor om enkel de 3,5 gigahertzband daaruit te halen en die te veilen. Dat gaat over een kleiner bedrag, namelijk 43 miljoen euro. Dat is 6,5 procent van het geheel. We moeten nog geen akkoord maken over de centen, dat kunnen we deel laten uitmaken van het grotere geheel. Maar daarmee kan de uitrol al starten. Daarmee kunnen de operatoren van start gaan, eerst met pilootprojecten en dergelijke, zodat er dan later in '19 of begin '20 een definitief akkoord zou kunnen zijn. Persoonlijk zie ik daar wel iets in, want ik kom aan de tafel niemand tegen die daartegen is. Het omgekeerde is waar. U weet trouwens dat wij er met de Vlaamse Regering voor zorgen dat we met de kabel, met Proximus, naar 2,5 gigabit per seconde gaan, waarmee we dus aan de top van Europa zullen staan. Ook 5G is bijzonder belangrijk.

Persoonlijk denk ik dat dit voorstel een oplossing zou kunnen zijn om de stekker er nu uit te halen, om ervoor te zorgen dat die start kan gebeuren. Dat is ook de bedoeling van die operatoren, die kunnen morgen niet zeggen: 'We doen die uitrol over heel het land.' Nogmaals, dit is een persoonlijke mening. Ik ben net terug van Hamburg en heb hier dus nog niet over kunnen spreken met de collega's, maar ik vind dat het overwegen waard. Als het federale niveau en de andere gemeenschappen daarin zouden meegaan, als we dan dat bedrag opzij zetten tot er een akkoord is, dan kunnen we wel starten en verliezen we geen tijd. Dat kan een oplossing zijn, want ik betreur net als u dat hier geen overeenstemming over is. Anderzijds zegt niet alleen Vlaanderen maar zeggen alle gemeenschappen nu dat er een akkoord moet zijn over die verdeelsleutel. De transmissie is fundamenteel veranderd. Er is veel meer transmissie van media-content en veel minder van data. Misschien kan het voorstel van Agoria een oplossing zijn om vooruit te gaan.

Rik Daems (Open Vld): Het zou wat mij betreft ronduit misdadig zijn mochten we die trein missen. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Ik begrijp uit uw antwoord dat u bereid bent minstens ten dele heel de 'ambras' – excuseer me voor de uitdrukking – over de centen opzij te zetten en het belangrijke van het debat vooruit te duwen en met name 5G in de praktijk te brengen. Daar moet een veiling voor gebeuren. Wat mij betreft kunt u gerust dat voorstel op tafel leggen. Maar ik vind het gewoon niet aanvaardbaar – en dat is niet aan u persoonlijk gericht, dat is gericht aan iedereen – dat men een technologische evolutie, een revolutie waarbij wij voorop kunnen lopen, wegens een centenkwestie achteruit zouden duwen.

Wat mij betreft: ik zal zeker wat u naar voren brengt, ook 'reliëren' langs mijn kanalen, hoe beperkt ze ook ze ook zijn. Minister-president, ik vind gewoon dat hier in de komende dagen een oplossing voor moet komen. Die veiling moet doorgaan en wij moeten in Vlaanderen de voortrekker zijn van die nieuwe industriële revolutie die 5G vertegenwoordigt. Ik reken daarvoor volledig op de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): In 2016 heeft minister Alexander De Croo de ambitie verkondigd om van België het eerste 5G-land te maken. Helaas is dat San Marino geworden. Europa loopt al achter op Azië en Noord-Amerika. Die uitrol van 5G is vitaal voor onze economie, voor de innovatie, voor de nieuwe diensten voor onze burgers.

In dat perspectief is het ontstellend om te moeten vaststellen dat dat dossier compleet muurvast zit. Omdat er communautaire spelletjes worden gespeeld, omdat er politieke spelletjes worden gespeeld.

In eerste instantie lijkt het mij nodig om de discussie over de veiling en de verdeling van die inkomsten los te laten. Los dat daarna op. Maar het is ook nodig om die discussie over de veiling en de toelating van een vierde telecomspeler van elkaar los te maken, want ook die dossiers worden aan elkaar gekoppeld. Onze economie, onze burgers verdienen beter. Los het op. (*Applaus bij de oppositie*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Wij hebben die verdeling van de veilingopbrengsten tussen het federale niveau en de regio's hier als eerste in de vorige legislatuur op tafel gelegd. Toen is die verdeling van 80 en 20 procent er gekomen. Dat is inderdaad, mijnheer Daems, geen redelijke verdeling. Het spijt me. Iedereen weet, zoals de minister-president al zei, dat het aandeel media voor de regio's in de richting van de 80 procent gaat. Wie dat niet wil zien, is, denk ik, degene die verantwoordelijk is voor de blokkering van dit dossier.

Ik heb, voorzitter, de indruk dat – om de beeldspraak van de heer Daems te gebruiken – er mensen zijn die niet alleen de beer willen, maar ook het vel, en bovendien niet eens over een jachtvergunning beschikken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Wij hebben hier in Vlaanderen al enkele jaren de meest innovatieve universiteit van Europa, met name de KU Leuven. Met instellingen als het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (imec) en andere kunnen we qua innovatie in Europa aan de top komen. We zijn echt heel erg goed op weg. Maar het 5G-netwerk gaat daarin de volgende jaren een bijzonder zware rol zal spelen. Dus doe wat mogelijk is. Ik neem aan dat u opnieuw naar de regering moet om het compromis dat Agoria voorstelt daar op tafel te leggen, maar schakel daarna zo snel mogelijk terug naar dat Overlegcomité. We weten allemaal dat er verkiezingen aankomen. Het zal daarna niet meteen sneller gaan, maar doe wat nu nog kan. Ik kan me niet voorstellen dat onze regeringsleden ertegen zouden zijn om al iets te doen. Zo kunnen die proefprojecten ten minste starten.

U mag misschien niet buiten het Overlegcomité spreken, maar stonden de andere gewesten op één lijn? Is het een spel van de gewesten tegenover de federale overheid? Hoe zat dat juist in elkaar?

Minister-president Geert Bourgeois: Wat dat laatste betreft, is het het standpunt van alle gemeenschappen. Het gaat niet over gewesten, maar over alle gemeenschappen. Ik ga met dat voorstel vrijdag naar de regering. Als we dan met dit voorstel naar het Overlegcomité gaan, hoop ik dat het ook door de andere gemeenschappen wordt gedragen, want ik kan me voorstellen dat er andere zijn die andere redenen of motieven hebben om niet akkoord te gaan met 5G. Herinner u de grote discussies die er in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn geweest over de transmissie-infrastructuur.

Bij ons gaat het niet over politieke spelletjes, niet over communautaire spelletjes. U bent mediaspecialist, u weet beter dan ik dat het aandeel mediacontent in de transmissie bijzonder groot geworden is. Het gaat er ons om een objectieve verdeelsleutel te vinden. In 2013 was er afgesproken dat er een monitoring zou zijn. Alleen het BIPT kan dat. In 2019 hebben we die nog altijd niet. Het zijn geen communautaire spelletjes. Wij vragen om dat te objectiveren, om daarover aan tafel te kunnen gaan zitten. Ik herhaal: drie keer op het Overlegcomité, zonder enige vooruitgang.

Wie vertrouwd is met het Overlegcomité, weet dat ook daar die discussies niet worden gevoerd. Daar consacreer je akkoorden. Je moet dus tussentijds tot gesprekken, tot voorstellen komen. Ik ben nu de eerste die een opening maakt om niet het volledige bedrag te bevriezen, maar wel om te zeggen dat we aan de hand van dat voorstel van Agoria moeten starten, zodat alles op schema blijft. Er komt op dat moment dan geen vertraging in. Ik denk dat we het hier allemaal eens zijn dat we er alle belang bij hebben om koploper inzake 5G te zijn. Nogmaals, met onze kabels, met Telenet, gaan we koploper zijn. We gaan naar 2,5 gigabit per seconde. Dat klinkt als muziek in de oren voor iedereen die daarbij betrokken is. Vlaanderen is volop bezig met Industrie 4.0, maar voor Industrie 4.0, e-health, smart cities, domotica of artificiële intelligentie, waarin we achteropinken ten aanzien van China en Canada, is het levensbelangrijk dat we wel degelijk die instrumenten in handen hebben.

Ik wil een poging doen om dat dossier op die manier te deblokken.

Ik wil nogmaals benadrukken dat ik uit eigen naam gesproken heb, maar de collega's kennende denk ik dat ze elke mogelijke sleutel zullen aangrijpen om tot een deblokking te komen. Dan nog moet er echter ook een akkoord komen met de andere gemeenschappen en dat is voorlopig nog niet het geval. De motieven daarvoor zijn mij niet duidelijk.

Wat ik niet wil, collega's, is dat een volgende regering ergens in 2023 of 2024 met een verdeling van dat geld zit waar dan vervolgens niets meer mee kan worden gedaan, tenzij een klein beetje schuld afbouwen. Ik denk dat Vlaanderen dat geld de komende periode nodig zal hebben voor investeringen. U kent de marges in de meerjarige financiële raming van collega Tommelein en die zijn niet groot. Alle centen die de volgende jaren binnen kunnen komen, moeten we dus gebruiken.

Het ligt niet aan een gebrek aan goede wil van onze kant. Het zijn geen communautaire spelletjes. Het is geen communautaire discussie, maar een discussie die wij willen objectiveren. Wat wordt er getransmitteerd? De studies wijzen uit dat we naar 80 procent mediacontent gaan, wat onder de deelstaten valt, en 20 procent data die onder de federale overheid vallen. Ik herhaal: ik zal er alles aan doen – en ik denk dat ik daarin de eerste ben, zonder de andere entiteiten met de vinger te wijzen – om te proberen een doorbraak te bereiken en zo de start van de uitrol te forceren.

Rik Daems (Open Vld): Ik onthoud een aantal dingen.

Ten eerste is de minister-president, en ik hoop ook de Vlaamse Regering, bereid om de discussie over de centen opzij te leggen en het belangrijke te laten doorgaan. Het gaat ten slotte maar om een deeltje.

Ik wil toch een kanttekening maken. U weet dat ik wel iets afweet van telecom. Nu zitten we aan 2,5 gigabyte. 5G betekent 800 gigabyte. Dat is het verschil. Daar hebben we het over. Met andere woorden: laat ons deze trein niet missen. Laat ons er alles aan doen om die 5G effectief in de steigers te krijgen. Ik onthoud dat u daar een inspanning voor wilt leveren, minister-president. Ik zal van mijn kant, net zoals Open Vld, zeker ook een inspanning leveren.

Het zou gewoon misdadig zijn – en ik aarzel niet om het woord te gebruiken – dat Vlaanderen, dat zo aan de technologische top staat, die 5G-revolutie niet van bij het begin zou omarmen. En als u dan toch een cijfer wilt: de GSM Association (GSMA) heeft berekend dat het gaat om 0,7 procent bruto nationaal product (bnp) op een jaar tijd. Dat is 30 miljard euro, dat zijn duizenden banen. Daar zijn we over bezig. Ik vind dan ook gewoon, minister-president, dat u ervoor moet gaan. Wij zullen u daarin steunen. Wij zullen ook onze contacten nemen. En als

dat niet werkt, dan zal ik hier volgende week een parlementair initiatief nemen dat verdorie wel werkt! (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Is er een dokter in de zaal? (*Gelach. Opmerkingen van Rik Daems*)

Ik ben gewoon bezorgd om uw gezondheid, mijnheer Daems.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over politieke beïnvloeding van leerlingen naar aanleiding van het maatschappelijke klimaatdebat

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, is er een brede bekommernis over een gezonde leefomgeving? Jazeker, die is er, zowel in de politiek als bij brede lagen van de bevolking. Mogen leerlingen daar les over krijgen? Uiteraard, maar de manier waarop er de voorbije dagen en weken aan politieke recuperatie en ideologisch activisme wordt gedaan in bepaalde politieke en onderwijskringen, is voor ons toch een brug te ver.

Dat bijvoorbeeld leerlingen van het vijfde en zesde leerjaar basisonderwijs op straat gestuurd worden om de politieke ideeën van het schoolpersoneel kracht bij te zetten, is toch wel ongezien. Toch is dat wat onlangs gebeurd is in Leuven. Jonge kinderen werden daar op straat gestuurd om te betogen voor het klimaat. Bovendien gebruiken bepaalde politici, zoals de socialistische burgemeester van Leuven, die acties van de lagereschoolkinderen om hun eigen politieke doeleinden kracht bij te zetten.

Dan was er ook nog de schaamteloze poging van één partij om de klimaatmars politiek te recupereren via het onderwijs. Inderdaad, minister, CD&V stuurde een brief naar scholen met de vraag om de parlementsleden van de streek in de scholen uit te nodigen. Het was bijna een smeekbede om gedurende een uurtje te mogen komen spreken en het klimaatbeleid van minister Schauvliege, die ondertussen ontslag genomen heeft, te verdedigen.

Het gaat hier over de eerste kiezers van straks uit het middelbaar onderwijs die dus gewoon politieke propaganda opgedrongen krijgen en nog wel van uw partij, minister. Ik vind het bijzonder pijnlijk dat het net de partij van de minister van Onderwijs is die een dergelijk initiatief neemt waarbij niet alleen de grenzen van het fatsoen worden overschreden maar vooral de grenzen van zorgvuldig bestuur die inhouden dat er op scholen niet aan politieke propaganda wordt gedaan. En dus wil ik van u, minister, dat u dit veroordeelt en dat u garandeert dat er in ons onderwijs neutraliteit komt en geen politieke propaganda. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik kan daar eigenlijk vrij duidelijk over zijn. Er zijn evidente regels die in ons onderwijs ook gerespecteerd moeten worden. Debatten op school kunnen perfect, dat is geen enkel probleem, maar partijpolitieke propaganda in een school kan niet en kan nooit, op geen enkel moment. Dus, als scholen politieke partijen binnenhalen, dan doen ze dat het best op een tegensprekelijke wijze of moet dit aansluiten bij een of ander project of thema waarover men dan afwisselend politieke partijen hoort. Dat is geen probleem. Het staat trouwens in de eindtermen dat jongeren politiek bewust moeten worden.

Wat het eerste onderdeel van uw vraag betreft, hebt u inderdaad een punt dat kinderen van zes jaar onmogelijk verplicht kunnen worden om op straat te komen, dan nog tijdens de lesuren, ten gevolge van politiek activisme. Het is heel belangrijk dat scholen op dit ogenblik projecten over het klimaat uitwerken, dat leerkrachten en leerlingen samen dingen doen, maar als men dat doet, dan moet dat gebeuren in het kader van de eindtermen of van de opvoeding die wordt gegeven aan die jongeren. Daar moet de school heel nauwgezet over waken, zowel wanneer ze naar buiten gaan als wanneer ze politieke partijen binnenlaten op hun terrein.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u dan het initiatief van uw eigen partij hier vandaag hebt getorpedeerd, want hier staat dat er geen vraag is naar een politiek debat of een tegensprekelijk debat, neen, CD&V vraagt of de parlementsleden een uurtje van de lestijd mogen gebruiken voor leerlingen van het vijfde en zesde jaar om het gevoerde klimaatbeleid toe te lichten. Geen debat, gewoon politieke propaganda van uw eigen partij. Ik neem aan dat u dit hier veroordeeld hebt.

En net zoals u dat veroordeelt, wil ik dat u scholen oproept om een klimaat-discussie te voeren maar niet kinderen van zes à zeven jaar een ideologische agenda op te dringen zoals nu onder meer in Leuven is gebeurd. Kinderen van die leeftijd volgen braafjes wat volwassenen hun voorkauwen en zeggen, terwijl het de taak van het onderwijs zou moeten zijn om leerstof door te geven aan kinderen en geen politiek ideologische agenda. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, was u op de hoogte van die brief toen die werd verstuurd door uw collega-minister en parlementsleden? Want u zegt hier zeer duidelijk dat het niet kan om ontegensprekelijk propaganda te voeren in scholen. Dat is trouwens al meermaals veroordeeld door de Commissie Zorgvuldig Bestuur.

U bent minister van Onderwijs, ik neem aan dat u op de hoogte bent van de zaken die binnen uw partij gebeuren, u bent daar doorgaans zeer goed van op de hoogte. Dus, was u op de hoogte van het feit dat die brief is verstuurd? En zo ja, hoe komt het dat die dan toch gepasseerd is?

De voorzitter: Mijnheer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, minister, ik ben blij dat u de regelgeving ter zake, het verbod op politieke propaganda, nog eens heel duidelijk hebt herhaald voor iedereen. De N-VA is voor het politieke debat en ik hoop dat we daar veel collega's van andere partijen mogen zien, dat daar dan een tegensprekelijk debat wordt gevoerd en dat de leerlingen dat zien. Maar één partij uitnodigen in de klas, tijdens de schooluren, is er voor ons toch ook absoluut over.

Minister, zult u zelf klacht neerleggen bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur voor die zaken waarvoor het wel gebeurd is?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, ik denk dat iedereen heeft gezien hoeveel duizenden scholieren hier week na week komen betogen en onze partij heeft inderdaad een initiatief genomen om niet alleen de scholieren naar de Wetstraat te zien komen maar ook de Wetstraat naar de Schoolstraat te brengen.

Collega's, ik vind het eigenlijk ontstellend hoe weinig vertrouwen jullie hebben in het beoordelingsvermogen van leerkrachten en directies om het initiatief van

onze partij te plaatsen. Uiteraard gaat elke school of elke directie daar op een gezonde en wijze manier mee om. Uiteraard leidt dat tot tegensprekelijk debat met collega-politici of met experts of met anderen die in dit debat relevant kunnen zijn.

Mevrouw De Ridder, ik wijs graag op het initiatief van een school in de provincie Antwerpen waar een collega van de N-VA samen met een collega van CD&V voor de klas gaat staan. (*Opmerkingen*)

Ik denk dat het een goede manier van werken is en dat het klimaat dat naar de school wordt gebracht, een goede zaak is.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Als het effectief van de ondertekenaars van de brief de bedoeling was om debatten te organiseren op scholen, dan is het zeer spijtig en heel ongelukkig dat de partij die de minister van Klimaat en van Onderwijs levert, geen oproep doet aan scholen om politieke en maatschappelijke debatten te organiseren met alle mogelijke spelers, zowel uit het politieke als het maatschappelijke veld.

We hebben het in het verleden al gezien. Er zijn toen ook uitspraken gedaan. Andere partijen zouden het ook niet moeten riskeren. Als je wil dat er op scholen debatten worden georganiseerd, dan moeten alle partijen er goed over waken dat niet één partij het naar zich toe trekt. Voor je het weet, krijgen scholen schrik om zoiets te doen. Als Vlaams Parlement en als Vlaamse Regering moeten we een oproep doen aan scholen om, op vier maanden van de verkiezingen, debatten te organiseren met verschillende partijen en partners in plaats van met één partij.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik heb een heel concreet vraagje. Waarom was die brief alleen verstuurd naar de directies van het katholiek onderwijs?

Ik zou onze voormalige en uw nieuwe collega, Koen Van den Heuvel, willen oproepen om vooral het klimaat in deze kamer, het parlement, te verzorgen en niet in de leraarskamer en ook niet in de klas. We hebben actie nodig en geen propaganda op school. (*Applaus bij sp.a*)

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal starten met de laatste opmerking van mevrouw Gennez. Het sluit een beetje aan bij wat collega De Ro heeft gezegd en ik zal ook het initiatief nemen. Er zijn straks verkiezingen en ik vind dat alle scholen in Vlaanderen er goed aan doen om debatten te organiseren. Om alle misverstanden uit de weg te ruimen, zal ik zelf het initiatief nemen om een brief naar de scholen te sturen in mijn hoedanigheid van minister. Ik zal de regelgeving uitleggen en duidelijk maken dat het organiseren van tegensprekelijke debatten absoluut niet verboden is, zelfs wenselijk is. Ik denk dat ik daar kamerbrede steun voor zal krijgen.

Collega Meuleman, wat het initiatief van mijn partij betreft, ben ik geen initiatiefnemer. Ik ben ook niet de schoonmoeder van de mensen die zich vanuit een oprecht engagement gaan aanbieden om naar scholen te gaan. Maar het is aan mij om duidelijk te maken dat alleen in een school gaan optreden om bepaalde zaken te verdedigen, niet kan en dat het best op een tegensprekelijke wijze gebeurt. Ik heb ook begrepen – er zijn ook vragen over gesteld – dat dit absoluut de bedoeling is. Collega Bothuyne gaf daarnet nog een voorbeeld dat over twee partijen ging.

Dit alles mag het debat in scholen niet smoren. Toen ik parlamentslid was, heb ik zelf vele schooldebatten gedaan en ze zijn verrijkend, niet alleen voor de

scholieren maar ook voor het parlementslid. Je ziet soms de kloof tussen waarmee je in Brussel elke dag bezig bent en de manier waarop jongeren naar die dingen kijken. Ik vind het echt elementair dat dit gebeurt. Zoals gezegd, zal ik initiatief nemen.

Hetzelfde geldt voor mij als het gaat over jongeren die al dan niet naar initiatieven buiten de school gaan. Ik heb het ook al herhaaldelijk gezegd dat ik niet wil dat er sociale druk ontstaat waardoor jongeren die niet naar marsen gaan, plots worden gestigmatiseerd alsof ze niet voor het klimaat zouden zijn. Het is van belang, en het staat ook in de eindtermen, dat we de jongeren op school ook opleiden tot kritische burgers die een eigen mening kunnen vormen.

Er is vandaag een grote bezorgdheid rond het klimaat. Ik bespeur ook een groot engagement. Het is goed dat we van dat momentum gebruikmaken om ook op school informatie te versterken en debatten te organiseren. Collega's, zoals gezegd, zal ik zelf initiatief nemen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dank u wel. Voor alle duidelijkheid, voor de partijgenoten van u die het nog niet zouden hebben begrepen, leg ik de volgende casus even voor. Stel u voor dat politici van het Vlaams Belang naar de scholen zouden trekken om hun standpunt over migratie toe te lichten, of stel u voor dat de rechtse organisaties betogingen zouden organiseren tegen massamigratie, en directeurs en leerkrachten leerlingen verplichten daarnaartoe te gaan. Het kot zou te klein zijn, en terecht, want kinderen een politieke, ideologische agenda opdringen is moreel verwerpelijk, net zoals het voeren van politieke propaganda in scholen verwerpelijk is. Minister, daarom vraag ik u om niet alleen die neutraliteit in het onderwijs te bepleiten, zoals u dat vandaag doet, maar om die ook te garanderen, ook door partijgenoten. Er moet immers een einde komen aan die manipulatie van jonge kinderen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitwisseling van leerkrachten tussen de gemeenschappen in Brussel

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, beste collega's, het Franstalig onderwijs in Brussel kampt met grote moeilijkheden wat het vinden van leerkrachten Nederlands betreft, maar eigenlijk bestaat de omgekeerde beweging ook: er zijn weinig Nederlandstalige scholen die Franstalige leerkrachten vinden. Nochtans erkent iedereen het belang van native speakers bij taalonderwijs. Dit gebrek aan leerkrachten Nederlands in het lager onderwijs in Brussel is er ongetwijfeld ook de oorzaak van dat het belang van het Nederlands een negatieve spiraal kent, iets dat we uiteraard willen vermijden, zeker ook vanuit het onderwijs.

Iedereen, elke taalgroep in Brussel, is gebaat bij een kwaliteitsvol taalonderwijs. Het is niks nieuws. Uw voorgangers Frank Vandenbroucke en Pascal Smet hebben dat al gelanceerd, en ook zelf hebt u getracht die problemen te verhelpen. Er is wat dat betreft een win-winsituatie opgestart: tussen de gemeenschappen werd afgesproken om, elk binnen de eigen bestaande regelgeving, de uitwisseling van leerkrachten mogelijk te maken. Voor de Vlaamse Gemeenschap kon er onder meer worden gebruikgemaakt van het stelsel van verlof wegens opdracht, een vorm van detachering waarbij de leerkrachten het behoud van statuut en loon werd gegarandeerd. Er is ook een platform kenbaar gemaakt waarop informatie omtrent deze mobiliteit werd verstrekt. Er is ook een omzendbrief geweest, u hebt ook andere schrijvens gericht aan directies, maar de maatregel heeft weinig of

geen succes qua resultaten. Uit de cijfers blijkt dat slechts een handvol mensen gebruikmaakt van die detachering.

Ik heb u hierover al vragen gesteld, en u legde toen de nadruk op de vrijwilligheid bij de leerkrachten. U kunt hen inderdaad niet bij de hand nemen, dat klopt. U had het echter ook over het afstandsaspect. Ik begrijp dat uiteraard als het gaat over Brugge en Namen, maar binnen het tweetalig gebied Brussel is die afstand veel kleiner. Daarom moeten er dus andere mogelijkheden zijn. Ik had dus graag van u geweten op welke wijze u die mobiliteit van leerkrachten binnen dat hoofdstedelijk gebied verder zou willen bekendmaken en motiveren, en eventueel de drempels wegnemen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, dank u wel voor de vraag. We voelen inderdaad dat er heel veel vraag is naar Nederlandstalige leerkrachten, ook in het Brussels Franstalig onderwijs, maar u weet dat er ook een heel grote nood is aan Nederlandstalige leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Er zijn ook heel veel mensen die hun kind willen inschrijven in dat Nederlandstalig onderwijs. U kent de problemen in dat verband ook. Dat is ook een van de redenen waarom we dat Inschrijvingsdecreet zo graag willen aanpassen.

Natuurlijk, wij nemen drempels weg. Op dit ogenblik is het zo dat een leerkracht uit het Nederlandstalig onderwijs met behoud van de Vlaamse voordelen kan gaan lesgeven in het Franstalig onderwijs, dus in Brussel spelen die zaken niet, maar omdat er zoveel plaatsen zijn, ook in het Nederlandstalig onderwijs, en dat onderwijs ook een heel goede reputatie heeft qua kwaliteit, voel je dat het minder gemakkelijk is om leerkrachten te stimuleren om in het Franstalig onderwijs les te geven.

Ik kan mensen niet forceren. U moet begrijpen, ik ben Vlaams minister van Onderwijs. De griep epidemie woedt nu. We voelen dat er nu handen te kort zijn, ook in onze Vlaamse klassen. In zulke tijden is het moeilijk voor mij om te zeggen 'ga allemaal in het Franstalig onderwijs werken'. Ook bij ons zijn de noden immers heel groot.

U hebt echter wel een punt: we moeten daar actief aan werken. U weet dat ik een website heb geopend waarop alle informatie stond. Die ligt plat op dit ogenblik. Maandag zitten we daarover samen met mijn Franstalige collega.

We doen soms ook een oproep aan leerkrachten om – daar wordt wat mij betreft veel te weinig gebruik van gemaakt – op uitwisseling te gaan. Een Vlaamse leerkracht kan perfect naar het Franstalig onderwijs gaan en een Franstalige leerkracht naar het Vlaamse onderwijs. Beiden behouden statuut en loon. Zeker in Brussel zou het interessant zijn, ook voor leerkrachten, om eens te gaan kijken hoe het bij de ander is. Op die manier neem je elkaars personeel ook niet af. Er wordt nu besproken waarom leerkrachten dat niet doen en we moeten kijken op welke manier we dit kunnen stimuleren, want het kan echt goed zijn als ervaring om beide kanten eens te zien.

Er wordt aan gewerkt, maar ik kan vandaag niet zeggen dat ik zal forceren dat er vijfhonderd aan de slag gaan omdat we ook bij ons met een heel grote vraag zitten in het Nederlandstalig onderwijs.

Willy Segers (N-VA): Minister, u kunt ze inderdaad niet bij de hand nemen en de gemeenschapsgrens over trekken. Als je kijkt naar die lage cijfers, dan lijkt er mij ook wel wat aan de hand en vraag ik me af of die mensen wel duidelijk op de hoogte zijn. We moeten informeren en sensibiliseren, zeker voor taalleerkrachten. Het gaat echt over het taalonderwijs en niet over het uitwisselen van leerkrachten in het algemeen.

Bij uitstek in het laboratorium dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is, waar de twee gemeenschappen instaan voor onderwijs, moet gekeken worden of – misschien helpt dat onderzoek dat bezig is – leerkrachten echt op de hoogte zijn, of er drempels zijn die ze vrezen maar die niet bestaan en door bijkomende informatie kunnen worden weggewerkt, en of er eventueel nog andere drempels zijn. De drempels afstand en beloning zijn min of meer opgelost, maar er zijn er waarschijnlijk nog andere, bijvoorbeeld op het vlak van diplomavereisten. De tijd is rijp om daar echt werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): De realiteit is dat er heel wat Franstalige Brusselse kinderen Nederlands krijgen op school van iemand die zelf het Nederlands niet voldoende machtig is. Ook andersom: de Nederlandstalige kinderen krijgen vaak les van Franstalige leerkrachten die Frans eigenlijk niet als moedertaal hebben. Als Brusselaar kan ik dat totaal niet snappen, want ik zie rond mij genoeg mensen met potentieel om in hun eigen moedertaal taalonderwijs te geven. We moeten daarop inzetten.

Ik hoor ook van leerkrachten waarom ze het niet doen. Ze hebben het over obstakels, zoals minder verdienen, verlies van anciënniteit, verlies van opbouw naar een vaste benoeming enzovoort. Dat zijn reële obstakels, maar laat ons die wegwerken.

Het potentieel om op een zakdoek groot aan uitwisseling te doen en ervoor te zorgen dat er op een goede manier taalonderwijs wordt gegeven om al die Brusselse ketjes tweetalig te maken, ligt voor de hand. Minister, ga samenzitten met uw Franstalige collega, los de obstakels op en zorg ervoor dat onze ketjes deftig tweetalig moedertaalonderwijs krijgen van leerkrachten die die taal volledig zelfstandig machtig zijn.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): We zijn het er allemaal over eens dat goed taalonderwijs in Brussel een must is, want meertaligheid is de sleutel tot succes op de arbeidsmarkt. Dat leidt er ook toe dat er nadien minder problemen zijn met meertalige dienstverlening van de overheid bijvoorbeeld.

Als partij zien wij immersie niet zitten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel omdat we vaststellen dat heel veel scholieren enkel op de school Nederlands horen. We willen het beperkte aantal uren dat ze met Nederlands in contact komen, niet nog verlagen door andere talen meteen aan te bieden.

Wat we wel kunnen doen, is het niveau van het vreemdetalenonderwijs garanderen door met native speakers te werken. Dat kan zelfs ook de kracht en de autoriteit van een leerkracht Frans versterken als die in klas staat met heel veel kinderen die eigenlijk meer Franstalig dan Nederlandstalig zijn. Daar zou dat wel een rol kunnen spelen. We hopen dat er vooruitgang kan worden geboekt.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Ik steun de vraag, maar ik zou ze opentrekken. Dit heeft niet alleen voordelen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, maar van Kortrijk tot Tongeren langs de hele taalgrens, de streek rond Brussel en heel Vlaams-Brabant. Daar zijn de afstanden naar het anderstalige gebied eigenlijk beperkt. In file-uren uitgedrukt, is het soms gemakkelijker om de taalgrens over te steken dan elkaars gebuurte of wijken te bereiken.

Vijftien jaar geleden pleitte Marleen Vanderpoorten er al voor om elkaars leerkrachten op te nemen. Er is ondertussen veel gebeurd, ook met betrekking tot de

statuten. Mevrouw Van den Brandt, ik denk dat er heel veel leerkrachten zijn die het op dat vlak niet bij het rechte eind hebben, want er zijn dingen opgelost op dat vlak.

We moeten veel meer met goede verhalen van mensen die het wel doen andere mensen warm maken, want onze jongeren, zowel de Nederlandstalige als de Franstalige, hebben nood aan native speakers. Andere landen zouden jaloers zijn op zo'n situatie, waarbij in één land beide taalgroepen aanwezig zijn. Wij hebben ze, en eigenlijk zetten we ze veel te weinig in.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Van den Brandt, u zegt dat leerkrachten denken dat hun statuut en hun loon zal veranderen. Dat klopt niet. Als je in het Nederlandstalig onderwijs lesgeeft, kun je je laten detacheren naar het Franstalig onderwijs en behoud je je toestand zoals hij was in het Nederlandstalig onderwijs. Ik denk dat een aantal leerkrachten dit nog niet weten. Als je natuurlijk als nieuwe leerkracht instroomt in het Franstalig onderwijs, krijg je het statuut van het Franstalig onderwijs. Dat is logisch: wij kunnen het Vlaams statuut niet toepassen op iemand die daar zijn eerste job opneemt.

Mijnheer Segers en anderen, goed informeren is dus het allereerste. We moeten goed weten wat de drempels zijn en een goed onthaalpunt hebben voor leerkrachten die geïnteresseerd zijn om het te doen, zodat we, als ze bepaalde drempels zien, deze kunnen wegwerken. We hadden die website. De Franstaligen hebben dat contract afgesloten. We moeten ervoor zorgen dat de website opnieuw operationeel wordt omdat je daar terecht kon met alle vragen en voor de aanbiedingen die er mogelijk waren.

Collega's, ik blijf ook bij mijn tweede punt. Er is vandaag heel veel werk voor leraren. Ze kunnen in bepaalde regio's bijna kiezen waar ze aan de slag willen gaan. Ons Nederlandstalig onderwijs is bijzonder aantrekkelijk, ook omwille van het statuut en de verloning. Je kunt de mensen niet forceren om er te gaan werken, maar ik ben het er wel mee eens dat het een enorme rijkdom is als je als Nederlandstalige in het Franstalig onderwijs les kunt geven en omgekeerd, als een Franstalige leerkracht bij ons lessen Frans kan geven. Ook dat is sowieso een verrijking. Dat dus die uitwisselingen niet goed op gang komen, zeker aan de taalgrens, baart mij zorgen. Het is bij een uitwisseling altijd één voor één, waardoor de krapte niet toeneemt. Je maakt het dus niet nog moeilijker.

We bekijken dus wat we daar nog aan kunnen doen. Ik steun absoluut de stelling dat een uitwisseling goed zou zijn. Wij hebben op vandaag heel veel barrières weggenomen. Ik wil gerust bekijken hoe we dat nog verder kunnen doen, maar het blijft de leerkracht die zelf een positieve keuze moet maken om ergens anders te gaan lesgeven.

Willy Segers (N-VA): Minister, het stemt mij hoopvol dat u met betrekking tot dit probleem het belang inziet van een doorgedreven aandacht voor bijkomende sensibilisering, motivering en communicatie.

Collega's, ik wijs niet zomaar op het belang van deze vraag. Als het regent in Brussel, druppelt het in de Rand. Ik weet niet of die verschuiving, die druk wat de scholen betreft vanuit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest richting Rand, er rechtstreeks mee te maken heeft. Maar het zal er ongetwijfeld ook in spelen. Dit kan worden rechtgezet in de toekomst. Ik twijfel er niet aan dat dit kan. Er breken momenten aan. De Franse Gemeenschap heeft ook het belang van kwaliteitsonderwijs ingezien. Er is daar een bijzonder plan van aanpak gekomen.

Minister, ik denk dat er hier voor u in de resterende maanden van deze legislatuur, of voor een volgende minister, zeker kansen liggen wat betreft de samenwerking tussen de gemeenschappen, in het bijzonder – want het is een uitgebreid thema – in dat tweetalige gebied waar dergelijke experimenten op hun

plaats zouden zijn, om ze degelijk, in het belang van beide taalgroepen, over te dragen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de ondersteuning van tienerscholen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, in 2011, dat is al even geleden, hield mijn partij een groot congres dat enkel aan onderwijs gewijd was. We vonden onderwijs een belangrijk thema, we wilden het hoog op de agenda plaatsen. Dat is nog steeds zo. Een van de conclusies toen was dat we willen evolueren naar een systeem waarbij het onderwijs wordt georganiseerd in het model van 'vier-vier-vier': vier jaar lager onderwijs, vier jaar middenschool, vier jaar hoger onderwijs. Dat was toen een beetje revolutionair, maar wat zien we nu? Dat begint van onderuit vorm te krijgen. Zeker het stedelijk onderwijs is er een grote voorstander van. In een memorandum stelt het die initiatieven te willen promoten.

Er zijn veel voordelen aan. De overgang tussen lager en secundair is veel minder bruusk. Je kunt vakleerkrachten inzetten in het lager onderwijs, wat ook zeer nuttig is. Je zorgt voor een uitstel van studiekeuze. Studenten gaan later maar veel beter kiezen, op basis van competenties en talenten. Het heeft ook voordelen op het vlak van capaciteit en mobiliteit, zo schrijft de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG). Minister, het is dus een model dat wel wat voordelen kent.

Wat is uw reactie hierop? Hoe onthaalt u het model van de tienerscholen, waarbij het lager onderwijs in het geval van het stedelijk onderwijs wordt verlengd en waar men denkt in vier jaar, vier jaar en vier jaar. Hoe wilt u die scholen ondersteunen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik stel vast dat de memoranda dezer dagen zeer populair zijn, ook in de vraagstellingen aan mezelf.

Dit is een voorstel dat OVSG doet in een memorandum, maar uiteraard aan de volgende Vlaamse Regering, om te kijken wat de drempels zijn en op welke manier we ze zouden kunnen wegwerken.

Met de Vlaamse Regering hebben wij een keuze gemaakt, ook toen we de beslissingen namen over de modernisering van het secundair onderwijs, om zes lagere jaren en zes secundaire jaren te organiseren. We leggen geen enkel model op. Scholen kunnen zich verticaal of horizontaal organiseren. Ik zie dat vandaag in een aantal scholen het basisonderwijs en het secundair onderwijs heel nauw gaan samenwerken, wat ik op zich een goede zaak vind. Dat kan al vandaag. De scholen starten daarmee. Hoe ze die overdrachten organiseren, kunnen ze zelf beslissen. Er is een heel grote vrijheid en autonomie in, maar er zijn wat mij betreft geen intenties om het model vier-vier-vier standaard te maken in Vlaanderen. Dat is ook anders georganiseerd als het gaat over de bekwaamheids-bewijzen. Het model is dat wij denken in zes schooljaren lager en zes schooljaren secundair. Maar initiatieven waarbij er heel intens wordt samengewerkt tussen de twee en waarbij er warme overdrachten zijn, zoals dat heet, wat nu trouwens al bestaat tussen kinderopvang en kleuterklas en tussen lager en secundair, vind ik op zich zeer positief.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u hebt al gezegd dat u niet gaat beginnen met te antwoorden op alle memoranda die nu op u afkomen. Maar dit is geen vraag

in het kader van dat memorandum. Het is een realiteit dat redelijk wat scholen dat effectief zo willen organiseren, dat ze de lagere school willen verlengen en tot 14 jaar willen organiseren in dat systeem van vier-vier-vier. Maar in de realiteit onder vinden zij een aantal wettelijke drempels. Eigenlijk is het niet op basis van een memorandum dat zij in de toekomst aanpassingen willen. Zij vragen aan u nu een aantal wettelijke wijzigingen om het effectief mogelijk te maken om de scholen op die manier te organiseren. Onder andere op vlak van programmatie moeten zij een minimumaantal leerlingen hebben waar ze nu niet aan geraken. Daarom vragen ze aan u: 'Kunt u dat nu nog in deze legislatuur aanpassen, kunt u die wettelijke drempels wegnemen zodat het mogelijk wordt om ons op deze manier te organiseren?'

Minister, bent u bereid om dat te doen? Bent u bereid om die programmatievormen aan te passen zodat men in de praktijk verder kan?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, er is toch iets opmerkelijks in dezen. De Vlaamse Regering heeft de beslissing genomen, een duidelijke beslissing, waar scholen zich naar organiseren. Scholen vragen nu rust. Het zou geen goede zaak zijn om dit weer helemaal om te keren.

Ik ben blij dat scholen nu plots wel pleiten voor vakleerkrachten, want dat is een van de motivaties, namelijk om mensen uit de eerste graad secundair les te kunnen laten geven in de derde graad van het lager onderwijs. Collega's, de N-VA is daar al lang vragende partij voor. Het kan ook. Ik stel voor dat we dat verder in orde brengen.

Ik stel me ook vragen bij de infrastructurele input die nodig zou zijn. Collega Meuleman, ik denk dat we op dit moment andere uitdagingen hebben.

Minister, misschien moeten we nog eens zeggen, zoals vorige week in de commissie, dat een brede eerste graad niet in het decreet staat, in tegenstelling tot wat de betrokken directeur toch weer propageert. Minister, met andere woorden, komt er nu een brede eerste graad, ja of neen? Misschien moet ik de vraag nog eens stellen.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Daniëls, wat de infrastructuur betreft, heeft mijn fractie nog niet zo lang geleden een schitterende school aan de Parkpoort in Antwerpen-Noord bezocht. Die school is gebouwd door de fantastische meerderheid waar we samen in zetelen. Mijn voormalige collega, de heer Marinower, heeft het initiatief genomen daar een school te bouwen voor 2,5- tot 14-jarigen. Het moet mogelijk zijn om op infrastructureel vlak zaken te doen.

Mevrouw Meuleman, jullie congres vond plaats in 2011, maar in 2004 heeft voormalig minister Vanderpoorten een boek geschreven met de titel 'Een bank vooruit'. Het vier-vier-viermodel stond daar al in, niet per se om scholen voor elke groep te maken, maar effectief om die tussengroep van 10- tot 14-jarigen als een zeer bijzondere groep in de opvoeding te benaderen. Het gaat dan om vakleerkrachten, maar ook om de warme overdracht van het zesde jaar van het lager onderwijs naar het eerste jaar van het secundair onderwijs.

Minister, eigenlijk bestaan die initiatieven al. Ik denk dan ook dat de vraag naar een kleine aanpassing van bepaalde reglementen zeer terecht is.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Voorzitter, we zien dat heel wat kinderen moeite hebben met de overgang van het basisonderwijs naar het secundair onderwijs en

met de overgang van een klassikaal systeem met een leraar voor de klas naar een vakkensysteem met veel verschillende leerkrachten. De brede middenschool met een brede eerste graad kan daar een antwoord op bieden. Ik ben dan ook blij dat er in het onderwijsveld zoveel slimme directeurs en leerkrachten zitten die dat, in tegenstelling tot de Vlaamse Regering, wel hebben gesnapt. De wijsheid zit duidelijk in de klas en op school. Ik zou dan ook de oproep willen ondersteunen om tienerscholen, net als domeinscholen, naar waarde te schatten en te promoten.

Minister Hilde Crevits: Misschien moet ik eerst wat verwarring met betrekking tot de eerste graad wegwerken. De Vlaamse Regering heeft een duidelijke beslissing genomen, en de vraag is nu wat dat woord 'breed' betekent. Er is voorzien in een sterke basisvorming voor iedereen. Veel uren zijn basisvorming en dan zijn er een aantal differentiërende uren. De term 'brede eerste graad' heeft ondertussen echter een beladen betekenis gekregen en we hebben afgesproken dat geen brede eerste graad te noemen. We doen niet aan eenheidsworst in een brede eerste graad van het secundair onderwijs. De Vlaamse Regering heeft andere keuzes gemaakt, maar dat neemt niet weg dat er een stevige basisvorming is in het eerste en het tweede jaar van het secundair onderwijs.

Ik wil trouwens nog een misverstand uit de weg ruimen. Dat een school als een middenschool wordt georganiseerd, betekent niet dat het om een brede eerste graad gaat. Het gaat gewoon om een school waar alle leerlingen van het eerste en het tweede jaar van het secundair onderwijs door dezelfde schoolpoort naar school komen. Ik vind dat zeer goed.

Ik hoef trouwens niet naar Antwerpen te wijzen om mooie voorbeelden te zien van scholen waar leerlingen van 2,5 jaar tot 18 jaar door een poort stappen. In mijn eigen Torhout is dat ook zo. Dat is iets wat van alle jaren is.

Ik hecht persoonlijk veel belang aan de warme overdracht tussen het zesde leerjaar en het eerste jaar van het middelbaar onderwijs en trouwens ook aan de overdracht tussen kinderopvang en kleuterklas. Zoals hier al is gezegd, lopen in Vlaanderen verschillende initiatieven. Of we hiervoor in specifieke programmaties moeten voorzien, is een andere vraag. We moeten er eens goed over nadenken of we dit systematisch kunnen organiseren.

Eigenlijk betwijfel ik of dit de komende maanden nog zal gebeuren. We hebben nog zeer veel werk om de start van het schooljaar in het secundair onderwijs goed te organiseren. Dit kan de komende maanden voer voor debatten zijn. Dat is ook wat me is overgemaakt door OVSG, die op dit ogenblik zelfs nog oplijst wat precies de drempels zijn. We zien immers dat op een aantal plaatsen al dergelijke initiatieven uit de grond rijzen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer Daniëls, wat we nu soms te veel hebben, is die eenheidsworst. Op dit moment kunnen cognitief sterke kinderen bijna niets anders dan voor Latijn te gaan. Er is meer waar ze terecht zouden kunnen, en dat is een beetje het probleem. Een van de oplossingen zou erin kunnen bestaan te kiezen voor tienerscholen. Het gaat zelfs niet om de brede eerste graad, maar om meer differentiatie en om het meer inzetten van vakleerkrachten. Hierdoor kan gedurende die vier jaar, het vijfde en zesde jaar van het lager onderwijs en het eerste en tweede jaar van het secundair onderwijs, op een andere manier met die tieners worden gewerkt om voor een betere oriëntering te zorgen.

Ik vind dat het systeem echt de nodige aandacht verdient. Er is een concrete vraag om het met een kleine aanpassing in de wetgeving voor scholen gemakkelijker te maken om zich zo te organiseren. Ik vind het jammer, minister, dat dat niet mogelijk is in deze legislatuur.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het organiseren van concerten door uitgeverijen om nieuw lesmateriaal aan te prijzen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Stan Van Samang, prachtige zanger. Lady Linn, geweldig interessant om naar te gaan luisteren. Maar de vraag is, minister, wat onze Vlaamse artiesten te zoeken hebben in het promoten van schoolmateriaal en leerboeken in ons Vlaams onderwijs. Het moet aan de orde zijn om schoolfacturen en zeker schoolboeken betaalbaar te houden. Als je dan optredens van 8500 euro laat organiseren via uitgeverijen, dan weten we natuurlijk dat die kostprijs, die overhead, rechtstreeks zal worden doorgerekend in de prijs van die schoolboeken. De vraag is natuurlijk of dat wenselijk is.

Je zult maar de moeder zijn van drie jonge kinderen in het middelbaar onderwijs en aan het begin van het schooljaar een factuur van 1100 euro krijgen, rechtstreeks van een externe firma, meteen te betalen, niet in schijven betaalbaar, en dan te horen krijgen dat als je niet meteen betaalt, je kinderen geen schoolboeken hebben om het schooljaar te starten. Vandaag zijn we februari. In ons Vlaams onderwijs zitten nog altijd kinderen zonder lesmateriaal, zonder leerboeken. Minister, wat gaat u daar in godsnaam aan doen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik heb uiteraard ook gezien wat de aanbiedingen ten aanzien van leerkrachten zijn. Ik heb ook gezien dat die aanbiedingen onmiddellijk volzet zijn, dat men zich massaal inschrijft om naar dergelijke initiatieven te gaan. Ik kan ze als minister ook niet verbieden.

De zorg die ik met u deel, is de zorg over de betaalbaarheid. We hebben daar vorige week in het parlement, naar aanleiding van een vraag van u, een uitgebreide discussie over gehad, alsook over het project Samen Tegen Onbetaalde Schoolfacturen. U weet dat het voor mij elementair is – en we zijn dat aan het oplossen – dat ouders standaard de kans krijgen om in schijven te betalen en dat het eenvoudiger en transparanter wordt. Men is trouwens ook verplicht om bij het begin van het schooljaar een duidelijk overzicht van de kosten te geven.

Ik heb sowieso contact opgenomen met de uitgeverijen in het kader van de invulboekenrage, omdat ik die nefast vind en heel erg drukkend op de uitgaven die mensen hebben. Ook dat is nu wel belangrijk, omdat er heel veel lesmateriaal wordt ontwikkeld door het feit dat er nieuwe eindtermen zijn die in werking treden per 1 september. Ik zal dit zeker ook meenemen in de besprekingen daaromtrent.

Scholen zijn vrij om lesmateriaal te kiezen. Dat is eigen aan de manier waarop ons systeem georganiseerd is. Maar ik vind het ook van belang dat men waakt over de betaalbaarheid van wat men aanbiedt.

Caroline Gennez (sp·a): Maar in de feiten doet men dat niet, waken over die betaalbaarheid. In het basisonderwijs wordt de kost voor ouders een beetje bewaakt door de maximumfactuur. In het secundair onderwijs weigert u manifest om daar werk van te maken. En zo heb je twee keer slachtoffers: enerzijds de ouders die niet kunnen betalen, die de boeken ook niet meer kunnen huren, zoals vroeger wel het geval was, en die in schijven zouden willen afbetalen, maar dat niet kunnen bij die private firma's, maar anderzijds ook de scholen zelf, wier werkingsbudget natuurlijk zwaar belast wordt door die alsmar duurdere schoolboeken.

Meer dan de helft van de Vlaamse boekenmarkt wordt gefinancierd met het winstmodel van de schoolboeken. Ik vind dat een zorgwekkende evolutie, collega's, dat er winst wordt gemaakt op ons onderwijs. Elk kind heeft recht op kosteloos onderwijs. En het is ook aan de regering, samen met de onderwijsverstrekkers, om dat te bewaken en mee te controleren.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik zit met een probleem, want ik weet eigenlijk niet goed welke vraag ik aan de minister moet stellen. Maar dat komt nog wel. Mevrouw Gennez, u weet dat ik uw tussenkomsten heel vaak waardeer, en ik deel uw mening wanneer het over de betaalbaarheid van schoolmaterialen gaat, maar ik vind de tonaliteit van deze vraag toch wel een beetje puriteins.

Wij maken eindtermen, de koepels en de schoolbesturen maken leerplannen en vervolgens is het aan de markt, aan het vrije veld om leerboeken te maken, die hierbij ook voor een stuk in concurrentie gaan met elkaar. Men moet degelijke materialen maken. Dat daar een kostprijs bij hoort, dat geloof ik. Dat men het aantrekkelijk wil maken, dat men leerkrachten er kennis mee wil laten maken en daarvoor nu en dan een artiestenoptreden of iets anders organiseert, daar heb ik niet zo'n grote problemen mee. Het belangrijkste is dat er kwaliteitsvolle leerboeken zijn die voor al onze leerlingen en leerkrachten beschikbaar zijn.

De voorzitter: De heer de Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Mevrouw Gennez, bij de vorige actuele vraag hebt u opgemerkt dat u gelooft in de wijsheid van de scholen. Welnu, ik zou hier dezelfde bemerking maken. Ik geloof dat schoolteams met veel gezond verstand, kijkende naar de kwaliteit van de handboeken maar ook kritisch naar de kostprijs, op een verantwoorde manier boeken kiezen.

Ik denk dat het niet uw bedoeling is, maar voor alle duidelijkheid, ik sta zeer huiverachtig tegenover een overheid die zou opleggen welke handboeken we moeten gebruiken, want dat zou een staatspedagogiek zijn.

Minister, ik sta ook heel sceptisch tegenover invulboeken, enerzijds als pedagogische methode, en anderzijds voor de kostprijs. Ik vind het persoonlijk nog steeds verantwoord dat scholen ook handboeken verhuren. Dat kan zeker en vast ook de kostprijs drukken.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, er was een periode dat het vrije veld van het hoger onderwijs elkaar doodconcurrerde om studenten te overtuigen. 28 jaar geleden ging ik zelf naar een beurs en kwam terug met vier condooms, twee Stella's en weinig informatie over de hogescholen. De overheid, collega's van de N-VA, heeft niet die vrije markt weggenomen. De overheid heeft haar verantwoordelijkheid genomen om studie- en informatiebeurzen te organiseren.

Trek de vergelijking door. Elke leerkracht wil eigenlijk weten welke handboeken er voor zijn vak of voor zijn jaar bestaan. Gaan we wachten tot effectief iedereen kaarten geeft voor Plopsaland, voor de Rode Duivels, voor Stan Van Samang? Neen, wat een slimme overheid kan doen, is plaatsen organiseren om alle aanbieders, ook de kleine Vlaamse uitgeverijen die nu vaak worden doodgeconcurrerd door giganten, aan te bieden aan leerkrachten. Dat zou een slimme rol zijn voor de overheid en het mooie voorbeeld van de SID-in hebt u al in huis, minister.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, de bezorgdheid wordt gedeeld dat het aanschaffen van volledig nieuwe leermethodes en nieuwe handboeken zeer duur is voor ouders, die boeken niet meer tweedehands kunnen verkopen of aankopen, maar ook voor scholen die al krap zitten met werkingsmiddelen. Daar moet goed over nagedacht worden.

Ik ben het er ook mee eens dat het pedagogisch niet altijd ideaal is, want je hebt heel vaak invulboeken die de creativiteit in de kiem smoren. Minister, het is toch wel raadzaam, alhoewel u in de vrije markt niet kunt en niet moet ingrijpen, om bijvoorbeeld in overleg te gaan met koepels die daar een heel belangrijke sturende rol in hebben en kunnen spelen, en hun te zeggen: denk daar toch goed over na en vooral, zorg ervoor dat alle scholen op een gelijkaardige manier aan kostenbeheersing doen.

Nu zitten er grote verschillen tussen wat een ouder in september aan boeken betaalt in de verschillende scholen. Er mag en moet meer uniformiteit zijn, want het kost soms een arm en een been voor ouders om kinderen naar school te laten gaan.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb het gevoel dat we het debat van vorige week opnieuw aan het voeren zijn.

Collega Gennez, wat de monitor betreft zegt u dat ik manifest weiger om een maximumfactuur in te voeren. Ik wil toch nog eens verwijzen naar degene die de monitor en de methodiek ervan heeft besteld, en naar het feit dat de wetenschappers die die kostenmonitor opvullen, niet voldoende materiaal hadden. We moeten zorgen dat het correct is.

Collega's, u moet eens spreken met jonge theatermakers die theatervoorstellingen maken voor lagere scholen. Zij zeggen dat ze in geen enkele school in Vlaanderen nog aan de bak komen, want de maximumfactuur zorgt ervoor dat dit niet meer kan. Ik ga de maximumfactuur niet afschaffen, maar als we ingrijpen in het secundair onderwijs, moeten we er wel voor zorgen dat er goed en degelijk onderwijs kan worden aangeboden.

Dat is ook de reden waarom ik geen beslissing kan en wil nemen vooraleer die monitor perfect aan mij opgeleverd is. Dat heeft daarmee te maken.

Dat neemt niet weg dat ik alle goede suggesties in overweging wil nemen om uitgeverijen en dergelijke ervan te verhinderen om grote promoacties op te zetten. Collega De Ro, er is wel een verschil tussen een SID-in, waar je een studiekeuze gaat maken, georganiseerd door de overheid, en het kiezen van een uitgeverij. Op die SID-ins zijn er ook geen handboeken, en heb je geen cursusmateriaal.

Ik weet dat een vakbond van het lager onderwijs elk jaar een groot congres organiseert waarop alle uitgeverijen aanwezig zijn. Maar dat verhindert hen niet om zelf ook promotie te voeren. Ik ga dat uiteraard niet verbieden, maar je kunt wel zoeken naar formules die vermijden dat het nog op deze wijze nodig is. Daar ben ik het mee eens.

Ik ben er wel van overtuigd dat scholen oordeelkundig kiezen. Collega Meuleman, ik stel vast dat heel wat scholen zich inschrijven voor ons project 'Samen tegen onbetaalde schoolfacturen'. We hebben dit project opnieuw gefinancierd omdat we merken dat er veel interesse is, en dat de effecten duurzaam zijn. Scholen weten vaak niet op welke manier ze kosten kunnen vermijden. Als dat als een rood, oranje of groen teken door Vlaanderen gaat, dan is dat wel belangrijk.

Ook met kleine initiatieven kun je ervoor zorgen dat mensen die het niet zo breed hebben, toch gemakkelijker hun kosten kunnen betalen. Een van de dingen waar ik zelf gevoelig voor ben, is de standaardmogelijkheid om in schijven te betalen.

Mensen zijn vaak wel bereid om een investering te doen, en dat is ook logisch: als je kinderen hebt, dan weet je dat onderwijs bepaalde kosten met zich meebrengt. Maar het is vreselijk om naar de school te bellen om te vragen of je in schijven kunt afbetalen, terwijl het eigenlijk standaard mogelijk zou moeten zijn. Wat mij betreft, kunnen we in de regelgeving opnemen dat dat standaard moet worden aangeboden.

Er zijn vanzelfsprekend nog een aantal andere zaken mogelijk. Zo zijn er heel wat scholen die tweedehandsbeurzen organiseren. Er zijn schoolsolidariteitsfondsen waar boeken aangekocht worden die jaar na jaar uitgeleend worden. Maar met invulboeken gaat dat natuurlijk niet, vandaar mijn strijd tegen een overdosis aan invulboeken.

Collega Gennez, ik heb gezegd dat ik sowieso contact opneem met de uitgeverijen – niet om ze iets te verbieden, maar om hun het signaal te geven dat jullie ook aan mij gegeven hebben.

Collega De Meyer, ik wil met u besluiten. U vertrouwt erop dat scholen en schoolbesturen goede, pedagogisch verantwoorde keuzes maken, en dat is ook mijn stelling. We moeten daar vertrouwen in hebben; dat is ook de basis van ons regeerakkoord. Wat dat betreft, ben ik zeker akkoord.

Caroline Gennez (sp.a): Het echte probleem is dat er vandaag, in februari, in het Vlaams onderwijs kinderen zijn die nog altijd geen schoolboeken hebben. Op vlak van kostenbeheersing en het drukken van de facturen zijn dit vijf verloren jaren geweest.

U blijft onderzoek voeren naar een maximumfactuur, en dat is een positieve zaak. Maar we kunnen vandaag inderdaad al dingen doen om de kosten te beheersen. Ik sluit mij aan bij het voorstel van collega De Ro rond de regulering van de markt van uitgeverijen. We hebben zelf ook een voorstel van decreet neergelegd waarin we maximumprijzen en gereguleerde prijzen voor schoolboeken organiseren. Dat moet kunnen als we onderwijs betaalbaar willen houden voor iedereen: scholen, ouders en leerlingen. Dat is de uitdaging in Vlaanderen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de lancering van de website www.mijnrijbewijsb.be

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Op 1 juni 2017 werd het nieuwe rijexamen ingevoerd. We hebben toen vastgesteld dat de slaagpercentages spectaculair daalden: van 50 procent naar 28 procent in Vlaanderen.

We hebben toen ook heel duidelijk gezegd dat dit niet meteen problematisch moet zijn. CD&V is er ook mee van overtuigd dat een rijbewijs geen ticketje moet zijn om zo snel mogelijk achter het stuur plaats te kunnen nemen, maar dat we ervoor moeten zorgen dat onze jonge automobilisten goed voorbereid de weg op kunnen gaan. Dus een zwaarder rijexamen is op zich geen probleem. In een ver verleden mocht je ook maar één zware fout maken, dat zit nu ook in dat nieuwe theoretisch rijexamen door de nieuwe weging van die zware fouten. Wij vonden dat op zich dus wel goed, maar we moeten de kandidaat-bestuurders dan ook helpen zich grondig voor te bereiden.

Wij fronsten even de wenkbrauwen toen in 2018 Rijbewijs op school werd afgeschaft. U hebt toen gezegd dat we naar een digitaal leerplatform gaan dat breder is dan Rijbewijs op zich. Daar konden wij ons ook in vinden.

Maar nu is www.mijnrijbewijsb.be gelanceerd. We lazen in de krant: 'Iemand die daarvoor slaagt, kan met een gerust hart naar het theoretisch rijexamen.' Er zijn vijf thema's met een aantal vragen.

Nu komt er toch wel wat kritiek uit het veld, en ik heb er zelf ook eens naar gekeken. Er zitten toch wel wat simpele dingen in: hoe bepaal ik mijn rijafstand, mijn fysieke conditie. De vraag is of dit optimaal is om zich voor te bereiden op het theoretisch rijexamen. Minister, welke initiatieven gaat u nemen om deze valse start van www.mijnrijbewijsb.be te corrigeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben inderdaad gekozen voor radicaal digitaal op verschillende vlakken, waarbij we vooral de ambitie hadden om ten eerste te gaan naar een kosteloze betere voorbereiding op het rijexamen via een digitaal platform, ten tweede ervoor te zorgen dat we voor alle leeftijdscategorieën een digitaal aanbod hebben inzake het opfrissen van de kennis van de wegcode – ik heb zelf ook aangetoond dat dat zinvol is – en ten derde ook een steunplatform voor de vrije begeleider te bieden.

Een van de realisaties op dat vlak is dus de website mijnrijbewijsb.be. Dat is heel pedagogisch opgevat, namelijk voorbereiden op het examen, en ook zorgen voor een pedagogische, praktische aanpak en voorstelling van de leerstof. Een puntje van kritiek waarnaar u verwijst, was dat er geen letterlijke weergave is van de wegcode. Dat was ook net de bedoeling vanuit pedagogisch oogpunt. We zijn daar niet over één nacht ijs gegaan, we hebben echt doelbewust zo veel mogelijk jargon vermeden, en het echt praktisch bekeken, ook in functie van het examen zelf. De teksten en de testen zijn opgesteld door experts. Het heeft een maand lang proefgedraaid. Er zijn voormalige rijlesgevers en rijexaminatoren, experts allerhande – ook van het boekje Wees Wegwijs – betrokken geweest bij het opstellen en samenstellen van die website.

Als u spreekt over een valse start, zie ik dat absoluut niet zo. Als je natuurlijk je oor laat hangen bij de concurrentie, vinden die dat vanzelfsprekend niet leuk. Want er is concurrentie, er zijn heel wat websites die dat nu al doen, maar daar zit altijd een verdienmodel achter. Dat is de essentie: ofwel word je als bezoeker geleid naar betalende alternatieven, rijlessen, ofwel moet je betalen als je op die website zelf testen wilt afleggen. Er zit dus altijd een verdienmodel achter. Onze taak is om zo goed mogelijk kosteloos een voorbereiding aan te bieden aan diegenen die zich op dat rijexamen willen voorbereiden, en anderzijds ook aan diegenen die hun kennis willen opfrissen.

We hebben in totaal zes meldingen, zes klachten gekregen, waarvan twee over technische zaken gingen, onder andere een heel tijdelijke overbelasting – succes, dus dat is goed – en daarnaast vier inhoudelijke bemerkingen, maar dat ging wat over details. Ik denk dus niet dat je kunt spreken over een valse start. Als je het vraagt aan sommige concurrenten, misschien wel.

Maar al bij al zien we een welslagen, goede media-aandacht, goed gescoord, dus uiteindelijk zijn we wel tevreden wat dat betreft. En ik roep iedereen bij dezen op om ook, zoals ikzelf, de test heel onvoorbereid te doen.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, voor alle duidelijkheid, wij zijn er ook voorstander van om mensen kosteloos mee te helpen voorbereiden. Het lijkt me ook niet dat we er hier nu over moeten discussiëren dat die website de eerste dagen wat traag is wegens overbelasting.

Ik heb zelf eens naar die test gekeken. En indien die is opgemaakt door experts, zou ik toch willen vragen om die vraagstelling nog eens grondig door te lezen. Zo

luit een vraagstelling: 'Je nadert een voetgangersplaats. Wat moet je nu doen?' Een van de drie antwoorden luidt: 'Nog snel doorrijden, want er zijn nog geen voetgangers aan het oversteken.' Daarin zitten toch een paar 'simplismen' die er het best worden uitgehaald, indien we dit ernstig willen bekijken. Minister, kunt u daarvan een grondige lezing laten doen?

Minister, u verwijst naar het digitale leerplatform. U hebt toen gezegd – en wij gingen daarin mee – dat het halen van het rijbewijs op school enkel toeleidt naar het rijbewijs en dat we, indien we kijken naar de toekomstige mobiliteit, elke verkeersgebruiker bewust moeten maken van zijn of haar rol en plicht in het verkeer en dat we verkeersveiligheid in zijn totaliteit moeten bekijken. Wat kunnen wij nog verwachten qua ontwikkelingen op het vlak van dat digitale leerplatform?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik heb mijn rijbewijs B al een tijdje. Maar ik zou de collega's toch eens willen oproepen om naar die website te surfen en te doen wat minister Weyts daarnet suggereerde. Fris eens uw kennis op en kijk eens wat je eigenlijk nog weet, want soms kom je wel een aantal verrassingen tegen. Ik heb soms zicht op de schermen van een aantal collega's en ik zie dat mijn oproep al wordt beantwoord. Daar ben ik blij mee. Collega Celis zal straks laten weten hoe het is afgelopen.

Mijn fractie steunt uiteraard elk initiatief om verkeersveiligheid beter te laten doordringen bij de Vlaamse bevolking en dat op een gratis en pedagogische manier te doen, een manier die altijd up-to-date is. Wij vinden dit een super initiatief. Ik ga ervan uit dat we de komende maanden zullen merken dat dit initiatief bijzonder veel succes zal kennen en veel leerlingen en chauffeurs ertoe zal aanzetten om hun verkeersveiligheid bij te sturen.

Minister Ben Weyts: Ik sluit me uiteraard aan bij de oproep. Ik heb die test zelf ook gedaan, met de VRT. Ik heb mij net laten buizen, want anders zenden ze dat niet uit, u kent hen. U mag het gerust zelf allemaal doen, het is een leuke test.

U hebt het over aanpassingen. Er is echt vanuit pedagogisch oogpunt nagedacht over vereenvoudigingen om die wegcode, die toch wel een heel droge en technische materie is, voor iedereen zo begrijpelijk mogelijk te maken en dus de drempel te verlagen. U noemt dat simplisme. Tja, in sommige hoofden zal dat misschien wel simpel lijken, maar het is gewoon vereenvoudigd. Los daarvan, zorgen we altijd voor een permanente evaluatie. Suggesties zijn altijd welkom.

U zegt dat we het moeten openen naar alle leeftijden. Wel, we hebben drie verschillende initiatieven genomen op het digitale vlak. Ten eerste, de website www.veilig-verkeer.be, met een focus op allerhande campagnes rond kinderzitjes en dode hoek. Het gaat vooral over verkeersveiligheid. Ten tweede, de website www.rijbewijzer.be, over de nieuwe rijopleiding, heel breed. Daarbij bieden we ook een app aan en ondersteuning, onder andere voor de vrije begeleiders en voor degenen die de vrije begeleiding volgen. Zo kun je onder andere een dagboek bijhouden van de evolutie die je aflegt. Ten derde, de website www.mijnrijbewijsb.be, waarbij we de bedoeling hebben gehad om het zo ruim mogelijk open te breken, naar alle leeftijdscategorieën. Als je er goed door scrollt, zul je merken dat het openstaat voor iedereen, zo laagdrempelig mogelijk, zodat iedereen aan zijn trekken kan komen.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik dank u. Nogmaals, u hebt ons volle steun als het gaat over het kosteloos ondersteunen van kandidaat-bestuurders. Want om mensen de toegang te geven tot een plekje achter het stuur, moeten we niet de lat verlagen, maar wel de ambitie verhogen. En daarin moeten we de bestuurders maximaal ondersteunen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de langetermijnvooruitzichten van het Planbureau voor de mobiliteit in 2040

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, minister, onlangs heeft het Federaal Planbureau de cijfers bekendgemaakt in verband met mobiliteit in 2040. Uit die cijfers leiden wij heel duidelijk af dat we, wat betreft het personenvervoer, de komende jaren eerder gaan naar een saturatie. Maar ten opzichte van 2015 betekent het toch nog wel plus 10 procent. Er is vooral een sterke stijging op het vlak van goederenvervoer, met een belangrijk effect op de broeikasgassen.

U weet ook, en op dit moment wordt het ook onder de aandacht gebracht door heel wat jongeren, dat we bijkomende inspanningen zullen moeten doen om die broeikassen terug te dringen.

Minister, het effect op de weg zal duidelijk zijn. Het zal in heel Vlaanderen een vertraging van het verkeer met zich meebrengen met 2 procent. In Antwerpen zal het een grote invloed hebben, met 12 procent. Minister, we zouden daarom heel graag weten wat uw antwoord is met het mobiliteitsplan. Kunnen we in de toekomst mee zorgen voor een vlottere, duurzame mobiliteit?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga het niet in zijn totaliteit herhalen, maar we hebben nu een mobiliteitsbeleid uitgewerkt, vooral op basis van een investeringsbeleid, in alle vervoersmodi. Ik zal niet alles herhalen, maar wil wel een element inzake goederenvervoer aanhalen. Dat beleid is gebaseerd op prognoses van het Federaal Planbureau, waarnaar u verwijst. Nu zijn er nieuwe prognoses gekomen van het Federaal Planbureau, die iets positiever zijn wat de probleemstelling betreft, in die zin dat de prognoses wat verlaagd zijn.

Ik vergelijk even. Wat het aantal reizigerskilometers betreft, kwamen de eerste prognoses van het Federaal Planbureau voor '12-'30 uit op een stijging met 0,6 procent. Nu spreekt men, voor de periode van '15 tot '40, over een stijging met 0,4 procent per jaar. Wat de tonkilometers betreft, zeg maar vrachtwagens, spraken de aanvankelijke prognoses over een stijging met 2,1 procent tussen '12 en '30 en over een stijging met 0,9 procent voor '15 tot '40. Dat is absoluut geen reden om te zeggen dat we niets gaan doen, laat staan om niets extra te doen, integendeel. Maar in dezen zijn we nu wel gesterkt in de overtuiging dat we moeten vasthouden aan wat we hebben uitgetekend met betrekking tot het investeren in weginfrastructuur maar vooral in alternatieven voor de weg. Er zijn niet alleen historisch hoge bedragen geïnvesteerd in fietsinfrastructuur, we hebben ook geïnvesteerd in openbaar vervoer en in de waterwegen. We plannen momenteel nog extra acties met focus op goederenvervoer via de waterweg, samen met de ondernemerswereld, om de ondernemers ervan te overtuigen dat er daar grote mogelijkheden weggelegd zijn voor hen en dat we nog veel meer vrachtwagens van de weg moeten maar vooral kunnen halen. Ik blijf het graag herhalen: we hebben 1100 kilometer bevaarbaar waterwegennetwerk in Vlaanderen. Dat is ongelooflijk veel. Meer dan 80 procent van onze ondernemingen ligt op 10 kilometer of minder van een bevaarbare waterweg. Het gebruik van en investeringen langs de waterwegen moeten veel meer top of mind worden bij ondernemingen. We zijn onlangs nog gesprekken gestart rond de campagne met net het oogpunt om ondernemers te verleiden om veel meer gebruik te maken van die waterwegen.

Dirk de Kort (CD&V): Dank u, minister. Ik vind het goed dat u aangeeft dat er verder gekozen wordt voor die modal shift, zeker en vast voor goederenvervoer

via de waterweg, de binnenvaart. Als we de prognoses bekijken, merken we dat het goederenvervoer in de toekomst – en dat heeft er natuurlijk mee te maken dat de internationale economie goed draait en dat Vlaanderen een belangrijke logistieke keten is – een belangrijke blijvende impact zal hebben op ons wegennet en ook op de leefbaarheid van heel wat dorpskernen. Ik denk dus dat we daar zeker en vast verder op moeten inzetten.

Minister, dan merk ik toch ook, zoals vanmiddag op een persconferentie in verband met de Oosterweelverbinding, dat de vooropgestelde doelstellingen, die aanvankelijk 50/50 waren, al bijgestuurd worden naar 60/40. Dan denk ik: gaan we dan op die manier trachten de ambitieuze doelstellingen te halen, die we in Antwerpen met het toekomstverbond op 50/50 gesteld hadden, dus 50 procent meer uit de wagen halen? Gaan we die ambitieuze doelstellingen bijsturen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): We praten hier over 2040, collega de Kort. Gouverner, c'est prévoir. In 1998, 21 jaar geleden, kocht ik mijn eerste gsm. Daar kon je toen zelfs niet mee sms'en. YouTube en Google en alles wat we vandaag kennen, waren toen onbekend.

Ik denk dat je altijd met de toekomst moet bezig zijn. Ik ga ervan uit dat in 2040 de technologie een heel belangrijke hefboom gaat zijn. Ik denk aan de zelfrijdende wagens, de elektrische wagens, de zero-emissievoertuigen. We moeten een stukje vertrouwen hebben in de innovatieve kracht van de medemens en de mensen die daar beroepshalve mee bezig zijn.

Ondertussen moeten we alle stappen die kunnen worden gezet, zetten. We mogen die kansen nooit onbenut laten, en we moeten ons daar ook niet altijd zo defaitistisch over uitlaten.

Minister Ben Weyts: Ik deel uw vooruitgangsoptimisme. De oplossing voor heel de klimaatproblematiek ligt niet in minder, maar in meer economische ontwikkeling, niet in minder, maar in meer vooruitgang.

Ik wil nog iets heel concreets zeggen omdat u over de Oosterweelverbinding en Antwerpen begon. Ook daar hebben we nu specifieke projecten rond de hinterlandontsluiting, waarbij we samen met de havengemeenschappen en de bedrijven die daar actief zijn extra investeren volgens het principe van een euro voor een euro. We hebben 8 miljoen euro vanuit de Vlaamse overheid extra voorzien voor 2019. Dat moet resulteren in investeringen ter waarde van 16 miljoen euro, net om ervoor te zorgen dat je daardoor veel meer een modal shift kunt bewerkstelligen: vrachtwagens van de weg halen en op het water of het spoor zetten. Dat zijn verschillende concrete projecten ter waarde van 8 miljoen euro, die als totale doelstelling hebben om 350.000 vrachtwagenritten te vermijden. Heel concreet op het terrein, samen met de ondernemingen, bekijken we hoe ze nu op de weg organiseren, meer op het spoor of de waterweg kunnen plaatsen. Zo kunnen we 350.000 vrachtwagenritten vermijden. Dat is een heel concrete doelstelling en die past in onze gezamenlijke ambitie.

Dirk de Kort (CD&V): Ik hoor graag dat er bijkomende maatregelen worden genomen, en dat er ook in het Antwerpse op het gebied van het goederenvervoer maatregelen voor een betere verbinding met het hinterland worden genomen. Want het is op het gebied van het goederenvervoer, mijnheer Keulen, dat dit bijzonder belangrijk is. Voor Vlaanderen zit de uitdaging in de toekomst erin om ervoor te zorgen dat we de omslag, de mental shift maken om het goederenvervoer meer op het spoor en de binnenvaart te krijgen. Dat is cruciaal om de leefbaarheid niet alleen in Antwerpen, maar in heel Vlaanderen en heel wat dorpskernen te garanderen. Dat merk je nu al in Antwerpen, waar de saturatie van het

aantal vrachtwagens, zowel op Linkeroever als op Rechteroever, zo groot is, dat er echt moet worden ingezet op die bijkomende alternatieven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de staking bij De Lijn in Limburg

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Vandaag heeft De Lijn haar derde stakingsdag ingezet. Het volk mort, want het staat in de kou. Dit conflict tussen werkgever en werknemer wordt afgewenteld op de kap van de reiziger. Die heeft daartegen geen verweer.

Ik denk nochtans dat mensen wel sympathiseren met bepaalde punten waarrond de staking draait. Mensen die een hele dag moeten werken, hebben uiteraard en evident het recht om een schaftpauze of een sanitaire stop in te lassen. Aan de andere kant blijft vandaag die reiziger in de kou staan. Vandaar toch opnieuw mijn betoog, minister, om die gegarandeerde dienstverlening in te voeren, zoals die vandaag al bij de NMBS bestaat. De federale NMBS heeft dat concept. Dat werkt vandaag en het is bovendien betrouwbaar. De reiziger weet 24 uur op voorhand welke cruciale assen nog worden bediend, waar er verbindingen zijn en waarop de reiziger zich kan instellen. De Lijn heeft daar een zachtere variant op. Je weet pas 's morgens welke lijnen er worden afgeschaft.

Hoe staat u tegenover dat concept van de gegarandeerde dienstverlening bij De Lijn, maar dan zoals het vandaag al bij de NMBS bestaat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we met De Lijn wel al een stapje vooruit gezet hadden in de praktijk, in die zin dat ik al bij de opmaak van de beheers-overeenkomst gevraagd had om werk te maken van een dienstverlening die er bij aangekondigde acties voor zorgt dat het beschikbare personeel geconcentreerd wordt op de hoofdassen. Zo heeft De Lijn dat ook aangepakt en ik denk dat dat ook met goed gevolg gebeurd is in de voorgaande gevallen. De afspraak daarbij zou bijvoorbeeld kunnen zijn om de reizigers tegen 6 uur te melden welke bussen zeker niet zullen rijden en om tegen 7 uur te melden welke bussen wel zullen rijden.

Dat is natuurlijk het geval bij aangekondigde acties. De actie in Limburg waar u naar verwijst, was dat niet. Als het gaat om wilde of onaangekondigde stakingen, dan verloopt het allemaal iets moeilijker. Desondanks heeft De Lijn in de mate van het mogelijke geprobeerd om de voorgaande logica ook door te trekken naar onaangekondigde acties, ten behoeve van de reiziger.

Net zoals u betreurt ik de actie. We hoeven dat debat hier natuurlijk niet te voeren, want je hoort maar één klok, maar de grond van de zaak gaat over rij- en rusttijden, meer bepaald over de uitzonderlijke situatie waarbij men vier uur aan een stuk zou moeten rijden en dan een extra rusttijd toegekend zou krijgen en over de vraag of je na een volledige shift twintig of dertig minuten rusttijd moet krijgen. Daarover gaat heel de discussie. Ik wil hier niet in detail treden, maar ik denk dat men toch vrij snel tot een redelijke overeenkomst zal moeten komen.

Marino Keulen (Open Vld): De overheidsdiensten, voorzitter en goede collega's, zullen maar zijn in de mate dat ze betrouwbaar zijn. De kernopdracht van

elke overheid is net om dienstverlener te zijn en diensten aan te bieden, hetzij zelf, hetzij via een uitbesteding. Daarvoor zitten we hier.

Dan kom ik eigenlijk toch bij de klassieke vaststelling dat de stakingsbereidheid bij het personeel van De Lijn rond de 80 of 90 procent ligt, terwijl de stakingsbereidheid bij het personeel van de pachters terugvalt tot 10 à 15 procent. Die laatsten bedienen nochtans vaak minder aangename trajecten en worden zeker niet beter betaald. In de 20e eeuw had je syndicale heilige huisjes waar niemand aan durfde te komen, maar in de 21e eeuw stellen mensen zich de vraag of ze dit nog langer moeten verdragen, want mensen die belastingen betalen voor die diensten, staan nu in de kou.

Minister, wat is uw reactie op de vaststelling dat er een verschrikkelijk groot verschil in stakingsbereidheid is tussen medewerkers van De Lijn en medewerkers van de pachters?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Collega Keulen, wanneer de bussen niet uitrijden, dan mort het volk uiteraard. Dat begrijp ik ook, want heel veel mensen zijn afhankelijk van het openbaar vervoer. Ik ervaar echter dat ook chauffeurs meer dan ooit morren. Minister, ik heb de laatste weken heel wat meldingen gekregen van chauffeurs uit mijn regio, uit Kalken, Destelbergen, Gentbrugge, Oudenaarde, die klagen over het steeds hogere aantal bussen dat uitvalt en langdurig in panne staat door een tekort aan technici of die klagen over het tekort aan chauffeurs. Op 30 januari bijvoorbeeld stonden er 30 van de 137 bussen in Destelbergen stil door defecten. In december moesten er in Oost-Vlaanderen 967 ritten geschrapt worden, heel vaak ook door bijvoorbeeld bussen die langer dan ooit tevoren staan te wachten op wisselstukken.

Minister, ik denk dan ook dat u het beste een initiatief neemt om die klachten van die chauffeurs op een ernstige manier voor te leggen aan de directie, want die blijkt er momenteel doof voor te zijn. Ik vrees zelfs dat er misschien nog extra acties zullen komen, wat natuurlijk geen goede zaak zou zijn voor de reizigers, terwijl die chauffeurs niets liever willen dan wat ze graag doen, met name reizigers op een goede en stipte manier van A naar B brengen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik heb alle begrip voor het niet altijd evidente werk dat veel chauffeurs doen om dag in dag uit iedereen op zijn bestemming te brengen, maar als in sommige streken voor de derde dag op rij 80 procent van het personeel het werk neerlegt, dan stuit me dat tegen de borst. Dan speelt men met de goede naam van ons openbaar vervoer, met de betrouwbaarheid van de dienstverlening en met de afhankelijkheid van veel mensen van dat openbaar vervoer, en dat vind ik geen goede zaak. Minister, ik ben wel zeer tevreden met de gegarandeerde dienstverlening die u in de nieuwe beheersovereenkomst hebt opgenomen.

Voor volgende week worden er opnieuw verregaande acties aangekondigd. Ik wil u vragen om dat zeer goed op te volgen en erop toe te zien dat de gegarandeerde dienstverlening in de rest van Vlaanderen wordt uitgerold zodat we op hoofdassen, voor de meest cruciale vervoersvragen, onze burgers en Vlamingen op hun bestemming kunnen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, dergelijke blijkbaar dan nog onaangekondigde stakingsdagen zijn natuurlijk een aanslag op de dagdagelijkse verplaatsing

van veel mensen, scholieren die niet op school geraken enzovoort. Dat zorgt voor heel wat onrust.

Wij pleiten hier altijd voor meer en beter openbaar vervoer, ook in de strijd tegen de files, maar het probleem is dat de bussen mee in de file staan. Dat is blijkbaar ook een van de problemen hier: men zegt dat er onvoldoende rekening wordt gehouden met de werkelijke verkeersdrukte waardoor chauffeurs hun pauze niet kunnen nemen.

We moeten stakingen zoveel mogelijk proberen te vermijden. Mijn vraag is dan ook welke doorstromingsmaatregelen u verder zult nemen. In het kader van de begroting hebt u 18 miljoen euro beloofd voor een verbetering van de doorstroming, bijvoorbeeld op de verbinding Hasselt-Maasmechelen. Het zou mij en vooral ook de Limburgse collega's hier interesseren te weten hoe ver het met dat dossier staat.

Minister Ben Weyts: Wat de verhouding inzake stakingsbereidheid betreft tussen de pachters en het ambtelijk personeel van De Lijn, zal ik geen grote uitspraken doen gelet op het feit dat we allemaal willen dat er zo snel mogelijk opnieuw bussen rijden. Die zouden ons niet ver vooruit helpen.

Wanneer meer problemen worden gesignaleerd bij de chauffeurs, staan wij daar vanzelfsprekend voor open. De belangrijkste oplossing is in de eerste plaats investeren in nieuw rijdend materiaal. We hebben 860 nieuwe bussen besteld, en volgend jaar investeren we nog eens in de gefaseerde bestelling van 925 nieuwe elektrische bussen. Daarnaast proberen we het tekort aan technici aan te pakken, dat vooral speelt in Vlaams-Brabant en Antwerpen, eerder dan in Limburg, met sollicitatiedagen en het verkorten van de sollicitatieprocedure die moet worden doorlopen. Enkele dagen na de sollicitatie kan men worden aangeworven, vroeger duurde dat enkele weken.

Ik zal hier niet uitvoerig ingaan op de doorstromingsmaatregelen, dat is voor de commissie, maar ook daar hebben wij extra geïnvesteerd.

Wat tot slot de rij- en rusttijden betreft, voorzien we voor eind dit jaar ook nog eens in een investering van 5 miljoen euro. We proberen daar maximaal aan tegemoet te komen.

Marino Keulen (Open Vld): Voor hetzelfde werk is het personeel tewerkgesteld bij de overheidsmaatschappij De Lijn vijf- tot zesmaal meer stakingsbereid dan de collega's die zijn tewerkgesteld bij de pachters. Dat is gewoon een realiteit en iedereen zwijgt omdat men bang is voor tegenreacties. Ik vind dat eigenlijk een abdicatie.

Minister, we gaan nu van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid. Ik vind dat een goede zaak want dat werkt vraaggestuurd. Om dat nu helemaal performant te maken, zouden we moeten komen tot een gegarandeerde dienstverlening naar analogie met de NMBS. Dat is een veel performanter systeem dan de zwakke versie die we vandaag kennen bij De Lijn. En in Limburg wordt daar vandaag, gisteren en eergisteren het bewijs van geleverd.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over ecocombi's die niet op de Brusselse ring kunnen

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de ecocombi ligt me als dossier na aan het hart. Al in 2007 heb ik samen met een aantal collega's hierover

een voorstel van resolutie ingediend. Ik kijk naar collega Vandenbroucke, die al knikt, collega De Meyer ook, en naar onze voorzitter, die ook zijn goedkeuring verleende.

We mogen zeggen dat we op dat moment visionair waren, want ook toen al waren we ervan overtuigd dat die langere combinaties tot 25,5 meter en 60 ton niets dan voordelen hebben als ze op een verstandige manier in het verkeer worden gebracht met uiteraard oog voor de verkeersveiligheid. Dat komt omdat je door een groter laadvermogen minder ritten moet rijden en dus de CO₂-uitstoot en andere schadelijke stoffen zoals stikstof en fijn stof vermindert. Een aantal trajecten hebben in een transporteursbevraging cijfers opgeleverd: het gaat over min 25 tot min 30 procent. De sector is vragende partij – laat ons daar niet flauw over doen – om economische redenen. Daarom zijn wij heel tevreden dat in Vlaanderen momenteel dertig trajecten zijn uitgerold. Ook Wallonië is er trouwens volop mee bezig.

We stellen enkel vast dat in Brussel op bepaalde trajecten op de Brusselse ring, die onder het beheer vallen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, die vrachtwagens niet worden toegestaan. Heel concreet gaat het om een strook van 5 kilometer tussen Vorst en Anderlecht en een stukje aan Vilvoorde-Koningslo. Men zegt dat men wacht op een impactstudie, maar bepaalde excellenties doen uitspraken, bijvoorbeeld Pascal Smet, die zegt dat hij het gewoon niet wil. Dat is dan de werkelijke reden waar niet veel ratio achter zit.

Minister, we zullen zo economische en ecologische kansen missen. Ook Wallonië doet het inmiddels. Welke maatregelen of initiatieven hebt u al genomen of zult u nog nemen om tot een oplossing te komen om die ecocombi's het hele traject te laten rijden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die langere en zwaardere vrachtwagens (LZV's) zorgen er vooral voor dat we drie vrachtwagens kunnen vervangen door twee vrachtwagens. Sinds 2014 is er veel overleg geweest met de andere gewesten, ook productief overleg. We hebben samen aan tafel gezeten in het kader van een Benelux-overleg om grensoverschrijdend die LZV's toe te laten, vooral in verbinding met Nederland. Dat was prima.

Het is inderdaad zo dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest altijd terughoudend is geweest. Ik wil het ideologisch debat niet aangaan. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zegt vooral dat ze terughoudend zijn wat hun onderliggende wegen betreft en dat ze die zware vrachtwagens liever niet zien. Dat is ook mijn vraag niet. Wat het eigen gewest betreft, doen ze wat ze willen, maar wij denken dat het een goede maatregel is voor de economie, voor het milieu, voor het klimaat. Je haalt zo veel meer vrachtwagens van de weg.

Laat ons dus gewoon toe om die Vlaamse ondernemingen die gebruik willen maken van die LZV's, ten minste de ring te laten gebruiken over de volledige lengte, inclusief de twee kleine stukjes die lopen over het territorium van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dat is de enige vraag die wij stellen. De gesprekken lopen. Het is goed voor het milieu, goed voor het klimaat en goed voor de economie.

Er zijn ongeveer zestig Vlaamse bedrijven geïnteresseerd, waarvan er vanzelfsprekend vele de ring rond Brussel gebruiken. Dat is evident want de ring ligt heel centraal. Colruyt in Halle moet de ring vanzelfsprekend gebruiken. Als de ring niet mag worden gebruikt op die twee kleine stukjes van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dan wil dat zeggen dat honderden vrachtwagens die van de weg zouden kunnen worden gehaald, niet van de weg zullen kunnen.

De gesprekken lopen nog altijd. Ik reken nog altijd op een goede afloop.

Annick De Ridder (N-VA): Dank u. Voor alle duidelijkheid, het gaat inderdaad over de ring rond Brussel. Die biedt opportuniteiten. Zoals u al terecht zei, de vraag van de transportsector om daar gebruik van te maken, is er. Dat gaat over trajecten noord-zuid, maar ook oost-west. Er zijn bedrijven – ik zal er nu geen bij naam noemen – die spreken over een reductie van mogelijk 21 ton CO₂ mocht men die kleine missing links kunnen invullen. Ik herhaal dus mijn vraag om verder te investeren in dat overleg, maar ik vraag ook aan de collega's om aan te dringen bij hun Brusselse 'machtshebbers', om het zo te zeggen, om die toelating toch te geven. Ik zou immers niet graag hebben dat dit een soort communautair verhaal wordt.

We zien echter dat Vlaanderen het wel doet, dat Wallonië het doet. Het is enkel de kleine missing link van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik zie hier veel betrokken gezichten van mensen die via hun partijen toch kunnen wijzen op de grote belangen, niet enkel economisch, voor onze eigen Vlaamse transportsector, maar ook ecologisch. Ik ga er dus van uit dat jullie daarmee ook aan de slag gaan.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, mevrouw De Ridder, het is inderdaad zo dat diverse fracties, ook de mijne, er vroeger altijd voorstander van zijn geweest om, na een positief onderzoek inzake uitstoot van ecocombi's, dit concept verder te implementeren. Prima zo, mevrouw De Ridder, maar we moeten ook eerlijk zijn: ook vanuit Vlaanderen is er altijd wel een zekere terughoudendheid geweest met het oog op de verkeersveiligheid. Daarom heeft het eigenlijk lang geduurd voor we dat in zijn geheel verder hebben geïmplementeerd en uitgerold binnen Vlaanderen. Dat speelt zeker en vast ook verder mee in dezen.

Ook is het zo dat we die bevoegdheden op het gebied van mobiliteit hebben opgedeeld. Dat is nu eenmaal een eigenheid van deze staatshervorming. Men mag dan ook verwachten dat bepaalde zaken ook anders zullen worden ingevuld. Minister, ik heb ook al gemerkt dat u ook op het gebied van carpooling anders denkt dan uw Waalse collega.

Minister Ben Weyts: Het is correct: na het eerste proefproject met LZV's hebben we weloverwogen gezegd, ook net vanuit verkeersveiligheidsoverwegingen, dat we het anders zouden aanpakken, dat we een netwerk zouden uittekenen waar geen toestemming moet worden gevraagd, dat altijd kan worden gebruikt voor die LZV's. Dat zijn de hoofdwegen, vanzelfsprekend.

Ik stel dus vast, op basis van de tussenkomsten en ook de niet-tussenkomsten, dat er een groot draagvlak is in dit parlement voor deze werkwijze en voor het inzetten van die LZV's. Ik hoop dus dat men bij het Brusselse Gewest gewoon ook vaststelt 'Vlaanderen heeft die keuze gemaakt, wij maken een andere keuze, even goede vrienden', maar dat Vlaanderen op zijn minst de mogelijkheid krijgt om die eigen keuze te maken, ook op die enkele kilometers, die kleine spietjes op de Brusselse ring die behoren tot het territorium van het Brusselse Gewest.

Annick De Ridder (N-VA): Ik hoop dat ik hier niemand hoor pleiten voor een verkapte vorm van herfederalisering, want het enige effect zou zijn dat we dit ook in Vlaanderen niet zouden kunnen doen. Brussel zou het immers blokkeren. Ik denk dat we het erover eens zijn dat we dat niet willen.

Ik kijk toch opnieuw om me heen en verwacht eigenlijk van de collega's dat ze de vraag van onze Vlaamse ondernemers mee zullen ondersteunen, zodat we, met de verkeersveiligheid in het achterhoofd, maar dat hebben we ook Vlaams kunnen

realiseren, dat heeft men ook in Wallonië kunnen doen, ook in Brussel voor die paar missing links, voor die paar kilometers ook toelating krijgen, en hier geen kansen laten liggen op zowel ecologische als economische winst. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het hoge aantal jongeren met obesitas

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Minister, wij hebben in 2016 een goede gezondheidsconferentie gehad. Een van de resultaten van die conferentie was één overkoepelende gezondheidsdoelstelling 'De Vlaming leeft gezonder in 2025'. Een deel van de uitrol van die overkoepelende doelstelling was dat we gezonder zouden leven op het vlak van voeding, van lichaamsbeweging en sedentair gedrag, van zitten, met andere woorden. De uitrol zou gebeuren via 'health in all policies' en voornamelijk ook via het preventief gezondheidsbeleid.

De doelstelling is oké en we zijn er altijd mee akkoord gegaan, maar we moeten hier en daar wel een tandje bij steken. Uit een recente bevraging blijkt immers dat de cijfers op het vlak van overgewicht en obesitas in het algemeen wel stabiel blijven, maar toch nog zeer hoog zijn: 34 procent heeft overgewicht en 18 procent heeft obesitas. Er is echter een piek bij adolescenten en jongvolwassenen: van de 18- tot 34-jarigen heeft 41 procent overgewicht en 15 procent risico op obesitas. Dat resultaat is te wijten aan onder meer te weinig beweging en deels ongezonde voeding tijdens de jeugdjaren. 18 jaar is een kantelmoment, een scharniermoment.

Minister, we werken met specifieke targets binnen het uitwerken van de gezondheidsdoelstellingen. Moet er geen bijzondere actie worden ondernomen naar de jeugd met betrekking tot het promoten van gezonde voeding en het tegengaan van sedentair gedrag?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Dit is een belangrijk issue, zeker in het kader van onze preventieve bevoegdheden. Ik zal mijn antwoord in drie schuifjes geven.

Ik begin met de cijfers. Ik heb getracht om te achterhalen waar deze cijfers vandaan komen om te weten op welke wetenschappelijke analyse ze zijn gebaseerd. Na de bevindingen van de administratie zeg ik toch dat we voorzichtig moeten zijn met deze cijfers. Er is blijkbaar een iVOX-peiling geweest voor een bedrijf dat ook dieetproducten verkoopt. Ik zeg niet dat dit juist of niet juist is, maar ik ben al wel enigszins op mijn hoede om onmiddellijk en zeer concreet massief te zeggen dat hier snel op gereageerd moet worden. Maar goed, die cijfers zijn er en ik zeg niets over de validiteit ervan, maar u begrijpt dat ik toch probeer te weten of er wetenschappelijk onderbouwde cijfers zijn die deze bevindingen kunnen bevestigen.

Er zijn drie bronnen die we kunnen consulteren. Er is de Gezondheidsenquête 2013. Ik zal me beperken tot de leeftijdscategorie van de jongadolescenten van wie 2 procent obesitas heeft en wat hogere cijfers op het vlak van overgewicht. Er is ook een duidelijk verschil tussen jongeren die opgroeien in een gezin met ouders die hoger onderwijs volgden. Zij hebben minder vaak te kampen met overgewicht dan jongeren uit andere gezinnen. Er is ondertussen wel een nieuwe Gezondheidsenquête gebeurd, maar die resultaten zullen pas in 2020 verschijnen. Een tweede

bron is de Voedselconsumptiepeiling 2014. Bij de Belgische kinderen zie je daar bij 17-jarigen 12 procent met overgewicht en 5,4 procent met obesitas. Dan is er nog de HBSC-studie (Health Behaviour in School-aged Children) waaruit cijfers kunnen worden afgeleid, namelijk 10 procent van de jongens en meisjes tussen 11 en 18 jaar heeft overgewicht en 5 tot 6 procent obesitas.

Die cijfers zijn belangrijk en duiden op een problematiek – dit is trouwens geen unieke problematiek voor ons land –, maar zijn van een andere orde dan wat ik heb begrepen uit de cijfers die nu zijn verschenen.

Uiteraard moeten daar zeer specifieke acties op gericht worden. Dat is trouwens ook de kern van de nieuwe strategie, namelijk dat we kijken naar de levensdomeinen. Onderwijs, gezinnen en lokale gemeenschappen zijn drie specifieke categorieën of levensdomeinen waarvoor er acties zijn. Ik heb de lijst bij van alle acties die op de specifieke doelgroep worden gericht, allemaal vanuit de redenering dat we universeel moeten zijn maar ook specifieke aandacht moeten hebben voor mensen uit de meest kwetsbare groepen.

Er zijn heel wat beproefde preventieve methodieken uitgerold voor de scholen. U hebt er onlangs nog kennis mee kunnen maken, toen we het hadden over hoe je gezonde broodjes maakt. Dat was iets heel specifiek. Er zijn ook afspraken met de voedingssector gemaakt om alternatieven te organiseren. Er zijn afspraken gemaakt – uiteraard met tussenkomst van minister Crevits – over drankautomaten in scholen. Er zijn een hele lijst specifieke acties op schoolniveau georganiseerd. Er zijn ondertussen ook specifieke acties voor de kinderopvang en voor het kleuter- en lager onderwijs. Die moeten natuurlijk regelmatig opnieuw onder de aandacht worden gebracht. En dan heb ik het nog maar alleen over de dingen die gebeuren vanuit de samenwerking met het Vlaams Instituut Gezond Leven. Uiteraard zijn er nog een aantal andere actoren, die ook consequent inzetten op het promoten van gezonde voeding en van meer beweging, en op de strijd tegen sedentair gedrag. Kind en Gezin doet dat consequent, de Huizen van het Kind doen dat uiteraard ook, www.eetexpert.be doet dat. Heel wat organisaties zijn daarin, elk vanuit een eigen invalshoek, actief. De strategie is juist om die acties op elkaar af te stemmen. We moeten dezelfde basisboodschap overal en consequent brengen. Ik denk, eerlijk gezegd, dat het actieplan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' een heel goede strategie is, die ons trouwens ook internationaal toch wel enige waardering oplevert. Het is onze bedoeling om in 2019 binnen dat actieplan ook de concrete specifieke acties voort te zetten.

Jan Bertels (sp-a): Minister, dat actieplan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' is een goede aanzet, dat is juist. Ik ben begonnen met te zeggen dat de cijfers de aanleiding vormden voor mijn vraag. De cijfers worden iets anders gepresenteerd. Het effect van je levensgedrag vóór je 18 jaar heeft een invloed op je kans op obesitas of overgewicht tien jaar later. Daarom vroeg ik naar bijkomende maatregelen, die niet betuttelend zijn, modern, educatief, pedagogisch en sensibiliserend voor die adolescenten.

De cijfers worden niet tegengesproken. Het is een gegeven dat obesitas een 'chronische ziekte' is met gevolgen op iets langere termijn. De jongeren moeten daarop aangesproken worden.

U hebt gelijk, er worden een aantal maatregelen uitgevoerd in de scholen. Maar in de sportsector moeten we ook maatregelen activeren om de beweging, die nu te weinig gebeurt, bij jongeren te stimuleren en educatief goed voor te stellen. Mijn vraag blijft dan ook of we in 2019, met de tussentijdse rapportage en de tussentijdse doelstellingen voor ogen, geen tandje bij moeten steken. Ik denk van wel.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, de problematiek van het overgewicht wordt in Vlaanderen vaak onderschat. Voorbodes van obesitas moeten tijdig worden aangepakt. Ook hier geldt: 'beter voorkomen dan genezen'. Uit het evaluatierapport 'Bewegen op verwijzing' blijkt dat jongeren een moeilijk te bereiken doelgroep vormen. Daarom, minister, moet 'Bewegen op verwijzing' beter worden bekendgemaakt bij jongeren. Daar moeten we vooral op inzetten.

Het voordeel bij kinderen en jongeren is dat zij nog moeten groeien. We moeten enkel focussen op hun lichaamsgewicht, om hun body mass index (BMI) te laten zakken.

Ik wil een suggestie meegeven. Het Jeroen Bosch Ziekenhuis in Nederland sleepte onlangs een prijs in de wacht omdat het met verschillende partners een mobiele app ontwikkelde voor de jongeren. Zo konden ze, onder begeleiding van de verpleegkundigen, hun gewicht onder controle houden. Wij kunnen misschien dit mooie voorbeeld overnemen in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Minister, ik sluit mij graag aan bij deze vraag omdat het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder in 2015' ook een aantal principes heeft. Principe 8 heeft altijd zeer sterk mijn aandacht getrokken. Het gaat over de specifieke doelgroepen en meer bepaald het terugdringen van de gezondheidsongelijkheden of de gezondheidskloof, die er in het kader van de preventieve gezondheid toch wel is. Het is goed dat dit werd opgenomen in dit strategisch plan. Daartoe zou een stuurgroep worden opgericht. Wat is de stand van zaken van die stuurgroep? Welke maatregelen zijn er al genomen in dit kader?

Minister Jo Vandeuren: Collega's, ik zal het antwoord op een paar vragen samenvatten. Dat strategisch plan zegt inderdaad dat je per levensdomein moet zoeken naar de verzameling van de stakeholders om op dat terrein actief te kunnen zijn. De heer Bertels vraagt of er nieuwe acties in het kader van dat plan worden genomen. Ja, het is de bedoeling dat dat strategisch plan telkens opnieuw met nieuwe acties wordt gevoed die dat plan kunnen versterken, in functie van gekozen levensdomeinen.

Een van de meest recente inspanningen is een afspraak die is gemaakt met de VVSG, en dat is een besluit dat door de Vlaamse Regering definitief is goedgekeurd en in uitvoering is. Daarin wordt de VVSG een bedrag ter beschikking gesteld waarbij ze een oproep moeten doen naar die lokale besturen, wat ons betreft het liefst ook lokale besturen die in een eerstelijnszone willen samenwerken, om preventieve acties te ondernemen ten aanzien van specifieke doelgroepen. Met die doelgroepen worden in het bijzonder de meest kwetsbaren bedoeld. Wat betreft een gezonde levensstijl weten we allemaal dat er bijzondere aandacht moet gaan naar de doelgroepen die we moeilijk bereiken. Met die actie krijgt de VVSG de kans om lokale bestuurders daarin te ondersteunen. We gaan samen met de lokale besturen ook met de partners die de methodieken hebben ontwikkeld, aan de slag.

Dit is de strategie: een strategisch kader, dan per levensdomein stakeholders zoeken, dan proberen om met hen parameters voor na te streven objectieven af te spreken en dat voortdurend voeden met de uitrol van methodieken die ondertussen beproefd zijn en niet meer ontwikkeld moeten worden. Meer tijd steken in de implementatie is nu de boodschap. Daarin zit uiteraard ook alles wat je met apps en met gevalideerde apps kunt doen. Het is belangrijk dat we daar de kwaliteit van bewaken.

Als u de inventaris zou zien, zult u merken dat daarin wel degelijk een aantal acties zijn opgesomd zowel voor de groep waar de heer Bertels naar verwijst als voor de lokale overheid als mogelijke partner.

Jan Bertels (sp.a): Ik dank de collega's die effectief aangeven dat overgewicht en het risico op obesitas een belangrijke maatschappelijke problematiek is, zeker ook bij jongeren die dat nog heel lang kunnen meenemen in hun leven. Voorkomen is beter dan genezen, dat adagium huldigen we allemaal. We moeten daar meer op inzetten want er is verwezen naar de bewegingscoaches na een verwijzing van de huisarts, buiten de school dus. Er wordt impliciet verwezen naar de gezondheidscoaches in de bedrijven. Maar het is correct wat door de collega's gezegd wordt: die spreken de jongeren niet of onvoldoende aan. We hebben andere en moderne technieken nodig, niet betuttelend – ik leg de nadruk daarop: niet betuttelend – om jongeren aan te spreken op hun levensgedrag, want – dan kom ik in een andere situatie – de gezondheidskloof is ook daar al aanwezig. Het risico op overgewicht of obesitas na tien jaar bijvoorbeeld, kan je ook afleiden uit sociaal-economische factoren bij zestienjarigen. Minister, ik hoop dat u in het kader van de tussentijdse indicatoren en de tussentijdse doelstellingen die bijgesteld worden, daar bijzondere aandacht aan geeft in 2019 want dat is op het terrein absoluut nodig. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de preventie van genitale verminking

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, het is vandaag 6 februari, de Internationale Dag tegen Vrouwelijke Genitale Verminking. Er is echt een stille oorlog bezig tegen jonge meisjes en vrouwen op dit vlak. Wereldwijd zijn de geschatte cijfers ongelooflijk.

Naar aanleiding van een studiedag die partijgenoten van mij gisteren in het Europees Parlement hebben georganiseerd, namelijk Assita Kanko, Zuhail Demir, Elke Sleurs en Anneleen Van Bossuyt, zijn een aantal cijfers voor België naar boven gekomen. Minister, die waren verontrustend. Er zouden meer dan 17.000 vrouwen en meisjes in België rondlopen die genitaal verminkt zijn. Er zijn meer dan 8500 meisjes in gevaar. Gisteren is er een chirurg komen getuigen in het Europees Parlement over het feit dat dit effectief een misdrijf is dat op jonge meisjes wordt gepleegd.

Minister, ik heb u hierover een aantal vragen gesteld. Mijn meest recente vraag was of we hierover in het systeem van de integrale jeugdhulp cijfers bijhouden. U hebt toen geantwoord dat in de integrale jeugdhulp dergelijke gevallen worden tegengekomen, maar dat noch het Meldpunt 1712, noch de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, noch het ondersteuningscentrum, noch de sociale diensten van de jeugdrechtsbanken die cijfers systematisch bijhouden.

Dit is iets wat ik met aandring wil vragen. Indien we het probleem willen bekampen en die stille oorlog willen winnen, moeten we ons wapenen. Het eerste wapenfeit dat we moeten leveren, is weten hoe groot het probleem is. Mijn eerste vraag is dan ook om die cijfers bij te houden.

Ik heb nog een tweede vraag.

De voorzitter: Mijnheer Parys, hier wordt slechts één vraag gesteld.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, ik heb nog enkele seconden.

Minister, u hebt 41.000 euro uitgetrokken. Mijn vraag is hoeveel meisjes we daarmee eigenlijk kunnen helpen.

De voorzitter: Mijnheer Parys, uw vraag is dus wat er kan gebeuren met die 41.000 euro.

Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, het is goed dat er aandacht voor deze problematiek is en dat die aandacht regelmatig wordt herhaald. Ik moet er echter op wijzen dat de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking voor Kind en Gezin en de andere partners eigenlijk al lang deel uitmaakt van de fundamentele strijd tegen kindermishandeling. De administratie heeft me gevraagd nog eens echt te benadrukken dat dit helemaal in de preventieve aanpak is geïntegreerd.

Kind en Gezin geeft opleidingen en heeft vormingspakketten. Ook tijdens de opleiding van de medewerkers wordt hier specifiek aandacht aan besteed. Er is vorming in verband met de herkenning van risico's. Er zijn methodieken beschikbaar die ook worden toegepast. Binnen Kind en Gezin wordt het advies gegeven met ouders preventieve gesprekken te voeren. Er kan advies worden ingewonnen bij experts die daarvoor ter beschikking staan. Kortom, Kind en Gezin heeft van meet af aan heel uitdrukkelijk aandacht voor deze problematiek in de generieke preventieve werking.

Er is een vormingsaanbod, mede georganiseerd door vzw Groep voor de Afschaffing van vrouwelijke genitale verminking (GAMS), dat heel specifiek op de consultatiebureaus en hun artsen is gericht. Er zijn regio's waar de risico's manifest groter zijn en hier wordt ook extra vorming gegeven. In alle consultatiebureaus ligt een preventiepakket over genitale verminking ter beschikking waarmee de artsen en de verpleegkundigen actief aan de slag kunnen.

Mijnheer Parys, u hebt me gevraagd wat er met dat geld is gebeurd. Het is de bedoeling de acties van Kind en Gezin te versterken door ook in de werking van de Huizen van het Kind de aandacht voor deze problematiek aan te scherpen. Met de vzw GAMS is afgesproken dat een werking zal worden ontwikkeld die de werking van de Huizen van het Kind kan ondersteunen. Het gaat dan zowel om de bevordering van de deskundigheid als om de organisatie van gespreksmomenten en dergelijke.

De vzw heeft een voorstel ingediend, maar Kind en Gezin heeft geoordeeld dat het beter zou zijn dit niet projectmatig aan te pakken en elk jaar opnieuw een projectprocedure te moeten starten. Er is dan ook voor geopteerd dit recurrent te doen, wat meteen de reden is waarom een ministerieel besluit is opgesteld dat zich nu bij de Raad van State bevindt. Hierdoor zal de vzw recurrenter kunnen beschikken over budgetten die overigens een paar duizenden euro's hoger liggen dan in het oorspronkelijk voorstel werd gesuggereerd. Ik denk dat dit een goede benadering is die past in een bredere en behoorlijk ingeburgerde aandacht voor deze problematiek bij Kind en Gezin. Dit moet helpen de werking van de Huizen van het Kind op dat vlak te versterken.

Daarnaast zijn er nog andere partners. Met de vzw INTACT is een toolkit opgesteld met betrekking tot detectie en doorverwijzing. Die toolkit is verspreid onder alle ondersteuningscentra in de jeugdzorg en alle sociale diensten in de jeugdhulp. Domus Medica organiseert in verband met de opvang van asielzoekers de nodige vorming over dit onderwerp. Op de website www.zanzu.be wordt in voor de mensen heel begrijpelijke taal uitleg en informatie gegeven.

Tot slot wil ik nog eens benadrukken dat dit voor ons past in de strijd tegen kindermishandeling en in de ketenaanpak. De Family Justice Centers zijn terecht allemaal gevoelig voor dergelijke issues.

Lorin Parys (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik ben blij dat er een aantal initiatieven worden genomen. Dat is goed. Wij steunen dat uiteraard. Maar

ik herhaal mijn vraag van daarnet: waarom kunnen we niet gewoon, wanneer we die meisjes zien die slachtoffer zijn of dreigen te worden, bijhouden in onze registratiesystemen over hoeveel kinderen het gaat, zodat we ons beleid nog beter kunnen afstemmen op de reële noden op het terrein?

We hebben een brede aanpak nodig, daar geef ik u gelijk in. Artsen zouden bijvoorbeeld ook moeten worden gesensibiliseerd om een meldcode te hebben. We moeten ervoor zorgen dat het parket dit soort zaken ook effectief vervolgt. Het Verenigd Koninkrijk heeft nu net een moeder veroordeeld voor de genitale verminking van haar dochter. We zouden de bekendheid van het expertisecentrum van het UZ Gent rond vrouwelijke genitale verminking beter bekend kunnen maken. En we zouden er uiteraard voor kunnen zorgen dat we meisjes die plots worden meegenomen op reis, soms naar hun land van oorsprong, met het risico om daar besneden te worden, beter kunnen wapenen. Want daar gaat het natuurlijk over. Je moet die jonge kinderen eigenlijk de veerkracht geven om te zeggen: 'Wat hier met mij dreigt te gebeuren, klopt niet. Ik wil daartegen optreden.'

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Minister, ik wil u bedanken voor het feit dat het werk van GAMS nu structureel wordt ingebed in het werk van Kind en Gezin en de Huizen van het Kind – zo heb ik het toch begrepen. Wij vragen dat al jaren, dat die organisatie niet leeft van projectsubsidie, maar dat ze op een structurele manier die knowhow ten dienste kan stellen. Als ik u nu kan volgen, is dat een bijzondere vooruitgang, die we echt willen waarderen.

Ik wil graag inpikken op wat collega Parys vraagt rond registratie, de rol van artsen enzovoort. Dat is precies wat onze federale CD&V-collega Els Van Hoof in de Kamer probeert te doen. Ze heeft daar al verschillende wetsvoorstellen geschreven. Nu is een voorstel aan de orde dat artsen de kans moet geven om het beroepsgeheim te lichten om bepaalde gevallen – het is geen plicht, maar een recht – te kunnen melden. Het is een federale bevoegdheid, maar dat sluit niet uit dat er samenwerking met de gemeenschappen kan gebeuren in het kader van preventie. Men kan daar Justitie en de gezondheidszorg vatten. Ook wat collega Parys zegt over reizen naar het buitenland: dat zijn punten waar onze federale collega en de andere collega's in de Kamer uitstekend werk rond verrichten. Dat mag ook eens worden gezegd in het kader van het Vlaams Parlement.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Genitale verminking is een problematiek die veel te lang onderschat is en die ook maar één aspect is van geweld tegen vrouwen in het algemeen. Wereldwijd krijgen 3,8 op de 10 vrouwen te maken met een of andere vorm van geweld. Dat moet dus hoger op de agenda komen. Het is een complexe problematiek. Het gaat over welzijn, gezondheid, integriteit. Sensibilisering is daar zeer belangrijk bij, zowel door artsen als door Kind en Gezin.

In de Senaat hebben we een informatieverlag gemaakt rond vrouwenrechten. Ook die problematiek is daar uitgespit. Er zijn twee aanbevelingen waarvan ik wil weten hoe u ertegenover staat, minister. Het zou goed zijn, denken wij, dat bij ontwikkelingssamenwerking specifiek aandacht gaat naar die problematiek, dat reproductieve seksuele gezondheid aangekaart wordt in het kader van die bilaterale dialoog. En hoe staat u ertegenover om samen te werken met de federale overheid om parketten te vragen om echt strafrechtelijk te vervolgen? Strafrechtelijke vervolging lijkt ons de beste sensibiliseringsmanier, als manier van afschrikken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, het spreekt voor zich dat er een ketenaanpak nodig is. Je moet gaan kijken hoe je meisjes kunt sensibiliseren en weerbaar maken, je moet tegelijk gaan opsporen waar de praktijken gebeuren en in welke omstandigheden, en inderdaad ook bestraffen en sanctioneren als je mensen daarop betrapt.

Ik hoor u graag zeggen, minister, dat er vanuit de Vlaamse overheid en Kind en Gezin al veel gebeurt. Dat er nog meer moet gebeuren, blijkt ook uit de cijfers. Die kan niemand ontkennen. Dat er structurele financiering komt, lijkt me een goede zaak.

Wat mij hier van het hart moet, collega's, is dat op het moment dat de structurele financiering wordt aangekondigd, op dezelfde dag vanuit dezelfde meerderheid die die beslissing neemt, wordt geschoten dat het niet genoeg is.

Genitale verminking is niet iets waarover we politieke spelletjes moeten spelen. We zijn allemaal één, hand in hand moeten we hiertegen strijden. Het is geen thema dat ons verspreidt. Daarom vraag ik u: als 41.000 euro niet genoeg is, mag het dan meer zijn? U zult de oppositie niet tegen hebben, maar kom met een plan dat voldoende is, dat dit aanpakt en maak er geen politiek spel van. *(Applaus bij Groen, sp.a en CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Het is zeer goed dat op een dag als vandaag genitale verminking hier speciale aandacht krijgt. Ik hoor ook graag van de minister dat dat meer dan alleen vandaag is. Maar hoe hypocriet kan men hier zijn dat men de bron van die gruwelijke, criminele feiten die plaatsvinden in ons land, in deze hele discussie niet eens noemt?

De bron is de massa-immigratie en de islam. Vrouwelijke genitale verminking bestond hier niet tot de islam hier is geïmporteerd. Het is de islam die vrouwen als tweederangsburgers klasseert. Het is een ideologie die we hier in de hand moeten houden en die we hier niet kunnen tolereren. We moeten het lef hebben om de oorzaak, de ideologie te benoemen die vrouwen klasseert als gebruiksvoorwerpen. Als we dat niet durven benoemen, dan zullen we nog heel lang met deze problematiek rondlopen. Die criminele feiten zullen dan niet ophouden.

Heren van de meerderheid, ik vraag me af waarom het Vlaams Parlement de islam nog altijd subsidieert, waarom we nog altijd moskeeën subsidiëren, want dat is de oorzaak. Die ideologie, de ideologische islam zorgt ervoor dat vrouwen hier slachtoffer worden van zeer gruwelijke, criminele feiten.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, zoals het vaak gebeurt, past de bevoegdheidsinvulling in Vlaanderen voor zo'n fenomeen beter en het best in een geïntegreerde aanpak. Dat is heel duidelijk. Als de vraag is: bent u bereid om bijvoorbeeld rond registratie, maar ook rond een consequente ketenaanpak ons in te schrijven in een aanpak samen met het Openbaar Ministerie en met de partners in Volksgezondheid, dan is het antwoord uiteraard: ja. We hebben er alle belang bij om de zaken op een geïntegreerde manier aan te pakken.

Met alle excuses, mijnheer Parys, maar ik had uw vraag niet zo begrepen dat het over de registratie als dusdanig ging. Natuurlijk zijn wij bereid om na te gaan hoe we tot uniforme definities kunnen komen en hoe we een afstemming kunnen doen. Dat is trouwens niet de enige kwestie waarin we dit soort afstemming moeten trachten te realiseren. Als je het hebt over tienerpooiers en slachtoffers van tienerpooiers, dan heb je ongeveer dezelfde discussie over de aansluiting op de justitiële benadering en de consequente aanpak daarvan.

Dus ja, ik ben absoluut bereid. Mocht blijken dat in het federaal parlement op het vlak van beroepsgeheim een kader kan worden gecreëerd, dan zal dat alleszins een aantal zaken faciliteren. Of het nu over de huisarts gaat die een vorming heeft gevolgd bij Domus Medica in het kader van het omgaan met asielzoekers, of het gaat over hulpverleners in de welzijnssector, het beroepsgeheim is natuurlijk altijd een issue. Dat weet u. Het Belgisch parlement heeft op dat vlak al wel belangrijke nieuwe kaders gecreëerd. Als het in dit geval specifiek rond dit thema ook gebeurt, is het misschien toch goed om op dat moment te kijken naar hoe je dat verbreedt tot wellicht ook hulpverleners, die daarmee worden geconfronteerd.

A priori ben ik dus absoluut bereid om aan die oefening deel te nemen. Nogmaals, de inspanningen die we doen naar de vzw dient om die in staat te stellen onze Huizen van het Kind rond dit specifieke item te ondersteunen. Het is niet de bedoeling dat daar alles terecht komt, maar het is vooral belangrijk dat die zaken breed kunnen worden ingevuld, dat de competenties worden verhoogd en dat er in concrete situaties een ondersteunend aanbod is als het over preventie en gezinsondersteuning gaat.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik ben tevreden omdat we vandaag toch weer een hele kleine stap naar een iets betere wereld hebben gezet. Enkele weken geleden heb ik u de vraag gesteld: wilt u alstublieft die registratie doen en wilt u alstublieft een studie maken over de omvang van het probleem in Vlaanderen?

Het antwoord dat u me toen hebt gegeven, was: neen, wij zien daar het nut niet van in. Vandaag zegt u: ja, ik wil me wel inschrijven in die brede aanpak. Daar hoort ook bij: kijken naar hoe we die registratie het best zouden opzetten. Daarmee ben ik heel tevreden, want dan fietsen we niet langer in het ijle over een heel belangrijk probleem dat veel te vaak verborgen blijft. Ik ben dus blij dat we vandaag een hele kleine stap vooruit hebben kunnen zetten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.12 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.27 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende het jeugddelinquentierecht – 1670 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 11

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht dat hier voorligt, is een van die decreten die mogelijk gemaakt zijn door de zesde staatshervorming, waarbij de bevoegdheid over het jeugddelinquentierecht is overgedragen. Dat biedt Vlaanderen heel wat kansen om eigen accenten te leggen.

Ik wil graag eerst wijzen op het traject dat tot dit ontwerp van decreet geleid heeft. Er is gedurende dit traject met zeer veel betrokkenen in werkgroepen heel sterk samengewerkt om tot een aantal adviezen te komen: jeugdrechters,

jeugdparquetmagistraten, advocaten, academici, het Kinderrechtencommissariaat, actoren actief binnen de integrale jeugdhulp, enzovoort. Ook het perspectief van de jongeren zelf werd uitdrukkelijk meegenomen.

Dat intensief en participatief voortraject heeft uiteindelijk geleid tot het ontwerp van decreet waarover we ook tijdens de behandeling in het parlement, in de commissie Welzijn, nog een aantal hoorzittingen hebben georganiseerd.

Ik wil vanuit onze fractie enkele belangrijke elementen in dit decreet aanhalen. Ten eerste is er de verantwoordelijkheid. Het eerste belangrijke principe dat mee aan het ontwerp van decreet ten grondslag ligt, is dat we jongeren verantwoordelijkheid laten dragen. We erkennen dat jongeren jongere mensen zijn die in groeiende mate verantwoordelijkheid kunnen en moeten opnemen.

Dat ontslaat ouders en opvoedingsverantwoordelijken natuurlijk niet van hun eigen verantwoordelijkheid. Jongeren kunnen niet enkel een maatregel of een sanctie krijgen, maar ook begeleiding. Ze kunnen ook zelf voorstellen doen. Dat maakt het geheel tot een positief en toekomstgericht traject, waarbij de nadruk ook ligt op kansen tot herstel en groei naar volwassenheid.

Ten tweede komen ook de slachtoffers meer in beeld. Er wordt de mogelijkheid gecreëerd tot een positief project. De jongere moet zijn verantwoordelijkheid nemen voor de schade die hij heeft toegebracht ten aanzien van het slachtoffer en de gemeenschap. Dit past in een herstelgerichte benadering waarbij het slachtoffer centraal staat.

Het gaat niet louter om het opleggen van maatregelen en sancties om te straffen. De jongere wordt gewezen op de fout, en het is de bedoeling hem of haar inzicht te laten verwerven in de fout. De jongere krijgt begeleiding en hulp om het juiste pad terug te vinden. Slachtoffers en maatschappij krijgen erkenning; de dader krijgt nieuwe kansen.

Een herstelgerichte afhandeling krijgt prioriteit in het aanbod aan reacties. Het herstellen van de door het slachtoffer en de gemeenschap geleden schade en de sociale betrekkingen die door het plegen van een jeugddelict zijn verbroken, vormen een van de hoekstenen van dit decreet.

Ten derde is er de diversiteit aan maatregelen. Parket en jeugdrechtbank krijgen een scala aan maatregelen ter beschikking. Daarbij kunnen ze kiezen wat het meest gepast is, in functie van de kenmerken van de jongere en de gepleegde feiten, maar ook de voorstellen die hij zelf doet en de hele context.

Jeugdrechters en jeugdrechtbanken zullen duidelijk en expliciet aangeven waarom men voor de ene of andere reactie kiest, en met welke factoren al dan niet rekening wordt gehouden. Zo wordt ook getracht om genomen beslissingen te objectiveren.

Ten vierde worden ouders en opvoedingsverantwoordelijken heel expliciet betrokken. Als de jeugdrechter of de jeugdrechtbank de minderjarige verdachte of minderjarige delictpleger een maatregel of sanctie oplegt, dan kan ze opleggen dat ook met de ouders of de opvoedingsverantwoordelijken delictgericht moet worden gewerkt.

Ten vijfde komt er een scheiding van jongeren die een delict hebben gepleegd en jongeren uit een verontrustende opvoedingssituatie. De organisatie van de gesloten opvang voor diverse doelgroepen in Vlaanderen staat voor ingrijpende veranderingen. Dat weten we allemaal; het komt meermaals in onze commissie ter sprake. Het is ook heel uitdrukkelijk de bedoeling dat jonge delictplegers in een gemeenschapsinstelling worden opgevangen, in leefgroepen die uitsluitend voor delictplegers bedoeld zijn.

Ze worden dus in de toekomst niet meer gemengd met jongeren in een verontrustende situatie (VOS). We weten dat bij een strikte scheiding tussen een VOS en een MOF (als misdrijf omschreven feit) sowieso extra capaciteit in de gesloten opvang nodig zal zijn.

Ten zesde, evidencebased werken: in het ontwerp van decreet zit geïncorporeerd dat er een evaluatie komt, dat er ook een aantal zaken echt wetenschappelijk worden opgevolgd.

Ten zevende: de derde vorderingsgrond legt uitdrukkelijk de link met de jeugdhulp. Onze fractie hecht hier zeer veel belang aan.

Het decreet Integrale Jeugdhulp bepaalt dat de jeugdrechter kennis moet nemen van verontrustende situaties op vordering van het parket om gerechtelijke maatregelen op te leggen. Hiertoe zijn er twee vorderingsgronden.

Met dit ontwerp van decreet wordt daar een derde aan toegevoegd. Jeugdhulpverlening kan ook worden opgelegd als wordt aangetoond dat er een procedure loopt bij de jeugdrechter of jeugdrechtbank in het kader van het jeugddelinquentierecht en er voldoende aanwijzingen zijn dat de minderjarige zich in een verontrustende situatie bevindt.

De reactie op het delict staat dus het bieden van jeugdhulp niet in de weg, integendeel. Jonge delictplegers kunnen voor, tijdens of na een reactie begeleid worden door de jeugdhulp, die apart, maar complementair een antwoord zal bieden op de hulpvraag.

Ten slotte, een achtste element waar ik graag even op wil wijzen, zijn de rechtswaarborgen. In dit ontwerp van decreet zijn rechtswaarborgen natuurlijk essentieel, en via een aantal amendementen die we ingediend hebben en die besproken en goedgekeurd zijn tijdens de behandeling in de commissie, ook nadat we heel zorgvuldig een aantal zaken hebben beluisterd tijdens de hoorzittingen, zijn de rechtswaarborgen voor de jongere heel sterk aangescherpt.

Zo komt er een veralgemening van het hoorrecht en de besloten begeleiding in de voorlopige fase wordt aan striktere termijnen gebonden. Een eerste voorleiding kan niet meer bij videoconferentie, de jongere zal in persoon voor de rechter moeten verschijnen. Tijdens een videoconferentie zal steeds gewaarborgd zijn dat de jongere zijn raadsman ook privé kan spreken. Als de jeugdrechter dat wenst, kan hij de aanwezigheid van de jongere ook uitdrukkelijk eisen. Jongeren mogen niet in de mogelijkheid zijn zich aan een confrontatie met de jeugdrechter of de parketmagistraat te onttrekken, want een contact in persoon kan zaken reveleren die verborgen blijven tijdens een videoconferentie. Bij het opleggen van een maatregel of straf moeten context, ouders en opvoedingsverantwoordelijken in ogenschouw genomen worden.

Collega's, ik besluit. Dit ontwerp van decreet wil naar aanleiding van een delict gepleegd door een jongere een duidelijke reactie bieden. Maar het ontwerp van decreet geeft ook uitdrukkelijk kansen tot herstel en groei. We begrijpen dat er bijkomende inspanningen nodig zullen zijn, onder meer in capaciteit. Maar met dit ontwerp van decreet tekenen we ook het kader daarvoor uit. Via een voorstel van resolutie dat we enkele dagen geleden ingediend hebben, vragen we ook specifiek naar een meerjarenplan voor de jeugdhulp. Wij gaan dit ontwerp van decreet met veel overtuiging mee goedkeuren. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Collega's, ik zou willen starten om ook eens vanuit de oppositie iedereen te bedanken die aan dit ontwerp van decreet heeft meegewerkt.

Dat is vaak niet gebruikelijk, maar ik wil het uitdrukkelijk doen. Heel veel mensen hebben ons de afgelopen jaren en maanden vergast op adviezen, of er nu om gevraagd was of niet, hebben deelgenomen aan hoorzittingen, hebben ook vanuit diensten heel wat werk geleverd om dit ontwerp van decreet een invulling te geven. Het is passend om hen vandaag – het is een van de laatste grote oefeningen die we deze legislatuur op het vlak van welzijn doen – daarvoor te bedanken.

En ik ben het met mevrouw Schryvers eens dat de oorsprong van dit ontwerp van decreet correct dient te worden geplaatst in de zesde staatshervorming, in het Vlinderakkoord uit 2011. Dat akkoord gaf ons ook op dit vlak de kans om een eigen beleid te voeren, en vooral de afstemming te zoeken met jeugdzorg, maar ook met het bredere welzijnswerk, zoals de geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg enzovoort.

Het is een voorlopig eindpunt in een traject. Ik ben het eens met de positieve woorden dat heel veel mensen betrokken zijn geweest in een verhaal dat in essentie bottom-up diende te werken om, gedragen door het werkveld, dat blanco blad dat ons door de zesde staatshervorming is gegeven, effectief invulling te geven.

Als je dit zegt, moet je er echter ook bij zeggen dat dit traject er geen is dat zonder horten en stoten is verlopen. De zesde staatshervorming dateert van 2011. De eerste conceptnota lag op de banken van de Vlaamse Regering in maart 2015. Het ontwerp van decreet lag een eerste keer op de regeringsbanken op 14 juli 2017. En vandaag zijn we maart 2019.

Het is niet door het gebrek aan inzet van alle stakeholders die ik daarnet heb opgesomd dat het zo lang heeft geduurd. Het is niet door een gebrek aan goesting bij die mensen en instellingen om die Vlaamse bevoegdheid mee vorm te geven. En het is ook niet door een gebrek aan 'sense of urgency' in het werkveld dat dit zo lang heeft geduurd. Het is louter de verantwoordelijkheid van de politiek dat dit ontwerp van decreet heel vaak vooral stof heeft liggen vergaren alvorens het hier vandaag, op het einde van de legislatuur, voor ons ligt.

Het is ook zo dat, waar heel veel mensen in hoorzittingen en adviezen komen vertellen dat ze het proces ex ante hebben geapprecieerd, ze de tekst die vandaag voorligt teleurstellend vinden. De bekommernissen die door hen werden geuit, komen eigenlijk onvolledig aan bod in het ontwerp van decreet. Het roept het beeld op, collega's, minister, van een machine waar je een volbloed racepaard instuurt en waar op het einde van de rit een kameel uit komt. Dat is vooral een esthetische benadering, want een kameel kan een heel nuttig dier zijn.

Voorzitter, ik wil graag een aantal inhoudelijker pijnpunten aanhalen die we in dit ontwerp van decreet hebben gevonden. Eerst en vooral, het traject mag dan als positief worden ervaren, maar de essentie van wetgevend werk is wel dat mensen er naderhand mee aan de slag kunnen. En in dit traject is ons heel duidelijk geworden, zowel in adviezen van de Hoge Raad voor Justitie als van de Raad van State en andere, dat dit ontwerp van decreet, zeker in eerste orde, ons in een juridische woestijn zou sturen. Heel wat begrippen waren vaag, er zaten tegenstrijdigheden in, er waren leemtes enzovoort. En dat teert in op de rechtszekerheid. Een minderjarige moet kunnen rekenen op procedurele rechtsgaranties, onder meer bijstand door een advocaat als hij voor de procureur en de jeugdrechter verschijnt. De principes van gelijkheid, legaliteit, proportionaliteit en vermoeden van onschuld dienen te worden gerespecteerd. En alle maatregelen en sancties moeten duidelijk in het ontwerp van decreet worden gedefinieerd en omschreven. En dat was niet het geval.

Het is inderdaad zo, mevrouw Schrijvers, dat er vervolgens een deel amendementen gekomen zijn. Niet een beetje en niet in één keer, maar in meerdere golven.

Laat ons nu ook niet uitschijnen dat dit van harte is gebeurd. Die amendementen zijn ingediend na lang aandringen, in eerste instantie op hoorzittingen en in tweede instantie door de oppositie. En die amendementen zijn er ook gekomen omdat we de eerste keer deze legislatuur op amendementen een advies van de Raad van State hebben gekregen, niet omdat de meerderheid daarin heeft meegewerkt, maar omdat de voorzitter van dit parlement terecht heeft geluisterd naar de vraag daartoe vanuit de oppositie.

U zou deze mensen dankbaar mogen zijn omdat dit ontwerp daardoor ook wat verbeterd is. Een aantal van die amendementen hebben we ook mee goedgekeurd. Het valt me niet lastig om te zeggen dat dit ontwerp van decreet daardoor wat verbeterd is. De kameel is een dromedaris geworden, minister. Proficiat.

Het tweede knelpunt is wat inhoudelijker. Hier wordt op een wat verdoken wijze maar toch onmiskenbaar een verharding ingevoerd ten opzichte van de toestand vandaag. Die verharding wordt niet onderbouwd door de praktijk. Die verharding wordt niet onderbouwd door wetenschappelijke inzichten en staat dus op gespannen voet met een van de basisprincipes van uw ontwerp van decreet, namelijk evidencebased werken.

Er is ook niemand, behalve misschien één partij, die in het participatieproces om die toestand heeft gevraagd. We vinden dat problematisch, vooral omdat dit ook raakt aan een aantal basiscriteria waarop onze partij, sp.a, deze en andere ontwerpen toetst. We staan voor een positieve verantwoordelijkheid, niet voor een individueel schuldmodel. Jongeren moeten kansen krijgen, moeten gestimuleerd worden, mogen gerust achter de veren gezeten worden, aangezet tot verantwoordelijkheid, door hen te ondersteunen, door hen te informeren. Dat betekent ook dat je opvoedingsverantwoordelijken en maatschappelijke instanties ondersteunt, aangezien zij de directe link zijn met die jongeren. Maar we willen voldoende rechtswaARBorgen opdat die positieve verantwoordelijkheid niet omslaat in een individueel schuldmodel, waarvan we echt wel de wortels terugvinden in dit ontwerp van decreet.

Dus, als het niet is omdat mensen erom gevraagd hebben, als het niet ondersteund wordt door de wetenschap en de praktijk, dan is het duidelijk dat het een politieke keuze betreft om voor die verharding te kiezen, om bijvoorbeeld meer uren gemeenschapsdienst mogelijk te maken, om gesloten opvang gedurende een langere periode te combineren met het aanhouden van de terbeschikkingstelling. Dat is een politieke keuze, waar wij tegen zijn. Wij hebben daar amendementen over ingediend. Die amendementen zijn verworpen.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, ik wil toch graag even herhalen wat we tot in den treure in de commissie hebben gezegd. De waarheid heeft ook haar rechten. Collega Van Malderen stelt hier dat het aantal uren gemeenschapsdienst dat opgelegd wordt, uitgebreid is, dat het aantal uren verhoogd is. Collega Van Malderen, u weet heel goed dat we de mogelijkheden voor een rechter of voor het parket uitbreiden. Het parket of de jeugdrechtbank heeft de keuze tussen minder of meer. In het ontwerp van decreet staat telkenmale uitdrukkelijk 'maximaal'. Er is dus geen enkele verplichting. Dat betekent dat er dus een mogelijkheid is om, in functie van het delict, de jongere, de context enzoverder, een keuze te maken. Stop dus met hier telkenmale te doen alsof het gaat om dat aantal uren, want dat is niet zo. U hebt dat gedaan in de commissie en u doet dat nu weer.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Schryvers, ik vind het fijn dat u assertief uw ontwerp van decreet verdedigt. Dat is een goede zaak. U roept op tot eerlijkheid. Dan wil ik u ook vragen om te bevestigen dat de experts in de

hoorzittingen net hierover hebben gezegd: 'We begrijpen het niet. Het is niet nodig. Er is geen vraag tot die verhoging'.

Je loopt het risico dat er inderdaad strengere straffen zullen zijn, die volgens hen niet alleen niet nodig zijn maar ook een pervers effect kunnen hebben. Dat is ook wat er in de commissie gezegd geweest is. Vanuit de sector, die deze straffen uitvoert, is er met kennis van zaken gevraagd: doe die verhoging niet. We snappen niet waarom ze nodig is. Als we hier een intellectueel eerlijk debat moeten voeren, dan wil ik ook dat de kritiek die er vanuit de sector is gekomen, hier even intellectueel eerlijk aan bod komt.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik herhaal, collega's, dat we eenvoudigweg meer mogelijkheden creëren. Dat is de essentie van alles. Ik heb nog altijd heel veel vertrouwen in onze jeugdrechters, dat ze in functie van wat er nodig is, een beslissing zullen nemen.

Bart Van Malderen (sp.a): Mevrouw Schrijvers, waarschijnlijk zullen we dan tot in den treure hierover van mening verschillen. Ik vind de waarheid ook belangrijk. De waarheid is dat de huidige wet van 1965 ook in die vork voorziet, ook in een veelvoud aan mogelijkheden voorziet.

We staan niet alleen in die kritiek, het Kinderrechtencommissariaat deelt die. Eigenlijk staat het volledige werkveld, behalve het College van procureurs-generaal, achter die visie.

Het is evenzeer een kwestie van waarheid om vast te stellen dat het door u gekoesterde Cachet net als de bemiddelingsdiensten ons zijn komen vertellen dat als je eenmaal een aantal uren gemeenschapsdienst overstijgt, jongeren het perspectief niet meer zien. Ze verliezen het perspectief en het groter aantal uren werkt pervers. Als je al die dingen weet, waarom wil je dit dan mordicus inschrijven, behalve misschien om de symboliek te dienen, behalve misschien om een bepaald deel van de publieke opinie tegemoet te komen of behalve misschien om de eenheid in de meerderheid te behouden om dit decreet te laten goedkeuren?

Ik apprecieer het dat u, zoals mevrouw Van den Brandt zegt, uw compromis verdedigt, maar probeer niet te verhullen dat u misschien bepaalde dingen hebt moeten slikken die u liever niet slikt. Ze staan er wel in. Het zal wel iets zijn waarmee mensen die daar niet om gevraagd hebben effectief aan de slag moeten.

Het derde pijnpunt gaat over de rol van het parket. Dat speelt in dit ontwerp van decreet uiteraard een rol, maar volgens ons gaat die rol te ver. Dat het parket maatregelen en voorwaarden zou kunnen opleggen, lijkt ons bij uitstek het terrein van de jeugdrechtbank. Het ontwerp van decreet vult de bevoegdheden van het parket te ruim in waardoor zo het vermoeden van onschuld bij minderjarigen ernstig op de helling komt te staan. Voorwaarden opgelegd door het parket kunnen niet omdat die niet de afbakening kennen van deze die opgelegd zijn door de jeugdrechter. Daarnaast bestaat het risico – dat is ruim aan bod gekomen – op 'net widening' en te grote verschillen tussen arrondissementen. We bevinden ons daarbij alweer in een heel breed front dat deze opmerking maakt. We vinden dit echt wel een pijnpunt in het ontwerp van decreet.

Het vierde pijnpunt heeft betrekking op de uitvoering. Waar u zegt dat we dit zullen oplossen met een resolutie, vind ik dit echt een manco in heel dit verhaal.

Ik ben begonnen met de historiek te schetsen en te vertellen dat er in 2011 een zesde staats hervorming was. Eigenlijk werd er vrij snel in de legislatuur, al in de zomer van 2015, een conceptnota bij de Vlaamse Regering voorgelegd. Ik heb verteld hoe in 2017 het ontwerp van decreet voorlag. Nu moeten we hier helemaal

op het einde van de legislatuur vaststellen dat we een decreet hebben dat maar een kader gaat schetsen en dat vervolgens zal moeten worden uitgevoerd.

U zegt dat u zich bewust bent dat daarvoor extra middelen voorhanden moeten zijn. Wat heeft u dan tegengehouden om ten eerste dit ontwerp van decreet sneller behandeld te krijgen en ten tweede dan ook voor de nodige middelen te zorgen? Uw antwoord dat dat toch gebruikelijk is bij een kaderdecreet, zal hier niet volstaan. Het zal hier niet volstaan omdat net in de sector van de jeugdzorg, maar ook in de sector van de justitiehuisen en in die van het brede welzijnswerk de tekorten gekend zijn. Het gaat niet op om te zeggen dat u nu een kader hebt gemaakt en dat een volgende minister, een volgende regering, een volgend parlement aan de slag zal gaan om het schilderij verder vorm te geven. We weten vandaag dat de penselen en de verf om te schilderen wat nodig is, niet aanwezig zijn.

Als je meer elektronisch toezicht wilt, dan weet je dat je daar meer middelen tegenover moet zetten. Als je weet dat je een verontrustende opvoedingssituatie (VOS) en een als misdaad omschreven feit (MOF) apart gaat houden, dan weet je vandaag dat er nu al een capaciteitsprobleem bestaat dat door dit decreet alleen maar erger wordt. Als je weet dat je meer uren gemeenschapsdienst mogelijk maakt, dan weet je ook dat je in begeleiding moet investeren, en daarin bestaan vandaag al tekorten. Ze worden niet gecreëerd door dit decreet, ze bestaan, en ze dreigen groter te worden. Dus hier vandaag een ontwerp van decreet voorleggen dat alleen maar een kader biedt terwijl je weet dat die tekorten er zijn, is eigenlijk schromelijk tekortschieten.

Dit zijn vier redenen die ik heb aangepunt, collega's, waarom onze fractie ook dit ontwerp van decreet niet zal goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, ik wil graag beginnen waar de vorige sprekers ook begonnen zijn. Er is een heel traject afgelegd en ik wil erkennen dat het een goed en een lang traject geweest is. In het begin van de legislatuur zijn er werkgroepen samengekomen met experts, met de administratie en met betrokkenen om goed na te denken over de weg die we wilden inslaan en over de manier waarop we een Vlaams beleid konden opzetten. Dat was een goede start.

Als je dan echter ziet waar we geëindigd zijn met het decreet, dan maak ik mij daar op zich zorgen over, want de versie die we in het parlement besproken hebben, was een slordige versie. Los van de inhoudelijke keuzes, waar ik straks toe zal komen, zijn er technische en juridische bezwaren gekomen over de wijze waarop het geschreven was en de manier waarop het in elkaar zat.

Initieel hadden we een reeks amendementen om daaraan tegemoet te komen. We hebben er vervolgens op aangedrongen om advies te vragen aan de Raad van State. Ik dank de voorzitter om daarin mee te gaan, want uit dat advies zijn cruciale opmerkingen gekomen en vervolgens nog een reeks amendementen om dat decreet zo goed en zo kwaad mogelijk goed te maken. Dan is het jammer dat er na zo'n traject eigenlijk slordig werk wordt neergelegd en we met een decreet zitten waar er vragen rond blijven. Het is ook jammer dat van de opmerkingen van de Raad van State enkel de technisch-juridische zaken worden meegenomen, terwijl de heel fundamentele zaken opzij worden gezet.

De heer Van Malderen heeft het net al aangehaald: de Raad van State heeft in heel duidelijk woordgebruik zijn zorgen geuit over fundamentele jongerenrechten, over het recht op onschuld en over het recht op vermoeden van onschuld, dat onder druk staat en in het gedrang komt. Dat laatste is geen detail, collega's, en vooral ook geen verrassing, want in de hoorzittingen hebben wij alle mensen die daar aan het woord zijn geweest, behalve het openbaar ministerie, op dezelfde nagel horen

kloppen: door de te grote rol die het openbaar ministerie dankzij dit decreet krijgt, komt het vermoeden van onschuld in het gedrang. Maar toch gaan we verder. Ondanks alle adviezen, dat van de Raad van State op kop, gaan we verder. Dat vind ik jammer, collega's, want ik denk niet dat we op die manier een goed decreet maken.

Er zijn in het traject ook positieve zaken gebeurd. In het begin hadden we een decreet dat een heel sterke scheiding voorzag tussen jongeren die een misdrijf hadden gepleegd en jongeren die in een verontrustende situatie zaten. Dat was goed. Dat onderscheid moesten we hebben. We weten echter allemaal dat jongeren die misdrijven plegen, vaak ook in een verontrustende situatie zitten. We moeten ook die context aanpakken, en in de loop van het traject is er inderdaad een derde vorderingsgrond gekomen. Dat betekent eigenlijk dat een rechter, wanneer hij een jongere voor zich heeft, niet alleen kan kijken naar wat die mispeuterd heeft, maar ook kan nagaan of de jongere een betere omkadering nodig heeft om terug op het rechte pad te komen. Er zijn dus ook goede zaken gebeurd tijdens dat traject. Daar wil ik zeker niet blind voor zijn.

Maar, collega's, is het decreet zoals het nu voorligt er dan een dat Groen kan steunen? Neen. Er zitten zeker goede zaken in, maar met een aantal elementen hebben wij fundamentele problemen. Het grote probleem blijft de uithandengeving, en nu kom ik even terug op het hele traject. Er zijn werkgroepen geweest en we hebben experts, jongeren en het werkveld gehoord. Iedereen was het erover eens dat we van die uithandengeving af moesten en dat we er een alternatief voor moesten vinden. Dat was een heldere conclusie, al was de vraag natuurlijk wat dat alternatief dan moest zijn. Jullie hebben gelukkig goed werk geleverd en zijn met alternatieven gekomen, maar dan moet je die uithandengeving natuurlijk wel schrappen. Dan mag je die niet houden. Dat die erin blijft staan is zo'n blamage, is zo'n zonde, dat wij alleen maar tegen dit decreet kunnen stemmen. Dat gaat oprecht daarover.

Die uithandengeving is een probleem. We kunnen niet doof zijn voor internationale commentaar, voor de stem van de kinderrechtencommissaris en voor de stem van het werkveld. Iedereen zei dat die uithandengeving geschrapt moest worden en dat we voor een alternatief moesten zorgen. Welnu, we hebben die alternatieven.

Ik wil nog even ingaan op die alternatieven, die straffen. Zoals de heer Van Malderen zei, merk je dat een aantal zaken opgerekt wordt. Mevrouw Schryvers, ik hoor u graag zeggen dat rechters niet verplicht zijn om de maximumstraf te geven. Dat is waar, maar het parlement bepaalt wel de contouren waarbinnen rechters werken. Wij moeten niet hopen dat zij onze contouren flexibel en zachtjes invullen. Neen, zij krijgen die contouren en gaan daarbinnen werken. Als er hier in dit parlement beslist wordt ... (*Rumoer*)

Voorzitter, ik denk dat er iemand het woord wil, tenzij ze allemaal heel hard naar mij aan het zwaaien zijn.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik wil even terugkomen op iets wat vijf minuten geleden gezegd is.

Elke Van den Brandt (Groen): Dat kan niet, want ik ben nog maar vier en een halve minuut aan het spreken, mijnheer Parys.

De voorzitter: Mijnheer Parys, mevrouw Van den Brandt is nu 4 minuten en 29 seconden aan het woord.

Lorin Parys (N-VA): Het waren spreekwoordelijke vijf minuten, voorzitter.

Mevrouw Van den Brandt, ik wist natuurlijk dat we deze discussie zouden hebben en ik denk ook wel dat het goed is dat we het in de openbaarheid van het debat nog eens hebben over de uithandengeving. Die uithandengeving staat inderdaad nog altijd in het ontwerp van decreet. U zegt dat de meerderheid goed werk heeft geleverd en dat er inderdaad is voorzien in een alternatief, namelijk de lange sanctie in het Jeugddelinquentiedecreet.

Wij hebben voor de voorzichtigheid gekozen, mevrouw Van den Brandt, wij hebben een verzwaring toegevoegd aan de criteria, we hebben die cumulatief gemaakt. We hebben die voor recidivisten, voor zeer zware misdrijven zoals terreur gemaakt. Een jongere kan dan nog uit handen worden gegeven wanneer hij bijvoorbeeld 17 jaar is en medeplichtig aan het plegen van een terreuraanslag. Wij willen hiermee geen risico's nemen. We hebben gezegd dat we na een aantal jaar zullen evalueren of we die uithandengeving effectief behouden.

Maar ik vind het als wetgever onvoorzichtig om met iets nieuws te experimenteren en tegelijkertijd de uithandengeving in zijn geheel af te schaffen. Mevrouw Van den Brandt, stel u voor dat we worden geconfronteerd met vreselijke feiten waar een 17-jarige medeplichtig aan is en de wetgever heeft daar geen afdoende antwoord op omdat nog moeten worden geëxperimenteerd met het alternatief waarin effectief is voorzien in het ontwerp van decreet. Wij kiezen vanuit de meerderheid voor voorzichtigheid. En u wilt eigenlijk avonturen aangaan door ervoor te zorgen dat we nu met het alternatief komen dat we hebben ingeschreven maar meteen ook die uithandengeving afschaffen. U weet dat het over enkelingen gaat, dat het cijfer in de toekomst nog zal dalen omdat het enkel voor zeer zware misdrijven is, omdat er een cumulatieve voorwaarde is, omdat men een recidivist moet zijn om in aanmerking te komen voor uithandengeving, maar wij willen hierbij geen risico nemen. Het is in het belang van de maatschappij dat wij die keuze maken.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, we hebben dat argument ook in de commissie gehoord en ik hoor ook heel eerlijk zeggen dat in het regeerakkoord stond dat dit niet zou worden geschrapt. Maar het zijn niet enkel Groen en sp.a die daar commentaar op hebben, dit is geen politiek spel. Onze kinderrechtencommissaris, de internationale veroordelingen die we daarover hebben, de jeugdmagistraten en jeugdrechters vragen allemaal hetzelfde. Men behoudt nu een zeer zwaar instrument maar daarnaast bestaan er nog zeer zware sancties.

In een van de adviezen stond dat jongeren sneller en harder zullen kunnen worden gestraft dan sommige volwassenen voor dezelfde feiten. Het is bijna interessanter om ervoor te zorgen dat men voor een volwassenenrechter komt want wanneer men alle instrumenten in dit jeugdrecht naast elkaar zet, riskeert men heel zwaar straffen.

Er is een aanpassing geweest maar het was op dat niveau dat de adviezen binnen kwamen. Als u dus zegt dat wij experimenteren, dan zeg ik dat u niet luistert naar adviezen die al jaren op tafel liggen en waaraan gewerkt is dankzij een goed overleg en een goed traject. Precies omdat het zo'n goed traject was, kan ik dit met zoveel overtuiging zeggen, we hebben de hele sector gehoord en we hebben rapporten en verslagen gelezen waar één ding uit kwam, namelijk om dat niet te doen. Maar het gebeurt toch, want het stond in het regeerakkoord. Ik vind dit geen manier om aan politiek te doen.

Lorin Parys (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, we hebben in de commissie een discussie gehad of daar nu evidence voor is. We zijn nogal voor evidencebased policymaking, dat wil zeggen dat we onze maatregelen aanpassen aan wat wetenschappelijk bewezen is. U hebt toen een studie geciteerd – ik ben blij dat u dat niet opnieuw doet – waarin staat dat jongeren die uit handen zijn gegeven,

daarna veel nieuwe feiten plegen. We kunnen dat echter niet vergelijken met jongeren die bijvoorbeeld een alternatieve straf zullen ondergaan omdat die vandaag nog niet van toepassing is. We kunnen dat ook niet vergelijken met jongeren die vandaag onder de wet van 1965 vallen, want die vergelijking is gewoon niet gemaakt. Het kan dus zijn dat een uithandengeving veel recidive feiten oplevert maar dat het er wel minder zijn dan bij jongeren die bijvoorbeeld onder de wet van 1965 vallen. Laat ons dus na een aantal jaar evalueren hoe de situatie zich dan aandient en laat ons op basis van wetenschappelijk doorgronde feiten en analyses bekijken wat we daarmee doen. Dat is de aanpak die wij voorstellen, ik denk dat dat de slimste, de verstandigste en de veiligste weg vooruit is.

Elke Van den Brandt (Groen): Evidencebased werken wil niet zeggen dat men alleen luistert naar de adviezen die in uw kraam en binnen het regeerakkoord passen, maar naar alle experts die een analyse maken. Evidencebased is gebaseerd op wat wetenschappers en wetenschappelijk onderzoek zeggen. We hebben experts en wetenschappers in de commissie gehoord en die zeggen heel simpel dat die uithandengeving eruit moet. Er zijn alternatieven en die zijn voldoende.

Door de twee systemen naast elkaar te behouden, creëer je net een zeer sterke verzwaring. Je moet je de vraag stellen of we die keuze willen maken. Het kan een politieke keuze zijn, maar het is niet de politieke keuze die ik namens mijn partij wil ondersteunen. Het mag jullie keuze zijn, maar kom er dan voor uit. Zeg dan dat je kiest voor een verzwaring en voor de mogelijkheid tot verzwaring van die systemen.

Mijnheer Parys, evidencebased werken betekent ook dat als de sector zegt, gebaseerd op feiten, op kennis en op ervaring, dat het optrekken van 30 naar 60 uur echt niet kan omdat het perverse effecten zal hebben, je ook naar hen luistert en dat je dan zegt dat je het niet gaat doen omdat je evidencebased wilt werken.

Zeggen dat dit ontwerp van decreet evidencebased is, maar tegelijkertijd de Raad van State, adviezen, hoorzittingen negeren, vind ik schijnevidencebased, mijnheer Parys.

Lorin Parys (N-VA): Mevrouw Van den Brandt haalt een belangrijk punt aan. Wordt er nu evidencebased gewerkt op basis van dit ontwerp van decreet, ja of neen? Mevrouw Van den Brandt verwijst naar een aantal adviezen die inderdaad negatief zijn over de uithandengeving. Maar mevrouw Van den Brandt, er is geen enkele studie die vergelijkend is, die gebaseerd is op feiten en cijfers. Ze bestaat vandaag niet. Doe dus niet alsof die studies voorliggen waarop we zouden kunnen beslissen om het wel of niet te doen.

U zegt dat het een verzwaring is om de twee systemen naast elkaar te laten bestaan. Neen, ik ben daar helemaal niet van overtuigd. Een jongere kan nooit in de twee systemen tegelijkertijd terecht komen.

Elke Van den Brandt (Groen): U bent niet overtuigd, maar de experts en de juristen die we hebben gehoord wel.

U zegt: 'Zoek een studie.' Ik wil u dan de studie vragen die aantoont dat uithandengeving een goed instrument is. Toon mij een studie die bewijst dat het een goed instrument is dat we moeten behouden. Die bestaat ook niet. Er bestaat alleen heel veel wetenschappelijke evidentie die heel veel kanttekeningen maakt en heel veel kritiek geeft en heel veel vraagtekens plaatst en heel erg roept om het systeem eruit te halen.

Collega's, we hebben in de commissie een debat gehad en veel is daar al besproken. We kunnen akkoord gaan met politieke keuzes die worden gemaakt,

maar ze moeten ook worden uitgevoerd. En de politieke keuzes die jullie hier maken, zijn in de context van vandaag niet uitvoerbaar. Er worden mooie principes vooropgesteld: we gaan, wat karikaturaal gezegd, de slachtoffers en de daders uit elkaar halen, dat is goed. We gaan zorgen dat jongeren in een problematische opvoedingssituatie niet meer naar een gesloten instelling moeten, maar ergens anders naartoe gaan. Maar die 'ergens anders' is er niet. Dat betekent dat, als we morgen meer slachtoffers van tienerpooiers detecteren – wat ik hoop dat we gaan doen –, en als rechters zeggen dat het slachtoffers van mensenhandel zijn die naar een veilige context moeten, waarvoor er helaas wachtlijsten zijn, er geen goed decreet is. Wat gaat een rechter dan doen? Hij gaat misschien na of er toch een feit is gepleegd, zoals drugs, waardoor de jongere toch nog in het systeem van een als misdrijf omschreven feit terecht komt, waardoor hij toch nog bij de daders terecht komt maar de jongere toch uit zijn milieu is gehaald. En dat moeten we vermijden, collega's. Door niet te zorgen voor voldoende randvoorwaarden, voor genoeg capaciteit, voor alternatieven, komen we er niet.

Hetzelfde geldt voor jongeren in de psychiatrie. In dit ontwerp van decreet staat heel terecht dat voor jongeren met psychiatrische problemen er psychiatrische begeleiding moet zijn, en dat kan soms in gesloten settings nodig zijn. Ze zijn er niet. Het is niet uitvoerbaar. Ik hoor dan de minister in de commissie zeggen dat hij het gefaseerd zal invoeren en niet onmiddellijk zal doen. Ik wil dan vandaag wel een actieplan op tafel zien over hoe we het gaan realiseren. Dat is er niet.

En ja, collega's, het zal geld kosten. Maar als je jongeren van in het begin niet op de juiste manier aanpakt, dan is de maatschappelijke kost op langere termijn veel groter. Er zullen recidivisten zijn, jongeren zullen op het foute pad geraken. Nu investeren in een goede jeugdhulp, evidencebased, mijnheer Parys, is een 'return of investment' van zeven keer de investering die je doet.

Collega's, ik hoop dus dat het investeringsplan er komt, want anders zal dit ontwerp van decreet, waar goede zaken in staan, er niet in slagen om waar te worden. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's bij de beoordeling van het ontwerp van decreet over jeugddelinquentie hebben wij ons vooral gebaseerd op de concrete invulling van twee vragen. Is enerzijds de maatschappij, en in het bijzonder het slachtoffer of de slachtoffers, afdoende beschermd en is anderzijds – daarmee samenhangend – de dader op een voldoende manier bestraft zodat hij zich bewust is van zijn daden?

Minister Vandeurzen heeft bij de toelichting over dit ontwerp een aantal uitgangspunten opgelijst, die ons duidelijk maken welke richting Vlaanderen uit wil gaan met de nieuwe bevoegdheden, maar ook in het Vlaams regeerakkoord werd reeds een keuze gemaakt. Die komt erop neer, in een beetje wollige taal, dat er "een gedifferentieerd aanbod van duidelijke en constructieve reacties op delicten" moet komen "met aandacht voor herstel van de schade, een duidelijke maatschappelijke reactie en ondersteuning van de jongere in zijn ontwikkeling". Als dit in mensentaal wordt omgezet, kunnen wij dit algemeen uitgangspunt deels onderschrijven, omdat het ten eerste de dader plaatst voor zijn of haar verantwoordelijkheid en er ten tweede sprake is van herstelgerichte maatregelen die de maatschappij en het slachtoffer ten goede moeten komen.

Anderzijds is er bij ons wel de vrees dat sommige ernstige delicten, zoals gewapende overvallen, aanrandingen en terrorisme, onderbestraft dreigen te blijven. Voor ons mag de slinger niet de andere kant uitgaan. Ook minderjarigen plegen spijtig genoeg soms zware strafbare feiten, en die moeten dan ook navenant worden bestraft. En ja, dat kan spijtig genoeg niet altijd door herstelgerichte

maatregelen, maar enkel door een zwaardere bestraffing, bijvoorbeeld door deze criminelen tijdelijk uit de samenleving te halen.

Positief vinden wij de uitgangspunten dat de sanctie zich moet richten op de schade die de minderjarige aan zijn slachtoffer en de maatschappij heeft veroorzaakt. Ook het feit dat er ruimte wordt gemaakt voor systemen zoals monitoring, rapportering en evaluatie, kan op onze goedkeuring rekenen. Meer inzetten op een wetenschappelijk onderbouwd en gericht beleid ten aanzien van jeugddelinquentie komt iedereen ten goede.

Collega Van den Brandt heeft erop gewezen: een van de grote discussiepunten is de discussie over de uithandengeving van minderjarigen. Het zal u niet verwonderen: anders dan de linkse oppositiepartijen, die het liefst deze bepaling uit het ontwerp van decreet zien verdwijnen, vinden wij de cumulatieve voorwaarden om een minderjarige als volwassene te bestraffen net wél te streng. Op dit vlak is het ontwerp van decreet een typisch compromisvoorstel. Ook de N-VA geeft trouwens toe dat de uithandengeving niet meer zo makkelijk zal kunnen, omdat er aan een aantal cumulatieve voorwaarden moet worden voldaan. Voor het Vlaams Belang is die politieke keuze te verregaand. Ook minderjarigen plegen steeds meer zware en veelal gewelddadige misdrijven, waarbij de maatschappij, en in het bijzonder de slachtoffers, soms met lede ogen moet aanzien dat er geen krachtdadige aanpak volgt.

Lorin Parys (N-VA): Dat er een aantal politieke keuzes worden gemaakt en dat het inderdaad moeilijker is om een dader uit handen te geven, staat buiten kijf. Dat is inderdaad de keuze die wordt gemaakt in dit ontwerp van decreet. Ik stel echter toch voor dat we ons bij een discussie in dit parlement aan de feiten houden. Mijnheer Depoortere, ik heb u daarnet horen zeggen dat minderjarigen meer en zwaardere misdrijven plegen. Quod non. Helemaal niet waar. Dat klopt niet. Geen enkele expert zal dat bevestigen. Niemand heeft dat gezegd in het heel lange voortraject waaraan de collega's hebben gerefereerd. Als we het dus hebben over jeugddelinquentierecht, laten we het dan ook echt hebben over de feiten en geen fake news verkopen.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Mijnheer Parys, u zult zich de discussie nog herinneren van ongeveer maart vorig jaar. Toen zijn een aantal jongeren vrijgelaten door de rechter, jongeren die een gewelddadige overval hadden gepleegd op een andere minderjarige jongen, die hersendood is geschopt en daarna dan nog eens werd beroofd. Zij zijn vrijgelaten omdat er niet in een opvangplaats was voorzien in een gesloten instelling. U zult willen begrijpen dat zulke feiten bij de maatschappij, bij de samenleving, bij de gewone burger die dit allemaal moet aanschouwen, niet meteen vertrouwen geeft in ons rechtsapparaat.

Integendeel, zij ervaren een zekere straffeloosheid. Daarom pleit ik ervoor om zeer streng en zwaar te kunnen straffen als er zulke feiten worden gepleegd. Met de cumulatie van voorwaarden is dat veel moeilijker, zoals u terecht hebt opgemerkt bij het betoog van mevrouw Van den Brandt.

Lorin Parys (N-VA): Ik heb een simpele vraag voor u. Houdt u vast aan uw bewering dat er meer jongeren zwaardere misdrijven plegen dan een aantal jaren geleden? Of verwacht u dingen die u in de krant leest en tegen de borst stuiten, waarvoor we in dit ontwerp van decreet oplossingen aanreiken, met wetenschappelijke cijfers over het aantal misdrijven die jongeren plegen en die al jaren in dalende lijn zitten? Houdt u vast aan uw bewering dat het aantal misdrijven dat jongeren pleegt, stijgt?

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Ik wil geen fetisj maken van de cijfers. Ik vind wel dat bij elk feit dat zwaar genoeg is om een minderjarige uit handen te geven, dit ook moet kunnen. We moeten daar zorg voor dragen, ook in dit ontwerp van decreet. Alternatieve straffen zoals huisarrest, ambulante begeleiding of herstelbemiddeling zijn niet op hun plaats bij dergelijke dadercategorieën.

Het probleem dat zich natuurlijk wel stelt – daar geef ik Groen en sp.a gelijk – is of er voldoende capaciteit voorhanden is in de gesloten instellingen. Het gevaar bestaat dat jeugdrechters niet beslissen in functie van de zwaarte van een gepleegd delict, maar wel op basis van plaats of aanbod.

Als besluit kan ik stellen dat het een goede zaak is dat de jongere voor zijn of haar verantwoordelijkheid wordt geplaatst. Een breed scala aan maatregelen dat kan worden ingeroepen, geeft aan dat er bij de bestraffing inderdaad gekeken moet worden naar de soort en de ernst van het misdrijf.

We zullen ons echter onthouden bij de stemming wegens drie redenen. We vinden een jeugdrecht pas echt geslaagd als alle bevoegdheden in één pakket zitten. Er zijn nog federale bevoegdheden, onder andere inzake de organisatie van de opvang in de jeugdpsychiatrie, die wij het liefst overgeheveld zien naar de gemeenschappen. Bijkomend stellen we ons vragen bij een goede uitvoering omdat vooralsnog de nodige middelen ontbreken om bijvoorbeeld in voldoende capaciteit te voorzien in de gesloten instellingen. Ten slotte vinden we dat de bestraffing van de ernstige misdrijven bemoeilijkt wordt door de cumulatieve voorwaarden die vervuld moeten zijn bij een uithandengeving. Het spreekwoord dat zachte heelmesters stinkende wonden maken, is hier zeker van toepassing.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Als ik iedereen heb beluisterd, dan denk ik dat we een goed ontwerp van decreet hebben gemaakt. Het Vlaams Belang vindt dat zachte heelmesters stinkende wonden maken en Groen vindt dat we veel te kordaat optreden wanneer 17-jarigen terreurmisdrijven hebben gepleegd en recidivisten zijn. Ik denk dat we een goed evenwicht hebben gevonden. Dat evenwicht is voor ons een ontwerp van decreet waarin we zacht zijn als het kan en kordaat optreden als het moet. Dat is wat voorligt en dat is de reden waarom mijn fractie dit ontwerp van decreet zal goedkeuren.

Dit is eigenlijk een historisch moment. Diegenen die al eens in het federale parlement hebben kunnen zetelen, weten dat dit een discussie is die onmogelijk was geweest met de PS. En ja, de zesde staatshervorming heeft af en toe een positief element, zoals in dezen, waardoor Vlaanderen eindelijk een eigen beleid kan voeren op het vlak van jeugddelinquentierecht. Dit is een opportuniteit die we met beide handen hebben aangegrepen als fractie om samen met de andere partijen in de meerderheid, hier het voortouw in te nemen. Eindelijk kunnen we doen wat we wilden doen, al die jaren.

Dit ontwerp van decreet scheidt de trajecten van MOF'ers (als misdrijf omschreven feit) en VOS'ers (verontrustende opvoedingssituatie). Dat is heel positief.

Jongeren weten nu wanneer ze voor het overtreden van een maatschappelijke norm een sanctie opgelegd krijgen, en ze weten nu wanneer ze geholpen worden onder het decreet Integrale Jeugdhulp wanneer ze bijvoorbeeld uit een familiale situatie komen waarin ze ondersteuning nodig hebben. Dat is goed.

Dit ontwerp van decreet maakt een switch van het beschermingsmodel, waar we sinds 1965 in zitten, naar het verantwoordelijkheidsmodel. Dat is, collega's, ook op vraag van de jongeren zelf. Ze zijn komen getuigen in het parlement dat ze daar zelf vragende partij voor waren. We stellen jongeren voor hun verantwoordelijkheid. We doen dat niet zoals in het volwassenenstrafrecht. We doen dat steeds op basis van de maturiteit van de jongeren. We doen dat op basis van de ernst van de feiten. We laten die jongere zoveel mogelijk de gevolgen van wat hij heeft gedaan maatschappelijk maar ook en vooral ten aanzien van het slachtoffer repareren.

Herstel, preventie, inzicht en een sanctie die steeds van bepaalde duur is: die switch van het beschermings- naar het verantwoordelijkheidsmodel betekent dat er meer rechtswaborgen in dit ontwerp van decreet zijn ingebouwd. Dat is ook iets wat mijn fractie de logica zelf vindt.

We hebben aan dat verantwoordelijkheidsmodel een aantal voorwaarden verbonden. Eerst en vooral zijn we blij dat er een interventiedatabank komt. We gaan niet langer gewoon een maatregel opleggen omdat we denken dat hij geschikt is, omdat we denken dat hij gaat werken. Neen, we zullen dat nu op lange termijn opvolgen en bekijken welke maatregel het meest geschikt is om ervoor te zorgen dat de jongere niet opnieuw in het systeem terechtkomt, dat we recidive tegengaan. Ik vind het oprecht erg dat ik hier, in februari 2019, moet komen vertellen dat we een historisch feit hebben in de geschiedenis van dit land omdat dit het eerste systeem zal zijn dat recidive zal opvolgen, bijhouden en proberen te reduceren op basis van wetenschappelijk bewezen interventies. Collega's, eigenlijk is het erg om dat hier te komen vertellen, maar eindelijk zetten we vandaag die stap.

Snel en preventief interveniëren is een must. Dat zit ook in dit ontwerp van decreet. Het Openbaar Ministerie krijgt inderdaad meer armslag. Wij zijn daar voorstander van omdat je daardoor de jongere minder diep in het systeem duwt. Het Openbaar Ministerie kan ervoor zorgen dat de jongere effectief een maatregel krijgt opgelegd. Dan is het veel gemakkelijker om die jongere een volgende keer niet te moeten terugzien. Wij zullen hem dan niet naar Everberg hebben gestuurd of op de een of andere manier diep in dat integrale systeem hebben geduwd. We hebben ervoor gezorgd dat we met een snelle maatregel, die kort op de bal speelt en die door het Openbaar Ministerie samen met die jongere wordt voorgesteld, de maatschappij sneller helpen, het slachtoffer sneller genoegdoening geven, en die jongere sneller opnieuw op het rechte pad brengen. In Antwerpen wordt dat alleszins al sinds 2006 toegepast. Daar heeft nog nooit iemand erover geklaagd. Er is vandaag zelfs een KOMPAS+-project (KetenOndersteuning Minderjarige Plegers Antwerpen Stad), dat zeer positief wordt geëvalueerd. Collega's, ik denk dat dat goed is.

Dus, ten eerste: een interventiedatabank gekoppeld aan het verantwoordelijkheidsmodel; twee: sneller en preventiever optreden, met meer armslag voor het Openbaar Ministerie; drie: het centraal stellen van het slachtoffer. Dat laatste waren we toch wel wat vergeten onder dat beschermingsmodel van 1965.

Collega's, we hebben het al over de uithandengeving gehad. Ik heb nog een bezorgdheid. Minister, misschien kunt u daarover straks een update geven. In Brussel is er een ordonnantie die haaks staat op dit nieuwe ontwerp van decreet. Zonder samenwerkingsakkoord kan dit in bepaalde gevallen leiden tot een zekere vorm van straffeloosheid. Minister, daarover moeten wij ons als Vlamingen in Brussel zorgen maken.

Wij staan positief tegenover het feit dat wij er met amendementen voor hebben gezorgd dat artikel 60 uit de oude wet opnieuw wordt ingevoerd. Dat betekent dat een maatregel kan worden herzien maar dat er geen verzwaring kan zijn en dat het slachtoffer in de mate van het mogelijke ook betrokken wordt in een herziening. Wij vinden het bovendien ook heel erg positief dat elektronische monitoring een optie is in de instrumentenkoffer van de jeugdrechter, om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat de jongere die de juiste thuiscontext heeft, niet wordt opgesloten in een gemeenschapsinstelling, maar dat we hem kunnen helpen om structuur te brengen in zijn leven, om hem een bepaalde maatregel op te leggen via een systeem van elektronische monitoring.

Collega's, dit ontwerp van decreet legt alleszins de basis voor een efficiëntere en effectievere aanpak van jeugdcriminaliteit. Wij hopen dat het ook de toets van de geloofwaardigheid zal doorstaan. Dat is op 1 september van dit jaar, wanneer het

van kracht wordt, en wanneer het verder wordt uitgerold en er effectief in de nodige middelen zal worden voorzien om ervoor te zorgen dat dit ontwerp van decreet ook de test van de uitvoering met glans doorstaat. Wij zijn alleszins positief over wat hier vandaag voorligt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik wil iedereen danken die in de parlementaire besprekingen actief aan het debat heeft geparticipeerd. Daardoor werd het ontwerp van decreet verrijkt. Dat is een goede zaak.

Ik sluit me ook wel aan bij de woorden van collega Parys dat dit dossier federaal zo lang het voorwerp is geweest van grote ideologische strijd en debatten, in zover dat we zelfs nog altijd federaal met een wet op de jeugdbescherming door het justitiële leven gingen. Wanneer de deelstaten bevoegd werden, is Vlaanderen erin geslaagd om daar een eigen invulling aan te geven. Ik vind dat een goede zaak.

Ik wil heel kort nog even ingaan op een aantal fundamentele bedenkingen die geformuleerd zijn, ook vanuit de oppositie, en die ook in de commissie aan bod zijn gekomen. Ten eerste is er de rol van het Openbaar Ministerie. Dat heeft op basis van zijn grondwettelijke bevoegdheden een zeer ruime appreciatie. Zij bepalen vanuit het opportuniteitsbeginsel of zij daadwerkelijk tot vordering overgaan en iemand, in dit geval een minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd, voor de rechter brengen. Dat is een zeer ruime bevoegdheid. Als je naar het fameuze participatief traject en naar de werkgroepen kijkt, dan zie je dat in de werkgroepen bijna altijd consequent gevraagd is om die mogelijkheden van het Openbaar Ministerie uit te breiden. Dat staat er uitdrukkelijk in. Als ik kijk naar de werkgroep 1, de algemene beginselen, dan is men eerder geneigd om de bevoegdheid van het parket uit te breiden. In de werkgroep 2 is er consensus over de verbreding van de mogelijkheden op parketniveau mits voorzien wordt in voldoende rechtswaarborgen en een voldoende duidelijk regelgevend kader.

Dat is wat er gebeurt. In de oefening is men geëvolueerd van een concept waarbij er een risico is dat het Openbaar Ministerie in verschillende gerechtelijke arrondissementen van die heel grote, brede bevoegdheid gebruik zal maken om allerlei ad-hocsystemen te ontwikkelen, naar een kader dat voor alle gerechtelijke arrondissementen en alle parketten hetzelfde is en dat wordt geflankeerd met de nodige rechtswaarborgen. De ambitie is natuurlijk om mogelijkheden te creëren die ingaan tegen de fataliteit dat zo een jongere per definitie meer en meer de justitiële molen in wordt getrokken, en je voor de jongere sneller mogelijkheden creëert, zo weinig mogelijk met een fataliteit naar het repressieve ketenverhaal. In die zin is er voor het Openbaar Ministerie inderdaad een kader gecreëerd: wat zijn maatregelen die kunnen, in overleg met de jongeren uiteraard en met de nodige rechtswaarborgen voor de jongeren.

Een volgende punt is de uithandengeving. Laat ons daar eerlijk in zijn: de uithandengeving is een zeer, zeer exceptionele situatie. Ik wil echt wel eens het debat aangaan. Een aantal mensen heeft er al naar verwezen. Als je kijkt voor welk soort feiten de uithandengeving nog onder ogen kan worden genomen, dan gaat het echt wel over zeer ernstige, zeer zware en uitzonderlijke feiten. Het is merkwaardig dat, indien die uithandengeving een zo principiële ideologisch issue zou zijn, men in alle deelstaten van dit land, in Brussel, in Wallonië, men toch tot de conclusie is gekomen dat men de bestaande uithandengeving ook in het systeem blijft houden. Zoals hier al gezegd is, moet dat wat ons betreft met meer restricties dan vroeger het geval was.

Het is precies dat participatief traject dat ons er in Vlaanderen toe heeft gebracht te besluiten dat we de rechters die hierover moeten beslissen, een alternatief willen kunnen aanbieden. Dat alternatief is in ons eigen stelsel dan de langere vrijheidsberoving geworden.

In die zin vind ik het een zeer verdedigbaar compromis. Als ik met de mensen die daar principieel tegen zijn over het alternatief spreek, blijkt dat velen het een principieel punt vinden, maar dat dit in de praktijk en met de wijze waarop conceptueel in een alternatief is voorzien absoluut niet het meest onoverkomelijke issue is.

Het derde punt dat ik wil maken, betreft het budget. ik vind het eigenaardig dat daarnet, terecht, is gezegd dat dit ontwerp van decreet een budgettaire kader vraagt. Dat is iets waarop we tijdens het voorbereidend traject voortdurend zijn geattendeerd. Ik denk dat dit heel juist is. We kunnen een aantal zaken uitvoeren met de budgettaire trajecten die nu al bestaan. De diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) worden versterkt. Er zijn een aantal zaken die we ongetwijfeld al in 2019 kunnen versterken. Dat is het punt niet. Er is echter een heel specifieke kwestie, namelijk de residentiële capaciteit.

Onze gemeenschapsinstellingen krijgen expliciet een nieuwe positie en dat heeft op zijn beurt gevolgen voor de nood aan een privaat aanbod in de jeugdhulp. Iedereen zal onderschrijven dat dit issue al zeer scherp is, maar wat daarnet niet is verteld, is dat het ontwerp van decreet ook uitdrukkelijk stelt dat dit niet kan worden uitgevoerd voor de randvoorwaarden zijn gecreëerd. Het ontwerp van decreet stelt uitdrukkelijk dat een aantal van de beschreven maatregelen niet kunnen worden uitgevoerd tot de Vlaamse Regering, in dit geval de volgende Vlaamse Regering, bepalingen en maatregelen in werking stelt. Bovendien kan de Vlaamse Regering dit enkel doen indien in een besluit van de Vlaamse Regering wordt vastgesteld dat de noodzakelijke randvoorwaarden, in dit geval de aanpassing van het private aanbod, voldoende zijn gerealiseerd om die artikelen in werking te laten treden.

Een heel concreet voorbeeld is de besloten opname in een psychiatrische setting. Dat stond al jaren in de vroegere wet betreffende de jeugdbescherming, maar het wordt nu hernomen. We spreken al met een aantal partijen over een manier om dit te concretiseren. Het gaat niet om de massieve capaciteit, maar als we hier echt uitvoering aan willen geven, moeten we met de nodige omkadering en in lijn met de volksgezondheid proberen iets te ontwikkelen. Dit kan enkel door rechters worden opgelegd. We kunnen dat enkel anders doen in het oude jeugdbeschermingsrecht indien we in een besluit van de Vlaamse Regering vaststellen dat de randvoorwaarden zijn gerealiseerd. Sterker nog, het ontwerp van decreet stelt uitdrukkelijk dat indien infrastructuurwerken worden verondersteld, wat het geval zal zijn, er een oproep moet komen om de initiatiefnemers hiervoor de investeringsmiddelen te geven op het ogenblik dat de Vlaamse Regering in de budgettaire meerjarenraming, die het Vlaams Parlement zal beoordelen, kan vaststellen dat zal worden voorzien in de nodige werkingsmiddelen op het ogenblik dat de infrastructuur in gebruik zal kunnen worden genomen.

Ik heb in de commissie al verklaard dat een aantal zaken natuurlijk niet toevallig samenlopen en ik wil dat hier niet opnieuw uitvoerig uiteenzetten. We moeten de residentiële capaciteit in de jeugdhulp en in de jeugdhulp voor jongeren in een verontrustende situatie herdenken. We hebben hiervoor een eengemaakt agentschap gecreëerd. We weten immers dat het in de toekomst geen werkbaar concept zal zijn enkel te blijven redeneren over jongeren met een beperking, jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen of jongeren in de bijzondere jeugdzorg.

We weten dat een werkgroep aanbevelingen heeft gedaan over kleinere residentiële leefgroepen en over een aanpassing van de personeelsbezetting. Een aantal zaken sporen nu met elkaar, en met dit ontwerp van decreet is het momentum natuurlijk ook vanuit dit perspectief aangebroken. Ik hoop uiteraard dat dit in de loop van 2019 zijn beslag kan krijgen in een kader dat de volgende Vlaamse Regering met volle kennis van zaken kan creëren.

We hebben uiteraard contact gehad met de Brusselse overheid. Het is absoluut noodzakelijk dat er afstemming komt, maar dat moet niet enkel met ons en niet in eerste instantie met ons. Aan Franstalige kant zijn ook al een aantal keuzes gemaakt. Daar is eigenlijk al een decreet gemaakt dat om afstemming vraagt.

We hebben wel begrepen dat de Brusselse collega's er de voorkeur aan geven om te zien dat hun concept min of meer uitgekristalliseerd is, om dan het gesprek te voeren. Maar ik kan alleen maar bevestigen en onderschrijven dat dat gesprek absoluut noodzakelijk is. Zoals gezegd, zal het niet alleen een kwestie zijn om met de Vlaamse Gemeenschap te spreken. Er zijn ook een aantal issues die, door wat er in Wallonië daaromtrent is beslist binnen hun bevoegdheid, ook voor Brussel hun effect niet missen. U kunt trouwens veronderstellen dat de Franse Gemeenschap daar meer in betrokken kan zijn dan de Vlaamse Gemeenschap.

Ik deel de observatie dat het volgens sommigen allemaal te repressief is en voor anderen allemaal te lankmoedig. Dat leidt natuurlijk tot de conclusie dat het voldoende evenwichtig is opgebouwd. En voor degenen die nog altijd zouden denken dat jongeren die een misdrijf of een als misdrijf omschreven feit plegen, het leeuwenaandeel van onze jeugdhulp zijn: dat is natuurlijk absoluut niet het geval. Integendeel, het aantal zogenaamde MOF'ers daalt systematisch. Dat is trouwens ook een internationale trend.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1670/11)*

– De artikelen 1 tot en met 89 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de woonzorg – 1765 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de woonzorg.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Coppé, verslaggever, heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, gezien het vergevorderde uur, verwijs ik voor de verslaggeving naar het schriftelijke verslag, dat iedereen op de website kan lezen of ontvangen heeft. *(Applaus)*

De voorzitter: Het uur is niet zo ver gevorderd. Namiddagploegen beginnen om 14 uur en die werken normaal gezien tot 22 uur. *(Opmerkingen)*

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, ik wil kort een toelichting geven bij de stem die we straks gaan uitbrengen. Het is een beetje in hetzelfde kader als het ontwerp van decreet betreffende het jeugddelinquentierecht, dat we zonet besproken hebben.

Ook dit is een belangrijk ontwerp van kaderdecreet. Het is ook het resultaat van een lang proces, waarbij er overleg is geweest met veel actoren. Dat is een positieve zaak. Heel veel zal ook afhangen van de uitvoeringsbesluiten die zullen moeten worden genomen bij dit ontwerp van kaderdecreet. En het is opnieuw hetzelfde verhaal als bij het vorige ontwerp van decreet: heel veel zal ook afhangen van het budgettaire kader in het meerjarenperspectief waarover de Vlaamse Regering moet beslissen.

De erkenning van het aanbod van woonzorgvoorzieningen en verenigingen en de subsidiëring daarvan is een belangrijk iets. Ik erken ruiterlijk dat er een aantal zeer goede zaken in het ontwerp van decreet staan, onder meer de financiële en bestuurlijke weerbaarheid en transparantie.

Dat overheidsgeld voor zorg moet worden gebruikt, is een goede zaak. Dat men moet kijken naar maatschappelijk verantwoord ondernemen en naar maatschappelijk verantwoorde kwaliteit van zorg, is een goede zaak. De zorg moet gaan naar de personen, niet naar de dividenden, om het zo even te zeggen. Dat er in continuïteit van zorg wordt voorzien wanneer die continuïteit in het gedrang komt en woonzorgcentra failliet kunnen gaan, met een voorlopig bewindvoerder, is een goede zaak. Er staan ook een aantal goede organisatorische en gebruiksgerichte werkingsprincipes in.

Ik dank de collega's – en ook de minister, die daar ook ruiterlijk aan heeft meegewerkt – dat zij een amendement hebben aanvaard dat verduidelijkt dat daar niet van kan worden afgeweken in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld op het vlak van vroegtijdige zorgplanning, palliatieve zorg, levenseindezorg en euthanasie.

Ik kom bij de drie punten waarbij we bezwaren hebben en die ons nopen tot een onthouding over dit belangrijke ontwerp van decreet.

Minister, samen met de Vlaamse Ouderenraad en de Strategische Adviesraad zijn we huiverachtig en vinden we dat we moeten opletten voor de commercialisering in de zorg en de ondersteuning. We hebben daarover gedebatteerd, en ik blijf erbij dat we moeten opletten met commerciële spelers. Die zijn actief op het terrein en dat kan, maar waarom ze worden toegelaten tot de lokale dienstencentra, zoals ze in de toekomst de buurtgerichte zorg moeten ondernemen, dat blijft voor mij een raadsel. Het antwoord daarop vanuit het terrein is ja. Maar het terrein, hoeveel zijn er dat? Een à twee, hebt u geantwoord. Ik weet niet welke deur u hier wilt openzetten en ik heb daar schrik voor.

Dan is er de discussie over het budgettaire kader. De adviesraden vragen dat de zorgzwaartefinanciering – financiering omdat de zorgbehoevenden meer zorg vereisen –, een belangrijke voorwaarde is om de persoonsvolgende financiering – het principe is oké – verder te kunnen uitrollen en dat we dus het meerjarig budgettaire kader daarvoor nodig hebben.

Wij maken al jaren de opmerking – en die is ook gemaakt door de Strategische Adviesraad en de Vlaamse Ouderenraad – dat er geen garantie in staat over de betaalbaarheid van de zorg. Het recht op betaalbare zorg verankeren zoals velen hebben gevraagd, dat staat er niet in. Dat kan via een maximumfactuur in de woon- en zorgcentra. Dat hebben we al een paar keer bepleit. Maar het is voor ons toch een groot manco dat het recht op betaalbare zorg in heel deze sector niet is verankerd en gegarandeerd.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, toen we dit ontwerp van decreet kregen, voelde het aan alsof ik de sleutels van mijn huis aan een aannemer gaf met de vraag om het alsjeblieft te renoveren, en enkele maanden later krijg ik mijn sleutel terug, en mijn huis is heel mooi geschilderd en opgeknapt, maar niet gerenoveerd.

Dat ligt een beetje in lijn met het advies dat er is gekomen. Er worden goede stappen gezet, maar de vragen en de echte hervormingen die we nodig hebben in onze ouderenzorg, worden niet ten volle gedaan.

Ik wil hierover enkele punten aanhalen. Hoe gaan we buurtgerichte zorg doen? Mensen willen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving blijven, dat is een vraag die je steeds meer hoort. Hoe gaan we zorgen dat lokale dienstencentra daarop zijn ingespeeld? Hoe gaan we zorgen dat thuiszorg daarop is ingespeeld? Er worden stappen gezet, er gebeuren kleine hervormingen, maar geen fundamentele hervorming van de sector die daar eigenlijk nood aan heeft.

Minister, over commercialisering hebben we hier al vaak debatten gevoerd. We weten dat er in onze ouderenzorg een aantal spelers actief zijn die er niet thuis horen. Een aantal spelers die goed werk doen, een aantal spelers die erin zitten met winst als doel. Daar moeten we het kaf van het koren scheiden. U zet een aantal stappen, u zegt dat maatschappelijk verantwoord ondernemen goed is, maar u bijt er niet in door, u stelt daar geen grens op.

Dat zou moeten gebeuren met uitvoeringsbesluiten, daar zullen we moeten kijken of we paal en perk kunnen stellen aan een aantal praktijken, maar met dit ontwerp van decreet had u daarin verder kunnen gaan en had u ook de steun van Groen om daar stappen in te zetten.

Hetzelfde met kwaliteit. Wat ik heel erg waardeer in dit ontwerp van decreet, is dat kwaliteit niet wordt gedefinieerd en hoeveel vierkante meter een kamer is en of een raam al dan niet even groot is als het vloeroppervlak enzovoort. Neen, kwaliteit wordt hier kwalitatief ingevuld. Hoe beleven mensen hun ouderenzorg? Op welke manier wordt ermee omgegaan? Dat is hoe we naar kwaliteit moeten gaan. Als we daartoe willen komen, zullen we de zorginspectie daarop moeten hervormen, zullen we de erkenning daarop moeten zetten, en dus zullen we heel de sector daarop moeten hervormen.

Hier worden dus stappen gezet, een aantal goede stappen, maar ook een aantal stappen waarin we verder moeten gaan. Daarom zal Groen niet tegen dit ontwerp van decreet stemmen, want er staan een aantal goede zaken in, maar we zullen het ook niet goedkeuren. We zullen ons dus onthouden.

De voorzitter: Mijnheer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Ik sluit me grotendeels aan bij de vorige sprekers. Dit ontwerp van decreet over de woonzorg zet een aantal goede stappen voorwaarts, onder andere over het aanbieden van zorg op maat, over de samenwerking tussen de vele vormen van zorg die er momenteel bestaan, maar ook om de kwaliteit van de zorg zoveel mogelijk te verhogen. Het uitgangspunt van het Vlaams Belang is altijd geweest om een betaalbare kwalitatieve zorg te kunnen aanbieden aan een steeds vergrijzende bevolking.

Ik verwijs naar de debatten die we hier in dit plenum meermaals hebben gevoerd, onder andere over de commercialisering van de zorg. Zowel collega Bertels als collega Van den Brandt hebben daarnaar verwezen.

Er zijn een aantal goede stappen gezet, met onder andere de bijkomende maatregelen om de financiële openheid, de transparantie en de toegankelijkheid te verhogen bij de verschillende instellingen. Dat is inderdaad een goede zaak. Ook

de aanstelling van een voorlopig bewindvoerder is iets nieuws dat nu mogelijk wordt gemaakt, vooral bij instellingen die in moeilijkheden geraken. Op die manier kan men zorggarantie blijven hanteren, en kan men de continuïteit blijven verzekeren. Een derde positief punt voor ons is de inspraak van bewoners. Die wordt nu meer en meer in de verf gezet; ze gaat er drastisch op vooruit.

We hebben wel een aantal bedenkingen, onder andere over de rol van het lokaal dienstencentrum. We zijn het eens met het principe dat op maat aangeboden zorg het best in de eigen omgeving gebeurt, maar we hebben een bedenking bij de uitvoering ervan. Het komt erop neer dat vooral de gemeenten een regierol hebben. Zij moeten instaan voor een buurtanalyse, voor een lokaal sociaal beleidsplan. Ik geloof dat het collega Coppé was die in de commissie opmerkte dat er in 172 gemeenten – meer dan de helft van de gemeenten in Vlaanderen – nog heel wat werk aan de winkel is.

Ten tweede is de financiering van de verpleegkundige diensten in de thuiszorg nog altijd een federale materie, spijtig genoeg. Ook daar vragen wij als Vlaams-nationale partij uiteraard om deze bevoegdheden ook te laten overhevelen naar waar ze terecht komen: in ons eigen land. Zo kunnen we een volledig bevoegdheidspakket hebben rond de zorg.

Ook wij vinden het ontbreken van bepalingen rond de maximumfactuur een gemiste kans. De betaalbaarheid van de zorg zou daar alleszins mee gediend zijn. Ten slotte is het inderdaad afwachten of dit decreet goed in de praktijk zal worden gebracht. Daarvoor dienen er een aantal uitvoeringsbesluiten te worden opgesteld. Het blijft afwachten waartoe die zullen leiden. Dit noopt ons ertoe ons te onthouden bij dit ontwerp van decreet.

Griet Coppé (CD&V): Volgens collega Depoortere heb ik gezegd dat er nog in 172 gemeenten werk aan de winkel is. Mijn tussenkomst ging eigenlijk over het aantal lokale dienstencentra. Ik heb in de commissie, naar aanleiding van een schriftelijke vraag, gezegd dat het aantal lokale dienstencentra in deze regeerperiode gegroeid is met 20 procent. Dat is niet niets, collega. Dat staat voor 42 bijkomende lokale dienstencentra. Het resultaat is nu dat een op de twee gemeenten reeds een lokaal dienstencentrum heeft. En dat is toch niet niets. Als er staat dat er nog werk aan de winkel is, dan geldt dat voor de gemeenten die nog geen centrum hebben. Maar dat is toch iets anders dan wat ik bij uw verslag hoorde.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Ik verwijs gewoon naar het schriftelijk verslag, collega Coppé, waar er letterlijk staat dat er nog veel werk aan de winkel is in 172 gemeenten.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Ik heb bij de collega's van de oppositie toch een glimp van appreciatie mogen ontwaren, en ik wil me daar resoluut bij aansluiten. Ik wil de minister en zijn kabinet, en ook de administratie en alle betrokken actoren een pluim geven voor hun inzet bij de totstandkoming van dit belangrijke ontwerp van decreet.

Dit ontwerp van decreet is een nieuwe grote werf die de minister heeft aangevat en tot een goed einde heeft gebracht, naast de andere grote werven van deze legislatuur. Ik denk aan het groeipakket, de Vlaamse sociale bescherming en de persoonsvolgende financiering (PVF) – dit was al in de vorige legislatuur gestart, maar het kreeg nu zijn uitvoering.

Hij heeft ervoor gezorgd dat er een groot draagvlak was in een complexe sector met verschillende aanbieders, met vogels van verschillend pluimage: de openbare besturen die woonzorgvormen aanboden, de private non-profitsector en de

private for-profitsector, die hier door sommigen als boosdoeners worden weggezet.

Maar, collega's, in Vlaanderen is al een derde van de aanbieders uit de commerciële sector, in Brussel is dat twee derde, in Wallonië ruim de helft. Laat ons dus stoppen met een belangrijke speler in de woonzorgsector verder te diaboliseren.

Minister, u vertrok uiteraard niet van een wit blad. Samen met de sector is er voortgebouwd op het Woonzorgdecreet van 2009 van uw voorganger Vanackere – dat is dag op dag tien jaar geleden. In het nieuwe ontwerp van decreet was de rode draad de zorg voor kwaliteit. Ik heb dat bij alle collega's in de interventies hier, maar ook in alle discussies in de commissies telkens gehoord, die zorg voor kwaliteit. Er zijn hier geen maand of twee maanden voorbijgegaan zonder dat we hier vooraan stonden, dat er ook in de media incidenten werden gemeld bij burgers in het laatste traject, in het meest kwetsbare traject van hun lange leven. Daarom gaat het ontwerp van decreet uit van inzet op individuele en collectieve participatie, waarbij zo veel mogelijk respect getoond wordt voor de rechten en vrijheden van gebruikers in al hun aspecten, ook als het helemaal op het levenseinde aankomt en de palliatieve zorgen en eventueel de vraag naar euthanasie ter sprake komen, en ook met een implicatie van meer buurtgerichte werking, de lokale dienstencentra (LDC's) zijn hier genoemd.

Dit past volledig in de omslag van een aanbodgerichte naar een meer vraaggerichte benadering, en ook in de trend naar meer persoonsvolgende financiering of persoonsvolgende budgetten. We hebben dat punt van kritiek ook gegeven tijdens de bespreking. Toen was de vaststelling toch dat bij de praktische uitvoering en uitwerking nog heel vaak werd uitgegaan van de bestaande aanbodvormen. We begrijpen dat, het is een organisch gegroeid veld, we kunnen niet tabula rasa maken en we moeten met de vele stakeholders op het terrein verder.

Maar mijn partij blijft ijveren om ook, net zoals bij de personen met een beperking, in de ouderenzorg meer in te zetten op die persoonsgerichte benaderingen, waarbij we op termijn willen gaan naar echte zorgbudgetten, gerelateerd aan objectief gemeten zorgzwaarte, naast kosten die gelieerd zijn aan het verblijf, of hotelkosten, en naast de infrastructuurkosten. Collega's, die kosten hebben mensen zowel thuis als in het woonzorgcentrum, en ook in de tussenvormen.

Ik wil toch nog eens ons standpunt over de zorgshift benadrukken. Na onze taxshift willen wij ook naar een echte zorgshift gaan, zo veel mogelijk die schaarse middelen inzetten op de zorg zelf, en minder op structuren of bakstenen. Zo veel mogelijk handen en harten aan het bed, dat is voor ons cruciaal.

Een tweede punt, steeds in lijn met dat oog en die zorg voor de kwaliteit van de zorg, is inderdaad – en ik heb het hier een paar keer horen vernoemen – een extra controle op het management en de continuïteit van de zorg. Dit is opnieuw een beetje gevoed door de incidenten waarmee we de laatste twee of drie jaren te maken kregen: rusthuizen die te koop stonden, rusthuizen die op de tocht stonden, soms werd het doembeeld geschetst van patiënten die tijdens de wintermaanden buiten zouden belanden.

Minister, ik denk dat u met de sector gezocht hebt naar extra controles voor bestuurlijke en financiële transparantie en ook een monitoring van de weerbaarheid. Ik denk dat dat belangrijk is, ik denk dat we het er kamerbreed over eens zijn dat we inderdaad moeten vermijden dat er kapers op de kust zijn die het niet te nauw nemen met de basisregels van bedrijfsvoering. Maar dat zijn eerder de uitzonderingen, ik denk dat die inzet een noodzakelijke, maar geen voldoende voorwaarde is om tot betere kwaliteit van zorg te komen. Daarom heeft mijn fractie ook opnieuw gepleit voor de inzet van die zorgbudgetten, een-op-een naar de zorg aan het bed, en ook voor extra tools. We hopen dat die in de uitvoeringsbesluiten

meer in het licht gezet zullen worden, want in het ontwerp van decreet zelf kwamen die nog niet aan bod.

Er loopt een studie om te bekijken hoe we kunnen monitoren dat de zorgbudgetten effectief een-op-een terechtkomen bij de zorg, personele zorg, voor onze bejaarden in de woonzorg en in de vele tussenvormen.

Tot slot is er nog een belangrijk aspect dat ook niet aan bod kwam in het decreet, maar wel in de discussies tijdens de bespreking in de commissie: een ander aspect van de ontschotting, namelijk het ontschotten van de zorgfuncties. Enkele weken geleden hebben we het daarover nog uitvoerig gehad. Door de opdeling tussen de verschillende zorgberoepen zitten we met een verkaveling, een verkokering van de verschillende taken.

Ik heb een paar keer verwezen naar de studiereis in Zweden die ik samen met collega Van den Brandt mocht maken. Daar is die verkokering en verschotting opgeheven doordat zorgverstrekkers met een profiel van verzorgende eigenlijk het hele scala van zorgen waarnemen, gaande van eenvoudige begeleiding in taken van het dagelijkse leven tot en met verpleegkundige handelingen, zelfs zonder dat ze een verpleegkundige opleiding hebben genoten.

Wij denken dat er in de komende legislatuur, zowel op federaal als op Vlaams niveau, moet worden gekeken hoe we ook in die zorgfuncties naar een verdere ontschotting kunnen gaan, zodat er meer een-op-eenrelaties zijn tussen zorgbehoevenden en zorgverstrekkers.

Het zijn maar een aantal bedenkingen. Het is een zeer ruim ontwerp van decreet. Ik zou kunnen ingaan op een aantal opmerkingen van de oppositie, maar dat zal ik niet doen. Er is nog werk, ook in de volgende legislatuur. Het is een kaderdecreet en er zullen onderweg zeker nog bijstellingen nodig zijn. Maar het mag duidelijk zijn dat mijn fractie dit ontwerp van decreet volmondig zal steunen.

Jan Bertels (sp-a): Ik zal me niet laten framen door de heer Persyn. Ik neem aan dat hij het niet zo bedoelt, want zo ken ik hem niet. "Ik ken hem als een minzaam man", om de minister te citeren.

Meneer Persyn, voor ons – en dat weet u – is het belangrijk dat de publieke sector ook een factor kan zijn in de woon- en zorgcentra. Maar ik laat me geen woorden in de mond leggen. U zegt dat ik de commerciële of private sector, die uit verschillende componenten bestaat, diaboliseer in de woon- en zorgcentra. Neen, ik diaboliseer die niet. Maar waar ik wel niet mee akkoord ga – en ik neem aan u evenmin, net als vele adviesraden en ouderrenraden – is de commercialisering van de zorg en de ondersteuning.

Als de commerciële sector, om het in uw woorden te zeggen, aan maatschappelijk verantwoorde zorg doet, en we controle kunnen doen op hun winstuitkeringen en er niet puur op zorg winst wordt gemaakt, dan is er voor mij geen probleem. Dan maakt het niet uit wie er zorg verleent. Maar als er, vanwege winstuitkeringen en het principe van winst te maken op zorg, geen goede kwalitatieve zorg wordt verleend, dan heb ik er wel een probleem mee. Dat is echter iets anders dan het diaboliseren van de hele sector.

Peter Persyn (N-VA): Collega, ik dank u. Ik kan het daarmee eens zijn.

Maar daarom heb ik erop aangedrongen om boekhoudkundige tools te ontwikkelen en zo effectief na te gaan dat die zorgbudgetten effectief een-op-een naar de zorg gaan en nooit kunnen belanden in winstuitkeringen of dividenden voor private ondernemers. De persoon van het kabinet verantwoordelijk voor die studie en die analyse heeft me verzekerd dat daarmee rekening werd gehouden.

Jan Bertels (sp-a): We zijn het eens over die doelstelling. Alleen stellen we spijtig genoeg vast dat het momenteel nog niet waargemaakt wordt in de realiteit. We hebben daar nog heel veel werk aan, héél veel werk. Er zijn nu uitspattingen die we absoluut moeten tegengaan.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, collega's, er werd ondertussen zeer veel gezegd over het ontwerp van decreet. Onze fractie wil benadrukken dat dit voor ons een belangrijk ontwerp is. Het ontwerp van decreet dat vandaag voorligt, is uiteindelijk een actualisering van het Woonzorgdecreet van 2009. Maar gezien de zesde staatshervorming, de veranderde samenleving, het voortschrijdend inzicht, is het denken en handelen in woonzorgvoorzieningen wel wat gewijzigd. Daarom was dit decreet aan actualisering toe.

Het is dan ook een juridisch sluitstuk van een lang traject dat de minister gelopen heeft met de sector zelf, met de verschillende adviesraden. Er gingen drie conceptnota's aan vooraf. Dat moet toch even worden benadrukt. Er was een maximaal draagvlak voor dit nieuwe kaderdecreet.

De minister is dus heel gestructureerd en zorgvuldig aan de slag gegaan. Ik denk dat dat hier ook nog eens aangehaald mag worden.

Wat regelt dit ontwerp van decreet nu? Het regelt natuurlijk niet alleen de lokale dienstencentra, het regelt ook de erkenning en subsidiëring van het aanbod van woon- en thuiszorgvoorzieningen en -verenigingen. Daaronder valt veel meer, namelijk ook diensten voor gezinszorg, voor oppashulp, diensten voor thuisverpleging, maatschappelijk werk van het ziekenfonds, de dienst gastopvang, centrum voor dagverzorging, kortverblijf, herstellverblijf, thuiszorgvoorzieningen, een groep van assistentiewoningen en een woonzorgcentrum. Het gaat dus over een breed gamma, of een continuüm, van kwaliteitsvolle zorgvormen die nu ingezet kunnen worden om aan de gebruiker of de zorgvrager zorg op maat aan te bieden.

Zoals collega Bertels zei, worden de werkingsprincipes opgesplitst in gebruikersgerichte en organisatorische werkingsprincipes. Voor ons is het ook belangrijk dat het faciliteren van buurtgerichte zorg een nieuw werkingsprincipe is. Het lokaal dienstencentrum is inderdaad een spil in de buurtgerichte zorg. Het takenpakket verschuift van het aanbieden van informatie en activiteiten op zich naar het stimuleren van sociale cohesie in de buurt. Dat is een klemtoon die voor onze fractie heel belangrijk is. Dit werd tijdens het debat in de commissie ook door de andere fracties onderschreven. Met de vergrijzing, de verschuiving van de pensioenleeftijd en de vermaatschappelijking van de zorg, neemt de kans op vereenzaming toe. Met meer aandacht voor buurtgerichte zorg kan ingespeeld worden op de oprukkende vereenzaming.

Zoals gezegd, werd er ook een hoofdstuk gewijd aan de financiële en bestuurlijke weerbaarheid, de transparantie van de voorzieningen. We hebben hier met verschillende collega's ook een actuele vraag gesteld toen er een overname was van een grote speler in de rusthuissector. Toen beloofde de minister dat hier in het nieuwe decreet Woonzorg een passage aan gewijd zou worden. Inderdaad, nu zijn de volgende voorwaarden erin opgenomen: het kunnen voorleggen van een administratief basisdossier, weerbaarheid, een code voor goed bestuur, een financieel plan voor minstens drie jaar, het houden van een boekhouding, een jaarrekening, meldingsplicht voor strategische beslissingen enzovoort. Dat zijn maatregelen die zorgen voor een goed beleid. Het is ook een belangrijke aanvulling van het decreet houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid, waarmee toezicht gehouden wordt op de aanwending van de publieke middelen.

Het is ook belangrijk dat er duidelijkheid gecreëerd wordt voor de oudere die op zoek is naar een nieuwe woonvorm, namelijk de assistentiewoningen. Er is een

wijziging doorgevoerd, namelijk het wegvallen van de aanmeldingsplicht. Het begrip 'aangemeld' wekt vandaag onduidelijkheid op en wekt ook onterechte verwachtingen op van de zorgzoeker. De wijziging houdt in dat alle aangemelde assistentiewoningen in de toekomst een erkenning zullen moeten aanvragen binnen een bepaalde termijn, dan wel hun aanbod moeten stopzetten.

Zoals de collega's al zegden, zullen de uitvoeringsbesluiten inderdaad heel belangrijk zijn. Ze zullen namelijk zorgen voor wat er effectief op het terrein gerealiseerd zal kunnen worden. De groeipaden zijn daarin belangrijk. Voor onze fractie is het zeer belangrijk dat er voldoende budgetten voorzien zijn, vooraleer we overgaan tot de persoonsvolgende financiering. Nu zal het verschil in financiering tussen de twee soorten bedden, de ROB- en de RVT-bedden, wegvallen. Bij gelijke zorgzwaarte zal er dus een gelijke financiering zijn, want dit was niet langer houdbaar. Vandaar dat het belangrijk is dat de volgende regering een meerjarenraming zal indienen in het parlement zodat deze ongelijkheid weggewerkt zal kunnen worden.

In ieder geval zijn we met onze fractie heel trots dat de minister hier vandaag dit ontwerp van decreet in het parlement kan voorleggen. We hopen dat dit in de toekomst een geruststelling is voor de ouderenzorg en de zorgvrager op zoek naar gepaste zorg en dat hiermee toon voor de toekomst gezet werd.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik dank iedereen die is tussengekomen. Ik denk dat de toon van uw tussenkomst illustreert dat de investering in het traject samen met de sector zijn vruchten heeft afgeworpen. Ik dank u daarvoor.

Ik ben het niet eens met mevrouw Van den Brandt wanneer zij zegt dat het niet innovatief genoeg is. Dit ontwerp van decreet brengt het decreet van 2009 terug bij de maatschappelijke realiteit en uitdagingen van vandaag. Het moet ook in lijn van en samen met het decreet over de Vlaamse sociale bescherming worden gelezen, waarin uiteraard het financieringsvehikel, de unieke inschaling waardoor ook de vrije keuze in de aanwending van middelen mogelijk wordt, is opgenomen. Het moet ook samen worden gelezen met het Eerstelijnsdecreet dat in het Vlaamse Parlement is ingediend. Het spoort natuurlijk met het decreet Lokaal Sociaal Beleid. Daarom is het ook heel belangrijk dat dit ontwerp van decreet de filosofie, die in al die decreten aan de basis ligt, nu ook concretiseert in de verschillende uitzichten van de zorg en ondersteuning die wij vanuit de Vlaamse Gemeenschap in de 'care' financieren.

De nieuwe visie op de woonzorgcentra, op zorg- en leefgemeenschappen, het supprimeren van het aanmelden van voorzieningen, in het bijzonder van assistentiewoningen, waardoor er opnieuw voor de geïnteresseerden duidelijkheid is en waarbij wij die duidelijkheid ook kunnen handhaven, de rationalisering en het meer eenvormig of eenduidig maken van types voorzieningen, waarbij de regionale dienstencentra geleidelijk aan worden afgebouwd: er zijn voldoende elementen om aan te geven dat dit ontwerp van decreet toch wel echt belangrijk is.

U hebt er allemaal naar verwezen dat we inderdaad ook voor de eerste keer een hoofdstuk hebben inzake financiële transparantie, het goede bestuur en het bewaken van de continuïteit van de zorg, ook op belangrijke momenten in het leven van organisaties die een erkenning van de overheid hebben gekregen. Wat dat laatste stuk betreft, is dat een primeur. Ik ben uiteraard zeer tevreden dat we wat dat luik betreft in overleg met de sectoren en met alle betrokkenen, ook in het Vlaams Parlement, op een groot draagvlak kunnen rekenen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1765/4)

– De artikelen 1 tot en met 101 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Christiaens, Jelle Engelbosch, Mercedes Van Volcem, Lorin Parys, Dirk de Kort en Marc Hendrickx betreffende het onderzoek naar de behoefte aan een regelgevend kader voor leegstandsbeheer van woningen – 1669 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van An Christiaens, Jelle Engelbosch, Mercedes Van Volcem, Lorin Parys, Dirk de Kort en Marc Hendrickx betreffende het onderzoek naar de behoefte aan een regelgevend kader voor leegstandsbeheer van woningen.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): In Vlaanderen zijn er bijna 60.000 panden, zowel woningen, handelspanden als bedrijfsruimten, die meer dan een jaar leegstaan. Leegstand is een probleem. Dat zien we overal. De strijd tegen leegstand wordt op alle bestuursniveaus gevoerd. Niet alleen de overheid, maar ook private spelers kunnen in die strijd een rol spelen. Velen onder u hebben wellicht de bordjes die op leegstaande gebouwen zijn aangebracht, ooit al ergens opgemerkt. Daarop staat dan dat dit pand wordt beschermd door, onder andere, Camelot, Entrakt, Interim Vastgoedbeheer... In Vlaanderen duiken ze in het straatbeeld her en der steeds meer op.

Leegstandsbeheer is een vorm van tijdelijke bewoning of bezetting waarbij eigenaars via een beheerder hun leegstaand pand aanbieden tegen een relatief lage prijs. Commerciële spelers zetten de eerste stappen op de Vlaamse markt. Ook centra algemeen welzijnswerk (CAW's) experimenteren al met dit concept. Het is heel belangrijk om te benadrukken dat leegstandsbeheer geen permanente oplossing is voor een leegstaand pand en dus ook geen instrument is tegen die structurele leegstand, maar wel een oplossing om de neveneffecten van leegstand tegen te gaan, zoals verpaupering of kraken, en tegelijkertijd een dienst bieden aan diegenen die een tijdelijke en flexibele vorm van bewoning ambiëren of nodig hebben. De mogelijkheden zijn legio, maar in België of in Vlaanderen is er geen apart wetgevend kader voor leegstandsbeheer. In Nederland is leegstandsbeheer wel ingeburgerd en is er zowel een wetgeving als keurmerk rond uitgewerkt.

Na de hoorzittingen die we in de commissie Wonen hebben gehouden met de stakeholders op de woonmarkt, waaronder de Confederatie van Immobiliënberoeper Vlaanderen (CIB), het Vlaams Huurdersplatform en de leegstandbeheerders zelf, bleek dat er veel interesse is voor het fenomeen en dat er interessante mogelijkheden zijn, maar dat er ook valkuilen en vooral ook veel onduidelijkheden en vragen zijn.

Samen met mijn collega's van Open Vld en N-VA – en ik wil hen alvast bedanken – heb ik een resolutie uitgewerkt om te laten onderzoeken welke knelpunten en problemen er momenteel zijn en op welke manier een juridisch kader die knelpunten kan uitklaren, zodat de eigenaar en bezetter enerzijds voldoende beschermd en geïnformeerd worden en de leegstandbeheerder zijn werk anderzijds op een rechtsgeldige manier kan uitvoeren.

Het Steunpunt Wonen lijkt ons de aangewezen instantie om dit onderzoek te voeren en dus het potentieel van en de alternatieven voor leegstandbeheer te onderzoeken en te peilen naar de behoefte voor een regelgevend kader.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, ik wil jullie eerst en vooral mededelen dat collega Celis de test van www.mijnrijbewijsb.be heeft afgelegd en dat ze 72,5 procent heeft gehaald, en dat terwijl ze al 42 jaar haar rijbewijs heeft. Ik denk dat dat een schitterend resultaat is, collega Celis.

Over de resolutie die nu voorligt heeft collega Christiaens de cijfers en feiten al aangehaald. Er zijn 60.000 leegstaande panden, waarvan 32.000 woningen. Collega Lantmeeters en ikzelf hebben al een initiatief gelanceerd om een pop-up-huurdecreet te maken voor die leegstaande handelspanden, waarvan er 15.000 zouden zijn, en dat kent toch wel succes vandaag.

Leegstand is een reëel probleem. Lokale besturen weten dat en doen daar heel wat aan. We komen natuurlijk ook tot de vaststelling dat er geen apart juridisch kader bestaat voor leegstand. We werken met bezetting ter bedde en de professionele leegstandbeheerder als tussenpersoon, maar dat is ongeveer wat wij vandaag doen. Misschien kunnen wij daar meer in doen.

Dat is ook de doelstelling van deze resolutie, met name om een aantal vragen en bezorgdheden te laten onderzoeken, zodat we met de nodige achtergrondkennis kunnen beslissen over de eventuele wenselijkheid van een regelgevend kader, op voorwaarde dat we geen regels maken om regels te maken en dat het effectief een stap kan zijn in de oplossing van dit probleem. Wij kijken uit naar de studie die we met deze resolutie vragen.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Zoals de collega's zeiden, staan er vandaag tienduizenden panden leeg, 60.000 om precies te zijn, en slaagt men er onvoldoende in om die leegstand terug te dringen. Elk initiatief dat erop gericht is om die leegstand terug te dringen, waaronder dit voorstel, steunen wij dan ook. Vandaag zijn er verschillende actoren bezig met leegstandbeheer, maar zij moeten dit doen zonder duidelijk wettelijk kader. Het zou dus positief zijn, mocht dat er komen.

Ik heb wel een aantal opmerkingen, evenals in de commissie. Wij vragen ook om te onderzoeken naar de eventuele repercussies op huurpremies of -subsidies en ook naar de mogelijkheid van verhuur buiten de sociale huurstelsels. Wij hopen dat het Steunpunt Wonen dat meeneemt en wij willen daarop aandringen. Desalniettemin, met deze opmerkingen in de marge, steunen wij het initiatief.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het invoeren van overgangsmaatregelen bij de afschaffing van de belastingvermindering voor renovatiewerken aan woningen die verhuurd worden aan een sociaal verhuurkantoor
– 1813 (2018-2019) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting over het verzoekschrift over het invoeren van overgangsmaatregelen bij de afschaffing van de belastingvermindering voor renovatiewerken aan woningen die verhuurd worden aan een sociaal verhuurkantoor.

Normaal was de heer De Potter verslaggever, maar hij is geen lid meer van dit parlement.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het stopzetten van verminderde onroerende voorheffing voor een bescheiden woning door tijdelijke verwerving van ander onroerend goed
– 1814 (2018-2019) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting over het verzoekschrift over het stopzetten van verminderde onroerende voorheffing voor een bescheiden woning door tijdelijke verwerving van ander onroerend goed.

Normaal was de heer De Potter verslaggever, maar hij is geen lid meer van dit parlement.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de meeneembaarheid van registratiebelasting
– 1815 (2018-2019) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting over het verzoekschrift over de meeneembaarheid van registratiebelasting.

De heer Rzoska, verslaggever, vraagt het woord niet, want hij is zwaar vermoeid. (*Gelach*)

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCRIFT over aanpassing van de verkeersbelasting voor milieuvriendelijkere auto's ingeschreven voor 1 januari 2016**– 1816 (2018-2019) – Nr. 1****Verslag**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting over het verzoekschrift over aanpassing van de verkeersbelasting voor milieuvriendelijkere auto's ingeschreven voor 1 januari 2016.

De heer Rzoska, verslaggever, vraagt het woord niet.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement**– 1879 (2018-2019) – Nr. 1****Voorstel tot aanvulling van de agenda**

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, ik denk dat er in dit geval absoluut hoogdringendheid is. Iedereen weet dat wij in de maand juni over dit belangenconflict hebben gestemd. Dat heeft een heel proces doorgelopen van onderhandelingen tussen het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Vlaams Parlement. Ook de Senaat heeft een advies verleend.

Uiteindelijk is dit terechtgekomen op het Overlegcomité zoals de procedure voorschrijft. En naar wij vernemen, heeft het Overlegcomité vanmorgen akte genomen van het feit dat er geen consensus is gevonden tussen het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement over het belangenconflict dat niet zozeer over de decumul maar wel over het antiblokkeringssysteem (ABS) gaat.

Intussen hebben we bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement niet echt de intentie vastgesteld om met concrete voorstellen te komen om uit deze impasse te geraken. En we hebben eveneens vernomen dat deze namiddag op het bureau van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement de vraag is gesteld om de tweede stemming, dus eigenlijk de toepassing van het ABS, te laten doorvoeren. Wij denken dan ook dat het absoluut hoogdringend is om vandaag een nieuwe beslissing te nemen met betrekking tot een nieuw belangenconflict.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat de motie van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement.

De bespreking is geopend.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, collega's, het debat over cumul moet absoluut worden gevoerd, maar dit is niet de plaats om dat te doen. Bij ons gaat het hier enkel over de toepassing van het antiblokkeringssysteem dat destijds is ingevoerd bij de zesde staatshervorming. Daarbij bestaat de mogelijkheid om bij een stemming in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, wanneer er geen dubbele meerderheid is in het volledige parlement maar ook niet bij de twee taalgroepen, te overrulen in het geval dat de democratische instellingen in het gedrang komen. Men noemt dat met een moeilijk woord het antiblokkeringssysteem, ABS. Dat is een evenwicht dat in stand moet worden gehouden.

Het debat over cumul en decumul moeten we niet hier voeren, dat hoort thuis in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, maar de beslissing die men daar wil nemen, heeft wel een impact op de samenstelling in het Vlaams Parlement. Wij vragen dan ook een gelijkaardig belangenconflict, dat nu niet uitgaat van ons parlement als gemeenschapsparlement maar van ons parlement als gewestparlement. Wij denken dat het loyauteitsprincipe zou worden geschonden wanneer het ABS in werking zou treden en wanneer men in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement snel die decumulregeling zou willen toepassen.

Tijdens de debatten en gesprekken die er zijn geweest tussen de twee parlementen, waarbij de Senaat een bemiddelingsrol heeft gespeeld, heeft onder meer sp.a geweigerd die institutionele bom te laten toepassen. Zij laten niet toe dat het ABS, dat de vereiste meerderheid in elke taalgroep schraapt, wordt gebruikt om die regeling af te dwingen.

Wij hopen dan ook dat er een drievierdemeerderheid is om dit voorlopig af te blokken en dat alle partijen uit het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement kunnen overleggen over deze regeling. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, collega's, mijn handicap is het enige parlamentslid te zijn dat de zes hervormingen van de Grondwet goedkeurde. Van tijd tot tijd stel ik mij vragen over de geschiedenis die men heel vlug ziet verdampen en vergeten.

Een van de fundamentele principes was dat de Franstalige minderheid in ons land zou worden beveiligd en dat compenseerde de Vlaamse minderheid in het Brusselse Gewest die dan op dezelfde gelijkberechtiging zou kunnen rekenen.

Deze procedure is een handigheidsprocedure waarmee men probeert – en de heer Vanlouwe heeft gelijk – de decumul te verhinderen, niet om parlementsleden te verbieden burgemeester te worden, maar om burgemeesters te verhinderen om parlamentslid te zijn. Deze handigheid zal ons niet kunnen bedriegen.

Ik vind het noodzakelijk en gewenst dat wij dit voorstel van resolutie zouden goedkeuren. Het maakt deel uit van een historisch evenwicht dat we in het verleden nodig hadden en wellicht ook nog in de toekomst. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Dit belangenconflict gaat niet over de inhoud van het voorstel van ordonnantie wel over het feit dat het voorstel niet over de nodige meerderheid beschikt aan Nederlandstalige kant in het Brussels Parlement. De kern van dit belangenconflict is het zogenaamde antiblokkeringsmechanisme dat al is uitgelegd, en het oneigenlijk gebruik, eigenlijk het misbruik, hiervan, wat in strijd is met de institutionele evenwichten in het federale België.

CD&V is van oordeel dat met de procedure van een belangenconflict zorgvuldig moet worden omgegaan. Het doel van de procedure moet worden gerespecteerd, met name het respect voor de federale loyauteit bij de uitoefening van de bevoegdheden door iedere overheid.

Collega's, door de voorliggende ordonnantie worden de belangen van de Vlamingen, de Vlaamse Brusselaars en de Brusselaars in het Vlaams Parlement ernstig geschaad. Zoals al gezegd, gaat het hier om een essentieel parallelisme in ons land tussen de bescherming van de Franstalige minderheid op federaal vlak en de bescherming van de Nederlandstalige minderheid binnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Ik zou graag nog even willen wijzen op de woorden die Brussels parlementsvoorzitter Charles Picqué in de Senaat heeft uitgesproken, want hij had door hoe riskant het mogelijke gebruik van dit ABS-systeem is. De heer Picqué benadrukte dat de Brusselse wetgever zich niet bewust was van de gevolgen voor de samenstelling van een ander parlement en dat het niet de bedoeling was dat het voorstel van ordonnantie de belangen van een ander parlement zou schaden. Als men de werking van de Brusselse instellingen kent, dan begrijpt men dat een tweede stemming gevaarlijk kan zijn, zei hij. Andere pistes zijn mogelijk maar de heer Picqué wou niet de institutionele doos van Pandora openen.

Eigenlijk werd die redenering gevolgd door de fractievoorzitter van sp.a Bert Anciaux en heel zijn fractie die zowel in de commissie als in de plenaire vergadering samen hebben gestemd met de oranjeblauwe federale meerderheid en de N-VA. Collega's, ik hoop dat er een zekere consequentie en coherentie in het stemgedrag is en dat u zich op zijn minst zult onthouden.

Het Vlaams Parlement heeft het recht en de plicht de belangen te vrijwaren van de Nederlandstaligen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en daartoe alle

instrumenten aan te wenden die het ter beschikking heeft. Daarom roepen we nu een belangenconflict in en willen we dat doen als gewestorgaan. Het is trouwens CD&V-senator Vandenberghe die in 2008 al wees op de mogelijkheid om zowel als gemeenschaps- als gewestorgaan een belangenconflict in te dienen want het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap hebben een aparte rechtspersoonlijkheid.

Ten slotte wil ik ook opmerken dat de beschermingsmechanismen en de bijzondere meerderheden die in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest werden ingevoerd ook tot doel hebben om dat gewest neutraal te houden bij een eventuele machtsstrijd tussen het Waalse en het Vlaamse Gewest. Door voor een reeks institutionele thema's ook een Nederlandstalige meerderheid te eisen als voorwaarde van wijzigingen, kan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet zo snel front vormen met het Waalse Gewest tegen het Vlaamse Gewest en wordt een twee-tegen-eenverhouding vermeden.

Door het oneigenlijk gebruik van het ABS-minderheidssysteem wordt Brussel gedeneutraliseerd voor politiek-inhoudelijke thema's en openen we echt de doos van Pandora, en ik hoop dat iedereen zich bewust is van het belang van deze stemming.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, ik hoor hier van alles, dat het niet over de cumul gaat, maar hier wordt wel een motie ingediend tegen het voorstel in Brussel om decumul in te voeren. In Brussel wordt een voorstel ingediend om ervoor te zorgen dat de cumulards die nu in die parlementen zitten, dat de macht van die burgemeesters, die we allemaal zo verfoeien, in dat parlement afneemt. Collega's, doen alsof het niet over de cumul gaat, is dus dikke zever. Dit gaat wél over de cumul.

Waarom ben ik ervan overtuigd dat dit niet alleen gaat over de bescherming van de rechten en het systeem? Omdat er, op het moment dat de heer Persyn hier heel terecht aanklaagde dat de rusthuizen in Brussel te weinig tweetalig zijn en zich zorgen maakte over een beslissing genomen ter zake, geen belangenconflict werd ingediend. Toen is er een conceptnota ingediend, maar wanneer de belangen van zes Brusselaars – want dit gaat niet over de belangen van alle Brusselaars, maar over die van de zes Brusselse parlementsleden die in dit parlement zetelen – om te mogen cumuleren in het gedrang komen, op dat moment komen jullie in actie. Dan halen jullie het grofste van de instrumenten boven: een belangenconflict, en dat niet één keer, maar twee keer.

Collega's, dat men dat nu een tweede keer doet, verwondert mij nog meer. Waarom? Hier wordt gezegd dat het Vlaamse Gewest en het parlement ervan hierdoor in het gedrang komen. Wel, collega's, wanneer wij straks over gewestmateries stemmen, dan hebben de Brusselaars niet eens stemrecht. Momenteel zijn de zes Brusselaars in dit parlement aanwezig voor de gemeenschapsmateries en kunnen ze daarover stemmen. Dan zeggen vanuit de gewestregering dat er een belangenconflict kan worden ingediend: ik heb daar zelfs juridische vragen bij.

Collega's, door dit hier straks goed te keuren, zullen jullie dus verhinderen dat er in Brussel een maatregel wordt genomen voor goed bestuur, goed bestuur dat we nodig hebben, verhinderen dat de macht van de gemeenten wordt ingeperkt, verhinderen dat de cumulards, dat de burgemeesters die in dat parlement zitten, niet voor de belangen van de Brusselaars, maar voor de belangen van hun gemeente, kunnen worden ingeperkt. Ik vind het heel jammer dat jullie dergelijke instrumenten gebruiken om zo'n maatregel tegen te houden. Dat is niet het belang van de Brusselaars. Dat is het belang van zes Brusselaars in dit parlement. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, maak u geen zorgen, wij zullen heel consequent stemmen zoals we dat hebben gedaan op 27 juni van vorig jaar. Ik heb toen uitgelegd wat de redenering is die wij daarbij volgen, en wij zullen die natuurlijk aanhouden. Het gaat hier over regels van deugdelijk bestuur en hoe men dat in Brussel wenst te organiseren. U weet heel goed dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest sinds 2002, net zoals wij dat zijn voor ons gewest, ten volle bevoegd is voor de lokale besturen op zijn grondgebied, en dus is het ook bevoegd voor het bepalen van het statuut van de burgemeesters en schepenen aldaar. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is dus ook vrij om het statuut te regelen van de burgemeesters en schepenen, en of dat al dan niet kan worden gecumuleerd met andere politieke functies, ook parlementaire functies, en dan maakt het ook niet uit met welke parlementaire functies. Wij vinden het jammer dat hier een instrument dat inderdaad dient om het respect tussen de gemeenschappen te vrijwaren in Brussel, wordt misbruikt om puur politieke redenen, namelijk omdat u die decumulregeling in Brussel niet ziet zitten. Wij zullen dus inderdaad tegen de motie stemmen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, we hebben het inhoudelijke debat gevoerd bij de bespreking van de voorgaande, gelijkaardige motie betreffende een belangenconflict op 27 juni van vorig jaar. We hebben inmiddels kunnen vaststellen dat ook de Senaat zijn zeer belangrijke institutionele rol niet heeft kunnen waarmaken, omdat men alleen maar heeft kunnen vaststellen dat dat overleg aldaar geen zoden aan de dijk heeft gebracht. Het is vandaag dus niet alleen ons recht, maar vooral ook onze plicht om een nieuwe poging te doen om de procedure die loopt in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement te schorsen, om hen te overtuigen van de bekommernissen van een groot deel van dit parlement, met name het feit dat wij niet tolereren dat men vanuit dat parlement wil ingrijpen in de autonomie van het Vlaams Parlement en dat wij ook niet tolereren dat de positie van de Brusselse Vlamingen wordt ondermijnd.

Om die reden zijn wij – net zoals bij de voorgaande motie op 27 juni 2018 – bereid om onze noodzakelijke stemmen te leveren voor een drievierdemeerderheid in dit parlement, ook al is dat dan om de politici van de andere Vlaamse partijen te beschermen tegen een mechanisme dat ze zelf hebben gecreëerd om onze partij destijds te kunnen blokkeren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik wil nog even reageren op het standpunt van mevrouw Van den Brandt dat dit een debat is over cumul. Dit is geen debat over cumul. Dit is een debat over het antiblokkeringssysteem. Het gaat niet enkel over de zes Brusselse Vlamingen in dit parlement, maar ook over loyaleit die er moet bestaan, over respect voor minderheden, over evenwichten die er moeten zijn. Dit is een moeilijk systeem. U opent hiermee de doos van Pandora, want bij een volgende stemming zal men dit inderdaad opnieuw gebruiken en zal men opnieuw geen rekening willen houden met de Vlaamse minderheid in Brussel. Dat is de essentie van het debat.

Mijnheer Vandenbroucke, u hebt het over consequent stemmen. Ik wil toch even wijzen op het stemgedrag in de Senaat van een van uw collega's, een lijsttrekker trouwens die mogelijks hier in de toekomst zal zetelen. Hij zegt dat sp.a weigert om de institutionele bom te gebruiken om de decumul af te dwingen. Daarbij blijkt dat sp.a zijn kar keert en er bij dergelijke stemming voor zal zorgen dat de eenderdemeerderheid niet zal worden gehaald. Een onthouding kan daarbij volstaan. "Het is onaanvaardbaar dat het ABS-systeem wordt gebruikt voor normale wetgeving", zegt hij. Als u het woord 'consequent' in de mond neemt, wil ik u

toch wijzen op de woorden van uw collega in een andere instelling die een totaal ander standpunt heeft ingenomen. (*Applaus bij de N-VA*)

Elke Van den Brandt (Groen): Ik heb op een aantal zaken nog geen antwoord gehoord. U hanteert hier een belangenconflict vanuit het gewestparlement, waarin wij als Brusselaars officieel zelfs geen stemrecht hebben. De vraag of dit überhaupt kan, vind ik al problematisch.

U gebruikt niet voor het eerst een belangenconflict, maar voor de tweede keer. Dat is procedures gebruiken, misbruiken om iets tegen te houden waarover in een ander parlement wordt gestemd en u doet dit met de argumentatie dat zij procedures misbruiken. De pot verwijt de ketel.

Waar het hier over gaat, de kern van de zaak, is dat we in Brussel goed bestuur willen. Om goed bestuur te hebben, moeten we de macht van de burgemeesters en schepenen afzwakken. Een decumul is daar een goede regel voor. Daar is een ruime meerderheid voor in het Brussels Parlement en we willen dat invoeren.

Mijnheer Vanlouwe, als u moeite hebt met de gebruikte stemprocedures: uw eigen partij heeft in haar statuten een decumul staan. U mag gerust met ons meestemmen in Brussel. Dan hebben we daar nog een ruimere meerderheid om dit er door te krijgen.

Hier zult u de stemmen van het Vlaams Belang gebruiken om dit er door te krijgen. Proficiat! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het jeugddelinquentierecht – 1670 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 11

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de woonzorg – 1765 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
79 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Christiaens, Jelle Engelbosch, Mercedes Van Volcem, Lorin Parys, Dirk de Kort en Marc Hendrickx betreffende het onderzoek naar de behoefte aan een regelgevend kader voor leegstandsbeheer van woningen – 1669 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
114 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers met betrekking tot de geplande invoering door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement van de onverenigbaarheid van de functie van burgemeester of schepen met het mandaat van lid van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van de Senaat, van het Vlaams Parlement en van het Europees Parlement – 1879 (2018-2019) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement worden overgezonden. (*Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang*)

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik heb nog twee mededelingen.

Eerst en vooral: mevrouw Elke Sleurs is vandaag jarig. (*Applaus*)

En ik had de bedoeling om afscheid te nemen van de heer Jenne De Potter, maar omdat hij niet meer aanwezig is, zal ik in uw naam een zeer mooie inhoudelijke brief aan hem sturen om hem te bedanken voor zijn bijdrage die hij de afgelopen jaren aan dit parlement en aan de Vlaamse Gemeenschap heeft geleverd. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 13 februari 2019 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.33 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Jelle Engelbosch, Bart Somers: ambtsverplichtingen;

Grete Remen: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Steve Vandenberghe, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Kurt De Loor, Freya Saeys, Joke Schauvliege

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans,

Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Maurice Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bart Tommelein, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke